

Junta de Museus de Catalunya
Comissió Executiva

Junta de Museus de Catalunya

Informe anual 2015
sobre l'estat dels museus del país i
de l'actuació del conjunt
d'administracions de Catalunya
al respecte

v1.0 març 2018

Sumari

Introducció	1
1. Resum executiu	2
2. Els museus de Catalunya. Perspectiva general	7
2.1. Distribució territorial dels museus registrats	8
2.2. Any d'inauguració dels museus	14
2.3. Titularitat	15
2.4. Fórmula de gestió	16
3. Els recursos dels museus	17
3.1. Els equipaments i els serveis dels museus.....	17
3.1.1. Superfícies	17
3.2. Els recursos humans	22
3.2.1. Consideracions metodològiques.....	22
3.2.2. Nombre de treballadors	22
3.2.3. Distribució territorial dels treballadors dels museus	23
3.2.4. Personal segons titularitat del museu	25
3.2.5. Gènere del personal	26
3.2.6. Jornada del personal	28
3.2.7. Titulacions del personal	29
3.2.8. Funcions del personal	30
3.3. Els recursos econòmics	31
3.3.1. Nota metodològica	31
3.3.2. Ingressos	31
3.3.3. Distribució territorial dels ingressos	33
3.3.4. Ingressos segons titularitat	37
3.3.5. Fonts de finançament	39
3.3.6. Fonts de finançament i territori	40
3.3.7. Fonts de finançament i titularitat.....	43
4. Les activitats dels museus.....	46
4.1. L'activitat de recerca	46
4.2. La gestió i documentació de col·leccions	47
4.2.1. Els museus registrats	47
4.2.2. Els museus de l'Institut de Cultura de Barcelona	50
4.2.3. Altres museus	52
4.3. Les exposicions temporals	54
4.4. La difusió	56
4.5. L'acció educativa	58
4.6. L'acció cultural	59

4.7. L'acció de cooperació.....	60
4.7.1. Préstecs, cessions i donacions d'objectes	60
4.7.2. Préstecs, cessions i donacions d'objectes: alguns casos destacats.....	61
4.7.3. Xarxes territorials de museus	62
4.7.4. Xarxes temàtiques de museus	66
5. Els impactes de l'acció museística	69
5.1. Els visitants i els usos dels museus	69
5.1.1. Els visitants dels museus registrats.....	72
5.1.2. Persones al voltant del patrimoni.....	75
5.1.3. Visitants diaris	76
5.1.4. Visitants escolars.....	79
5.1.5. Taxa de visitants escolars	82
5.1.6. Taxa de gratuïtat.....	85
5.1.7. Usos totals	88
5.1.8. Servei a les escoles.....	92
5.1.9. Usos totals diaris	95
5.1.10. Usos totals per visitant	98
5.1.11. Taxa de visitants virtuals.....	101
5.1.12. Ingressos per visitant	104
5.1.13. Ingressos per visitant segons titularitat dels museus.....	105
5.2. Les pràctiques de la població de Catalunya en relació als museus	110
5.2.1. Els hàbits en relació al patrimoni cultural i als museus	110
5.2.2. Públic i no públic	115
5.2.3. Els visitants de museus.....	121
5.3. La projecció internacional.....	124
5.4. Territori i patrimoni.....	126
5.4.1. L'actuació a la ciutat de Barcelona de l'Institut de Cultura de Barcelona	126
5.4.2. Actuacions a la resta del territori català	128
5.5. La projecció social del museu al propi municipi i al territori	133
6. Els museus nacionals i de gestió directa	134
6.1. Els recursos humans dels museus nacionals	134
6.2. Els recursos econòmics dels museus nacionals.....	135
6.3. Els projectes dels museus nacionals.....	136
6.3.1. El Museu Nacional d'Art de Catalunya.....	136
6.3.2. El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	136
6.3.3. El Museu d'Art Contemporani de Barcelona	137
7. L'actuació de les administracions públiques	139
7.1. L'actuació del Govern	139
7.1.1. L'actuació per projectes del Govern	139
7.1.2. L'actuació econòmica del Govern.....	140

7.1.3. Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya	145
7.2. L'actuació de les administracions locals	146
7.3. L'actuació del Govern de l'Estat espanyol	148
8. Mecenatge als museus	150
9. Annex	151
10. Fonts consultades	154
11. Crèdits	156

Introducció

L'objectiu d'aquest informe és presentar la situació dels museus registrats a Catalunya al llarg de 2015. Per a la seva elaboració s'han utilitzat dades dels museus a Catalunya de l'any 2015 relatives a la seva estructura, gestió, funcionament, activitats i visitants.

Les fonts que s'han utilitzat agrupades segons l'organisme que les ha generat són les següents:

- Servei de Museus: dades del Registre de Museus a partir del qüestionari anual que complimenten tots els museus registrats. Aquest organisme, però, també ha facilitat altres dades per al seu tractament, com ara actes de juntes, documents interns de treball, informes d'inspeccions. Així mateix ha facilitat les memòries relatives a les xarxes de museus
- Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya: tant com institució titular –museus nacionals o museus amb participació de la Generalitat– com per la tasca legislativa i de suport de la cultura a tot el país, el Departament de Cultura disposa d'informació específica per aquesta categoria com, per exemple, les memòries del Departament i diversos informes estadístics relatius a la despesa en museus tant del Govern com de l'Estat espanyol i al consum cultural de la població de Catalunya, elaborats pel Gabinet Tècnic.
- Institut de Cultura de Barcelona (ICUB): tant per l'entitat dels seus museus com per la dimensió del propi organisme, es disposa d'informació específica dels museus que són titularitat de l'ajuntament de Barcelona, integrada en la memòria 2015 de l'ICUB, que aporta dades qualitatives i de projectes.
- Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona ha facilitat el Resum d'activitats 2015 de la Xarxa de Museus Locals.
- Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya: dades relatives a visitants i públics als museus de Catalunya i dades relatives a la participació i les pràctiques dels ciutadans en relació als museus.
- Memòries i reculls d'activitats i projectes de diverses institucions com museus, xarxes territorials o temàtiques de museus, etc.

1. Resum executiu

- A Catalunya hi ha 114 museus segons el Registre de Museus l'any 2015. Aquests es localitzen de manera preeminent a les comarques del Servei Territorial de Barcelona (48,2%) i a les del Servei Territorial de Girona (21,1%). És a dir, aquests dos territoris engloben gairebé 7 de cada 10 museus de Catalunya.
- L'organisme titular majoritari entre els museus de Catalunya és l'administració local, amb 54 museus –un 47,8% del total–, seguit dels ens autònoms públics –16,8% del total–. El 84,1% dels museus són de titularitat pública.
- La superfície total dels museus registrats el 2015 és de 750.353 m², distribuïts entre 105 seus principals i 102 extensions.
- L'any 2015 els museus registrats tenen una superfície coberta de 421.174 m², que es reparteixen entre 245.082 m² de les seus principals i 176.092 m² corresponents a les extensions. Pel què fa als espais descoberts i perduts, aquests ocupen un total de 329.179 m².
- Les seus principals dels museus disposen d'una mitjana de 2.256,3 m² d'espais funcionals. La superfície majoritària es destina als espais públics relacionats amb la col·lecció: exposició permanent i exposicions temporals (61,2%). Pel que fa a l'exposició permanent, la superfície total dels museus registrats el 2014 és de 118.984 m², que suposa una mitjana de 1.144,1 m² per museu dedicat a l'exposició permanent (50,2% de la superfície total).
- Seguint amb la superfície de les seus principals, aquestes destinen el 15,6% als espais públics no relacionats amb la col·lecció: recepció, botiga, tallers, auditori, etc.
- El qüestionari que el Registre de Museus envia als equipaments demana la xifra del personal contractat indefinit o funcionari. Per tant, les dades de les que disposa el Registre només contempnen les persones contractades pel propi museu (Capítol I) i no es comptabilitza el personal que hi treballa i depèn d'una empresa de serveis contractada per una tasca específica (Capítol II).
- L'any 2015 treballen als museus registrats 1.135 persones¹, que representen una mitjana de 10,8 persones per equip de treball de cada museu. Tot i així, el 46% dels museus no arriben als 6 treballadors i gairebé el 70% dels museus del país tenen una equip que té com a màxim 8 treballadors.
- El 48,6% dels museus són de titularitat de l'administració local, però només hi treballa el 26,8% del personal dels museus de Catalunya. El 5,7% són de titularitat eclesiàstica i hi treballa un 2,3% de tot el personal. Inversament, només l'1,9% dels museus són de titularitat de la Generalitat, però hi treballa el 8,8% dels treballadors totals; l'11,4% de tots els museus són consorcis on hi treballa el 28,0% de tot el personal i el 10,5% dels museus són fundacions privades de finançament privat o associacions on hi treballa el 19,7% de tot el personal.

---

¹ Dades corresponents a 105 museus.

- Pel què fa al gènere, les dones són més nombroses que els homes en el sector dels museus: 712 són dones i 423 són homes.
- La mida dels equips des d'un punt de vista de gènere permet detectar que són els equips de 9 a 20 persones els que tendeixen a una major paritat, tot i que les dones treballadores representen un 56% i els homes un 44%. Els equips menys paritaris són els més petits i els més grans: en els equips que tenen d'1 a 3 treballadors i en els que en tenen més de 20 les dones representen més del 65% de la plantilla.
- En canvi, en la direcció dels museus, hi trobem una major proporció d'homes (51,1%). A mida que augmenta la dimensió de la plantilla augmenta la presència de directors del gènere masculí, essent molt majoritària a les plantilles més grans: el 70% dels museus que tenen equips de 9 a 20 membres tenen un director masculí; el 63% dels equips amb més de 20 membres tenen director masculí. Per contra, la majoria dels museus que tenen plantilles amb menys de 9 membres tenen una directora.
- Pel què fa al tipus de jornada, 893 treballadors treballen a temps complet (78,7%), mentre 242 ho fan a temps parcial.
- Pel què fa a les titulacions, el 12,3% dels treballadors dels museus no té titulació, l'11,1% té estudis de diplomatura, el 59,7% una llicenciatura / grau i el 16,9% tenen estudis superiors a la llicenciatura.
- En relació a les funcions del personal propi, les més comunes són la difusió / atenció al públic, l'administració i la recepció / consergeria / botiga / guarda-roba. La funció amb percentatge més baix –neteja– correspon a un servei majoritàriament contractat de manera externa.
- En el Registre de Museus s'observa una gran diferència entre els ingressos i les despeses dels museus de Catalunya. Atesa la certesa que els museus, excepte un selecte grup molt reduït, són deficitaris, s'ha preferit treballar amb les dades pressupostàries relatives als ingressos, doncs segurament reflecteixen millor la dimensió econòmica del sector.
- La partida de personal és la més elevada en els pressupostos de despeses dels museus registrats.
- Un 51,9% dels museus treballen amb pressupostos inferiors als 300.001 € i només el 17,3% van tenir el 2015 un pressupost superior al milió d'euros.
- Si considerem el conjunt dels museus de Catalunya, el 48,3% dels ingressos provenen de les aportacions dels titulars i subvencions, mentre que la capacitat d'autofinançament suposa el 45,2% del total. El patrocini, un 1,8%, representa una part testimonial del finançament dels museus a Catalunya.
- La distribució dels ingressos segons fonts d'ingrés varia molt entre titularitats. Els ingressos propis (taquillaatge, lloguers, activitats i vendes) tenen un pes relatiu molt gran en les fundacions privades de finançament privat i associacions (83,3%), en els de titularitat eclesiàstica (66,6%) i en les fundacions privades de finançament públic (56,5%) Per contra, en els museus de la Generalitat aquest tipus d'ingrés només suposa un 3,3% del total i en els museus de l'administració local el 8,5%.

- Les aportacions dels titulars i les subvencions suposen la majoria dels ingressos en els museus de la Generalitat (95,3%), en els de les administracions locals (88,7%), en els ens autònoms (80,8%), en els consorcis (79,8%) i en els de titularitat estatal (65,2%). Els equipaments de les fundacions privades de finançament privat i associacions, les fundacions privades de finançament públic i els de titularitat eclesiàstica són els que menys ingressos reben de les administracions públiques.
- L'any 2015 els museus registrats tenen un fons total de 7.608.075 objectes. Pel què fa a les fitxes d'inventari, aquestes suposen un total d'1.836.458.
- L'any 2015, 95 museus han fet alguna exposició temporal. D'entre ells, 90 han produït exposicions pròpies i 64 han acollit exposicions de producció externa. Un 10,4% dels museus no ha fet cap exposició temporal, el 54,7% n'ha fet entre 1 i 6, un 21,7% entre 7 i 12 i el 13,2% més de 12.
- Hi ha hagut un total de 627 exposicions temporals, dividides entre 404 de producció pròpia i 223 de producció externa. Les exposicions de producció pròpia són majoritàries i representen un 64,4% del total.
- Durant el 2015 s'han editat un total de 752 publicacions. 8 de cada 10 museus registrats (79,2%) han editat alguna publicació. Un 48,1% ha elaborat entre 1 i 6 publicacions. Els que n'han publicat entre 7 i 15 representen un 18,9% del total, i un 12,3% han publicat més de 15 publicacions.
- En relació a la tipologia de publicacions, la majoritària correspon a materials efímers i d'edició senzilla com els fullets i tríptics (39,2%). Seguidament se situen els llibres i publicacions especialitzades (15,0%), altres materials (12,4%) i els catàlegs (9,3%).
- Respecte l'acció educativa, 100 museus van oferir activitats per a públic escolar durant el 2015. Es van produir 709.712 usos d'aquestes activitats escolars. Els usos d'activitats escolars fan referència als tallers o altres activitats que el públic escolar realitza en els museus. No hi són comptats les visites a les exposicions.
- El servei a les escoles és una taxa entre els usos d'activitats escolars respecte als usos totals d'activitats pròpies dels museus. Com més elevada és, més pes relatiu tenen les activitats escolars respecte del total d'activitats. El 2015 als museus de Catalunya el 55,8% dels usos d'activitats són usos escolars.
- Pel que fa als serveis museítics (arxiu, biblioteca, fons, assessorament presencial, etc.), 93 museus n'han ofert, generant 59.904 usos.
- 65 museus registrats van cedir objectes durant el 2015 a altres institucions, sumant un total de 3.420 peces.
- Els museus de Catalunya, juntament amb el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, van rebre el 2015 gairebé 10 milions de visitants. La mediana de visitants als museus de Catalunya ha sigut de 17.328,0.
- Gairebé 2 de cada 3 d'aquests visitants van visitar museus de la ciutat de Barcelona i gairebé 1 de cada 4 ho van fer a les comarques de Girona.
- Gairebé 2 de cada 3 museus (63,6%) ha tingut menys de 25.000 visitants durant el 2015. 7 museus n'han tingut més de 250 mil.

- Gairebé la meitat dels visitants han anat a museus d'art. Un 22% ho ha fet a museus d'etnografia, antropologia i societat. Els museus d'història i arqueologia són els que presenten una mediana més alta de visitants: 62.221,5.
- Durant 2015 els museus de Catalunya van rebre una mitjana de 293,2 visitants diaris. Totes les demarcacions territorials estan per sota d'aquesta xifra excepte Barcelona ciutat que la sobrepassa àmpliament (1.132,4 visitants diaris).
- Els museus de Catalunya han rebut 995.721 visitants escolars durant el 2015.
- La taxa de visitants escolars relaciona els visitants escolars i els visitats totals. El 12,2% dels visitants dels museus de Catalunya durant el 2015 han sigut escolars. Aquesta taxa arriba fins al 33,0% a la regió metropolitana i fins al 26,1% al camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. Per contra, els dos territoris que estan per sota de la mitjana global són les comarques de Girona (7,8%) i Barcelona ciutat (11,0%), segurament per causes fortament vinculades al turisme. Per volum de museus, els que presenten les taxes més elevades de visitants escolars són els que tenen menys de 50.001 visitants anuals, amb percentatges entre el 21,2% i el 24,9%. A partir d'aquesta xifra les taxes de visitants escolars cauen progressivament a mesura que augmenta el volum de visitants anuals fins arribar al 7,7% de visitants escolars entre els museus de més de 250.000 visitants anuals. Per temàtica, els museus amb una taxa de visitants escolars més elevada són els de ciències i tècniques (29,3%), els monogràfics (28,0%), els d'història / arqueologia (20,6%) i els pluridisciplinaris locals (20,2%). A la cua se situen els d'etnografia / antropologia / societat (12,1%) i els d'art (7,2%).
- Una tercera part dels visitants als museus catalans ha gaudit de gratuïtat. La taxa de gratuïtat supera el 50% a la regió metropolitana (68,2%) i al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (50,1%); aquest fenomen possiblement té relació amb l'elevada taxa de visitants escolars d'aquests territoris (veure apartat anterior). Els territoris que presenten una taxa més baixa són les Comarques de Girona (23,6%) i el Penedès i Catalunya Central (28,0%).
- A major volum de visitants, menor és la taxa de gratuïtat que presenten els museus de Catalunya. Per temàtica de museus, Els museus que presenten les taxes més elevades de gratuïtat són els pluridisciplinaris locals (61,0%), els de ciències i tècniques (56,9%), els monogràfics (50,0%) i els d'història / arqueologia (40,6%). Les dues categories que resenten taxes de gratuïtat per sota de la mitjana global són la d'etnografia / antropologia / societat (15,1%) i art (31,6%).
- Els 9.951.729 visitants que van rebre els equipaments patrimonials de Catalunya el 2015 van generar 13.622.141 d'usos (visites a exposicions permanents i exposicions temporals, assistència a activitats pròpies o ús dels serveis museístics), el que suposa gairebé 1,37 usos per visitant. La mitjana d'usos diaris als museus de Catalunya durant el 2015 ha estat de 401,3.
- La taxa de visitants virtuals mostra la quantitat de visitants a la web respecte dels visitants físics dels equipaments. Com més elevada és, més visitants web rep un equipament per cada visitant físic. El global de Catalunya (per a aquells museus que han presentat dades de la seva web) és del 149,4%.

- Al posar en relació els visitants i els pressupostos d'ingressos, s'observa una ràtio de gairebé 14,97 € per visitant a Catalunya el 2015.
- Els museus amb uns ingressos totals per visitant superiors són els consorcis, els de la Generalitat i els ens autònoms públics. Els que en presenten una ràtio menor són els eclesiàstics i els de les fundacions privades amb finançament públic.
- Els museus amb uns ingressos propis per visitant superiors són les fundacions –ja siguin les privades amb finançament privat (i associacions) i les fundacions privades amb finançament públic–. Els que en presenten uns menors ingressos propis per visitant són els de l'administració local i els de la Generalitat.
- Entre els museus de titularitat pública o compartida s'observa que els consorcis –tant públics com de titularitat compartida– són els que destinen major finançament públic per visitant. És a dir, per a cada visitant d'un museu gestionat per un consorci les administracions titulars hi aporten 25,39 euros per visitant. En altres categories de museus de gestió pública també s'observen aportacions públiques significatives. Els visitants dels museus gestionats per la Generalitat destinen unes aportacions de l'erari públic de 15,82 € per visitant. Els museus dependents de fundacions privades i amb finançament públic reben aportacions dels titulars d'1,27 € per visitant.
- Els ingressos procedents de patrocinis dels museus de Catalunya van ser de gairebé,5 milions d'euros el 2015, el que suposa 0,27€ per visitant.

2. Els museus de Catalunya. Perspectiva general

El Registre de Museus compta amb 114 museus l'any 2015.

Dels 114 museus registrats, 49 tenen extensions, és a dir, altres espais a banda de la seva seu principal. Així, els museus registrats el 2015 estan conformats per un total de 225 equipaments, dels quals 114 són seus principals i 111 extensions (corresponents a 49 seus principals).

Dels 114 museus registrats² 1 no autoritza a utilitzar les dades i 8 no van respondre el qüestionari del Servei de Museus. Per aquest motiu en diversos apartats els museus analitzats sumen un total de 113 o de 105 equipaments. En altres apartats el total de museus també pot variar en funció del nivell de resposta a preguntes concretes.

Pels temes relacionats amb els visitants s'ha utilitzat com a font principal l'informe "Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015" de l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. En aquests casos el nombre d'equipaments analitzats augmenta a 118 per motius relacionats amb el tractament estadístic de les dades, com per exemple que les subseus dels Museu d'Arqueologia de Catalunya o del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya es van analitzar per separat per la seva dispersió territorial.

---

² Es pot consultar el llistat a l'annex.

2.1. Distribució territorial dels museus registrats

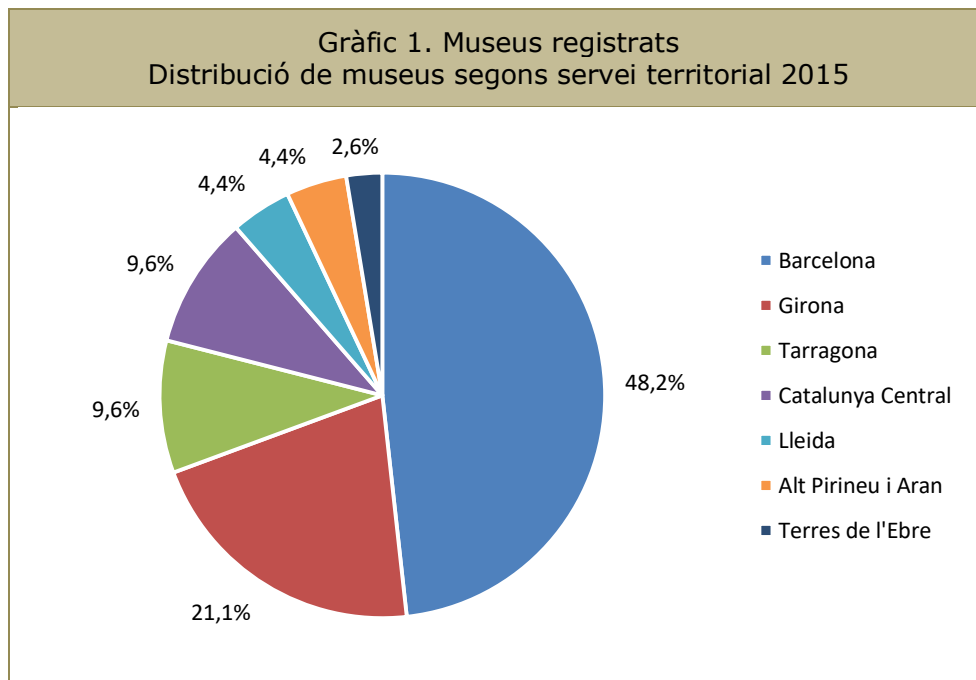
S'han agrupat els museus en funció dels "Serveis Territorials" que s'especifiquen a l'article 10 del Decret 59/2012, de 29 de maig, de modificació del Decret 3014/2011, de reestructuració del Departament de Cultura. La distribució de les comarques segons els Serveis Territorials és la següent:

- Barcelona: Alt Penedès, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental.
- Comarques de Girona: Alt Empordà, Baix Empordà, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estany, Ripollès, Selva.
- Terres de Lleida i Aran: Garrigues, Noguera, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià, Urgell.
- Tarragona: Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat, Tarragonès.
- Terres de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Terra Alta, Ribera d'Ebre.
- Catalunya Central: Anoia, Bages, Berguedà, Osona, Solsonès.
- Alt Pirineu i Aran: Aran, Alta Ribagorça, Alt Urgell, Cerdanya, Pallars Jussà, Pallars Sobirà.

Els museus registrats el 2015 es localitzen de manera preeminent a les comarques del Servei Territorial de Barcelona (48,2%) i a les del Servei Territorial de Girona (21,1%). És a dir, aquests dos territoris engloben gairebé 7 de cada 10 museus de Catalunya.

Taula 1. Museus registrats Distribució dels museus segons serveis territorials 2015		
Servei territorial	Museus	%
Barcelona	55	48,2%
Girona	24	21,1%
Lleida	5	4,4%
Tarragona	11	9,6%
Terres de l'Ebre	3	2,6%
Catalunya Central	11	9,6%
Alt Pirineu i Aran	5	4,4%
Total	114	100,0%

Font: Registre de Museus 2015.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2015 i dades de població IDESCAT 2015. Base: 114 museus.

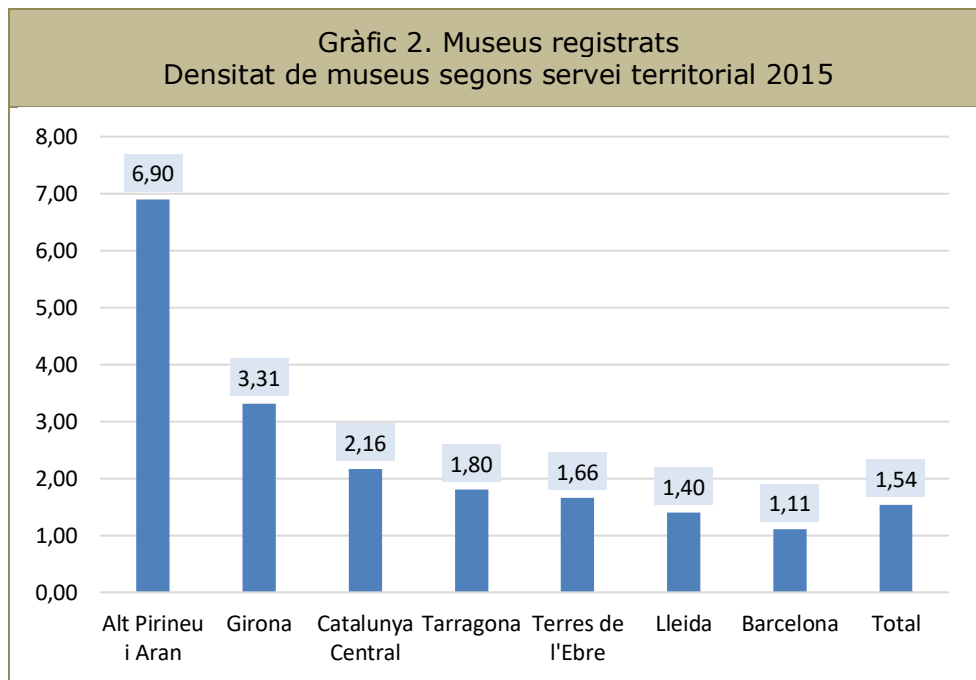
El servei territorial amb més densitat de museus és l'Alt Pirineu i Aran amb 6,90 museus per cada 100.000 habitants. Aquesta circumstància es deu fonamentalment a la baixa densitat de població de les comarques que integren aquest àmbit territorial.

Taula 2. Museus registrats
Densitat de museus segons població per serveis territorials 2015

Servei territorial	Museus	Habitants	Museus / 100.000 habitants
Alt Pirineu i Aran	5	72.448	6,90
Girona	24	724.664	3,31
Catalunya Central	11	508.591	2,16
Tarragona	11	610.860	1,80
Terres de l'Ebre	3	181.136	1,66
Lleida	5	358.157	1,40
Barcelona	55	4.968.898	1,11
Total	114	7.424.754	1,54

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2015 i dades de població IDESCAT 2015

Per la raó inversa, el territori de Barcelona presenta la menor densitat de museus per habitant, amb 1,11 museus per cada 100.000 habitants.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2015 i dades de població IDESCAT 2015. Base: 114 museus.

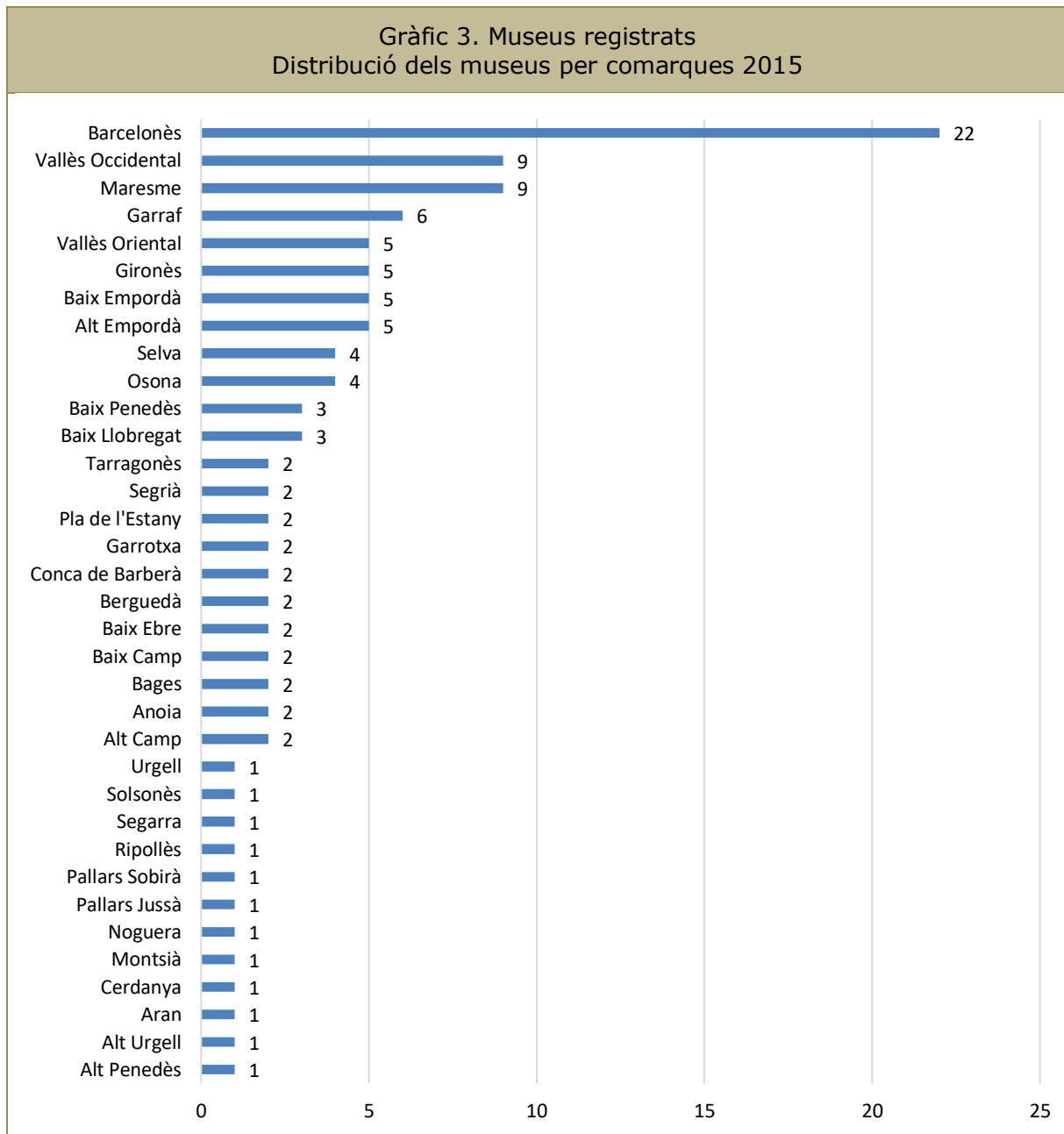

La distribució dels museus catalans registrats per comarques posa encara més en evidència la concentració de museus a la comarca del Barcelonès, amb 22 museus. També és destacable que hi ha 7 comarques catalanes que no tenen cap museu registrat: l'Alta Ribagorça, Les Garrigues, el Moianès, el Pla d'Urgell, el Priorat, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, que concentren l'1,57% de la població catalana (116.456 habitants³).

Taula 3. Museus registrats Distribució dels museus segons comarques 2015		
Servei territorial	Museus	%
Alt Camp	2	1,8%
Alt Empordà	5	4,4%
Alt Penedès	1	,9%
Alt Urgell	1	,9%
Anoia	2	1,8%
Aran	1	,9%
Bages	2	1,8%
Baix Camp	2	1,8%
Baix Ebre	2	1,8%
Baix Empordà	5	4,4%
Baix Llobregat	3	2,6%
Baix Penedès	3	2,6%
Barcelonès	22	19,3%
Berguedà	2	1,8%
Cerdanya	1	,9%
Conca de Barberà	2	1,8%
Garraf	6	5,3%
Garrotxa	2	1,8%
Gironès	5	4,4%
Maresme	9	7,9%
Montsià	1	,9%
Noguera	1	,9%
Osona	4	3,5%
Pallars Jussà	1	,9%
Pallars Sobirà	1	,9%
Pla de l'Estany	2	1,8%
Ripollès	1	,9%
Segarra	1	,9%
Segrià	2	1,8%
Selva	4	3,5%
Solsonès	1	,9%
Tarragonès	2	1,8%
Urgell	1	,9%
Vallès Occidental	9	7,9%
Vallès Oriental	5	4,4%
Total	114	100,0%

Font: Registre de Museus 2015.

³ IDESCAT, Dades de població, 2015.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2015. Base: 114 museus

Per comarques, dues comarques pirinenques que presenten una densitat superior de museus per 100.000 habitants, el Pallars Sobirà i l'Aran. De fet, el Pallars Sobirà és la comarca catalana amb la densitat de població més baixa (5,1 habitants per km²) i l'Aran ocupa el setè lloc començant pel final (15,7 habitants per km²).

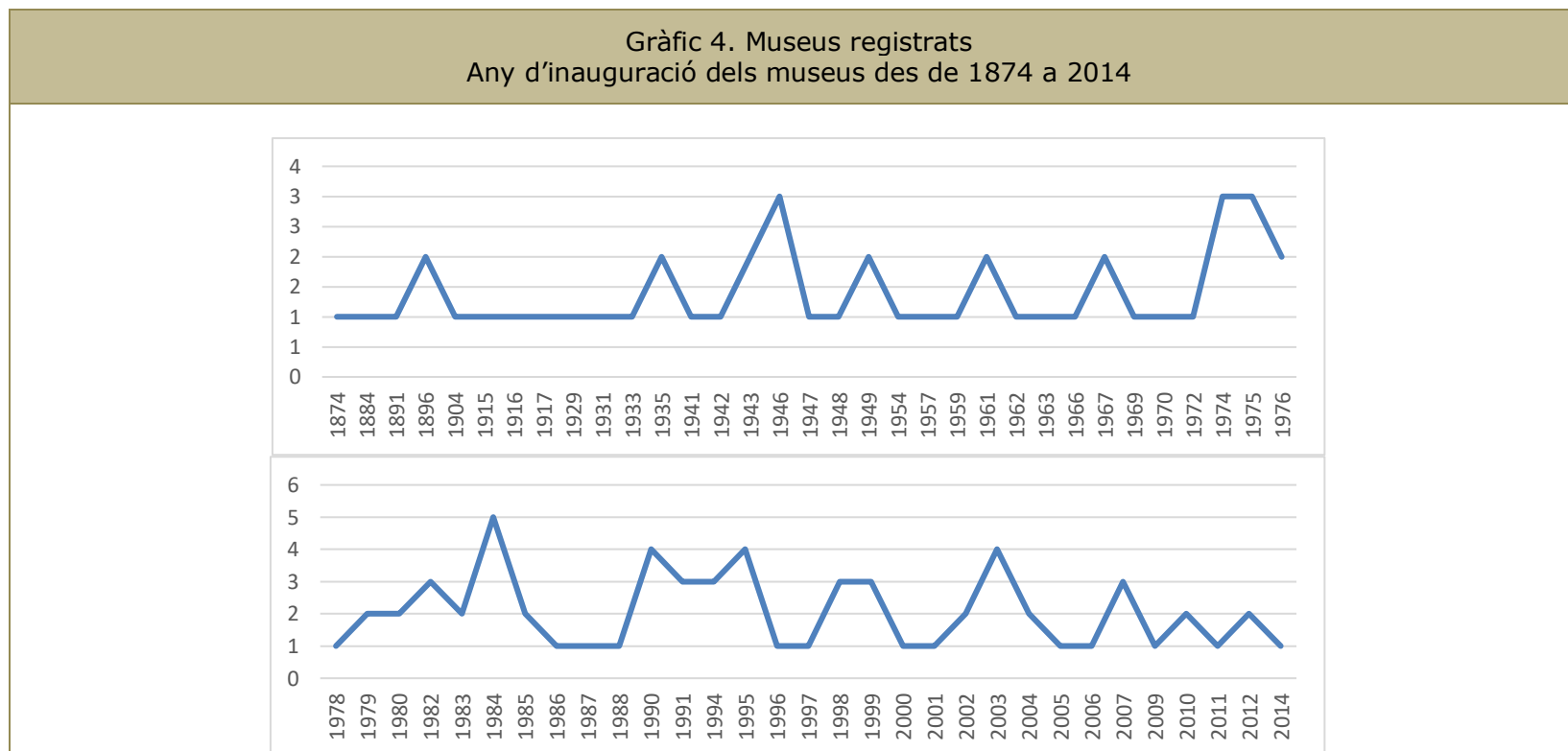

Taula 4. Museus registrats Densitat de museus segons població per comarca 2015			
Servei territorial	Museus	Habitants	Museus / 100.000 habitants
Pallars Sobirà	1	6.988	14,31
Aran	1	9.799	10,21
Conca de Barberà	2	20.399	9,80
Pallars Jussà	1	13.366	7,48
Solsonès	1	13.412	7,46
Pla de l'Estany	2	31.278	6,39
Cerdanya	1	17.815	5,61
Berguedà	2	39.294	5,09
Alt Urgell	1	20.568	4,86
Alt Camp	2	44.225	4,52
Segarra	1	22.453	4,45
Garraf	6	143.383	4,18
Ripollès	1	25.235	3,96
Baix Empordà	5	129.946	3,85
Alt Empordà	5	136.338	3,67
Garrotxa	2	54.993	3,64
Baix Penedès	3	98.990	3,03
Urgell	1	36.007	2,78
Gironès	5	180.924	2,76
Osona	4	152.582	2,62
Noguera	1	38.669	2,59
Baix Ebre	2	78.743	2,54
Selva	4	165.950	2,41
Maresme	9	433.404	2,08
Anoia	2	117.117	1,71
Montsià	1	68.261	1,46
Vallès Oriental	5	397.396	1,26
Bages	2	173.193	1,15
Baix Camp	2	188.331	1,06
Vallès Occidental	9	895.166	1,01
Barcelonès	22	2.195.271	1,00
Segrià	2	205.084	0,98
Alt Penedès	1	105.399	0,95
Tarragonès	2	249.440	0,80
Baix Llobregat	3	798.879	0,38
Alta Ribagorça	0	3.912	0,00
Garrigues	0	19.288	0,00
Moianès	0	12.993	0,00
Pla d'Urgell	0	36.656	0,00
Priorat	0	9.475	0,00
Ribera d'Ebre	0	22.390	0,00
Terra Alta	0	11.742	0,00
Total	114	7.424.754	1,54

Font: Registre de Museus 2015 i dades de població IDESCAT 2015

2.2. Any d'inauguració dels museus

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2015. 110 casos

El museu més antic de Catalunya és el Museu Geològic del Seminari de Barcelona, constituït i inaugurat el 1874. Els museus d'inauguració més recent són el Museu Municipal de Llívia i el Museu de Tortosa, inaugurats el 2012 (aquest últim va ser donat d'alta al Registre de Museus l'any 2014), i el Museu del Disseny de Barcelona, inaugurat el 2014.

2.3. Titularitat

Algunes dades de titularitat del Registre de Museus s'han reclassificat seguint els següents criteris:

- Unificar "fundació privada" (finançament públic) amb 2 equipaments de la categoria "altres" que també tenen un finançament preeminentment públic.
- Per salvaguardar el secret estadístic de l'únic equipament classificat com "associació" s'ha unificat amb "fundació privada (finançament privat)".
- Unificar "fundació privada" (finançament privat) amb 1 equipament de la categoria "altres" que també té un finançament preeminentment privat.
- Tres equipaments que havien seleccionat titularitat pública s'han canviat a privada per la seva naturalesa.

La taula resultant és la següent⁴:

Taula 5. Museus registrats Titularitat 2015		
	Museus	%
Pública o compartida	95	84,1%
Estatal	1	,9%
Generalitat	4	3,5%
Administracions locals	54	47,8%
Ens Autònom Públic	19	16,8%
Consorti	13	11,5%
Fund. privada (finanç. públic) i similars	4	3,5%
Privada	18	15,9%
Eclesiàstica	7	6,2%
Fund. privada (finanç. privat) i Associac.	11	9,7%
Total	113	100

Font: Registre de Museus 2015.

L'organisme titular majoritari és l'administració local, amb 54 museus –un 47,8% del total–, seguit dels ens autònoms públics –16,8% del total–. El 84,1% dels museus són públics.

⁴ Es pot consultar el llistat de museus per titularitat a l'annex.

2.4. Fórmula de gestió

El Registre identifica 5 models de gestió diferenciats tot i que no proposa un glossari als museus per facilitar la resposta a aquesta pregunta del qüestionari:

Taula 6. Museus registrats Model de Gestió 2015		
	Museus	%
Patronat amb personalitat jurídica	44	38,9%
Gestió directa de l'administració	38	33,6%
Gestió directa d'entitats públiques	13	11,5%
Gestió directa de persones o entitats privades	8	7,1%
Patronat sense personalitat jurídica	3	2,7%
Altres	7	6,2%
Total	113	100,0%

Font: Registre de Museus 2015.

3. Els recursos dels museus

3.1. Els equipaments i els serveis dels museus

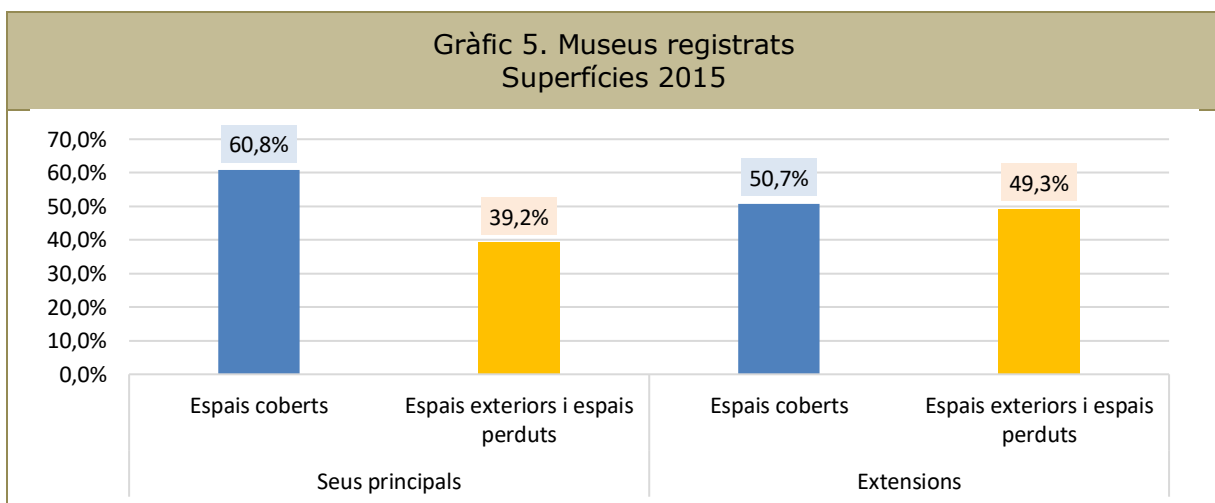
3.1.1. Superfícies

La superfície total dels museus registrats el 2015 és de 750.353 m², distribuïts entre 105 seus principals i 102 extensions.

Taula 7. Museus registrats Superfícies 2015			
Tipologia de superfície	Superfície		%
Seus principals	403.326		100,0%
Espais coberts	245.082	60,8%	
Espais exteriors i espais perduts	158.244	39,2%	
Extensions	347.027		100,0%
Espais coberts	176.092	50,7%	
Espais exteriors i espais perduts	170.935	49,3%	
Total	750.353		100,0%
Espais coberts	421.174	56,1%	
Espais exteriors i espais perduts	329.179	43,9%	

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 105 seus principals i 102 extensions.

L'any 2015 els museus registrats tenen una superfície coberta de 421.174 m², que es divideixen entre 245.082 m² de les seus principals i 176.092 m² corresponents a les extensions. Pel que fa als espais descoberts i perduts, aquests ocupen un total de 329.179 m², dividits entre 158.244m² de les seus principals i 170.935 m² de les extensions.

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 105 seus principals i 102 extensions.

Els espais coberts integren equipaments i serveis dels museus, que s'agrupen en 4 blocs segons les categories funcionals dels espais⁵:

1. Espais no públics relacionats amb la col·lecció
  - Reserves de col·leccions
  - Reserves de documentació
  - Taller de restauració
  - Laboratori fotogràfic
2. Espais públics relacionats amb la col·lecció
  - Espais expositius: permanent i temporals
3. Espais públics no relacionats amb la col·lecció
  - Recepció
  - Guarda-roba
  - Biblioteca-arxiu
  - Sala d'actes
  - Taller pedagògic
  - Botiga/Libreria
  - Restaurant-cafeteria
  - WC públics
4. Espais no públics no relacionats amb la col·lecció
  - Despatxos
  - Sala de reunions
  - Magatzems d'infraestructura

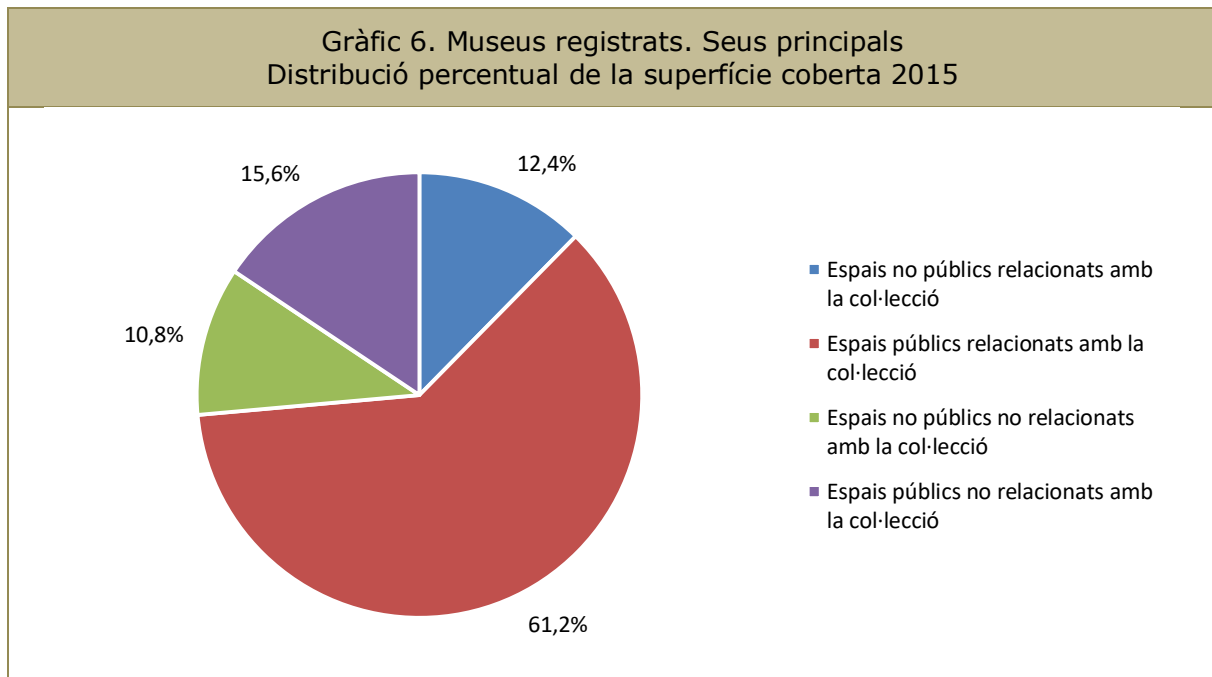
⁵ S'han deixat a banda els espais exteriors, els perduts, en obres i altres i el pàrquing públic.

Taula 8. Museus registrats – seus principals Superfície coberta segons espais funcionals 2015						
Categories funcionals	Nombre espais funcionals	% de museus que en disposen	Superfície m ²	% de la superfície total	Mitjana per espai funcional m ²	Mitjana per museu m ²
Espais no públics relacionats amb la col·lecció	198		29.314	12,4%		279,2
Laboratori fotogràfic	14	13,3%	670	0,3%	47,9	
Taller restauració	49	46,7%	4.272	1,8%	87,2	
Reserves col·leccions	81	77,1%	20.963	8,8%	258,8	
Reserves documentació	54	51,4%	3.409	1,4%	63,1	
Espais públics relacionats amb la col·lecció	195		144.996	61,2%		1.380,9
Exposició permanent	104	99,0%	118.984	50,2%	1.144,10	
Exposició temporal	91	86,7%	26.012	11,0%	285,8	
Espais no públics no relacionats amb la col·lecció	233		25.593	10,8%		243,7
Despatxos	92	87,6%	14.196	6,0%	154,3	
Sala de reunions	63	60,0%	2.096	0,9%	33,3	
Magatzems d'infraestructura	78	74,3%	9.301	3,9%	119,2	
Espais públics no relacionats amb la col·lecció	484		37.011	15,6%		352,5
Taller pedagògic	58	55,2%	4.634	2,0%	79,9	
Sala d'actes	54	51,4%	7.162	3,0%	132,6	
Biblioteca / arxiu	65	61,9%	7.021	3,0%	108	
Botiga / llibreria	65	61,9%	3.157	1,3%	48,6	
Recepció	96	91,4%	7.349	3,1%	76,6	
Guarda-roba	34	32,4%	580	0,2%	17,1	
Restaurant / cafeteria	17	16,2%	4.008	1,7%	235,8	
WC públics	95	90,5%	3.100	1,3%	32,6	
Total (museus)	105		236.914	100,0%		2.256,3

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 105 seus principals

Pel que fa a la dimensió dels espais funcionals de les seus principals, disposen d'una mitjana de 2.256,3 m² per museu. La superfície majoritària es destina als espais públics relacionats amb la col·lecció: exposició permanent i exposicions temporals (61,2%). Pel que fa a l'exposició permanent, la superfície total dels museus registrats el 2014 és de 118.984 m², que suposa una mitjana de 1.144,1 m² per aquest tipus d'espai funcional (50,2% de la superfície total).

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 105 museus.

49 museus tenen, a més de la seu principal, una o més extensions. Les extensions tenen una superfície coberta⁶ de 159.652 m².

Taula 9. Museus registrats – extensions Superfície coberta segons espais funcionals 2015						
Categories funcionals	Nombre espais funcionals	% d'extensions que en disposen	Superfície m ²	% de la superfície total	Mitjana per espai funcional m ²	Mitjana per museu m ²
Espais no públics relacionats amb la col·lecció	85		27.838	17,4%		272,9
Laboratori fotogràfic	1	1,0%	6	,0%	6,0	
Taller restauració	18	17,6%	948	,6%	52,7	
Reserves col·leccions	48	47,1%	24.208	15,2%	504,3	
Reserves documentació	18	17,6%	2.676	1,7%	148,7	
Espais públics relacionats amb la col·lecció	73		116.215	72,8%		1.139,4
Exposició permanent	55	53,9%	113.861	71,3%	2.070,2	
Exposició temporal	18	17,6%	2.354	1,5%	130,8	
Espais no públics no relacionats amb la col·lecció	100		7.819	4,9%		76,7
Despatxos	42	41,2%	2.715	1,7%	64,6	
Sala de reunions	12	11,8%	410	,3%	34,2	
Magatzems d'infraestructura	46	45,1%	4.694	2,9%	102,0	
Espais públics no relacionats amb la col·lecció	183		7.780	4,9%		76,3
Taller pedagògic	18	17,6%	1.946	1,2%	108,1	
Sala d'actes	15	14,7%	1.345	,8%	89,7	
Biblioteca / arxiu	17	16,7%	903	,6%	53,1	
Botiga / llibreria	14	13,7%	529	,3%	37,8	
Recepció	49	48,0%	1.803	1,1%	36,8	
Guarda-roba	12	11,8%	125	,1%	10,4	
Restaurant / cafeteria	3	2,9%	82	,1%	27,3	
WC públics	55	53,9%	1.047	,7%	19,0	
Total	441		159.652	100,0%		1.565,2

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 102 extensions.

Les extensions acullen, principalment, espais d'exposicions permanents i temporals (un 72,8% de l'espai total).

⁶ S'han deixat a banda els espais exteriors, els espais perduts, en obres i altres i el pàrquing públic.

3.2. Els recursos humans

3.2.1. Consideracions metodològiques

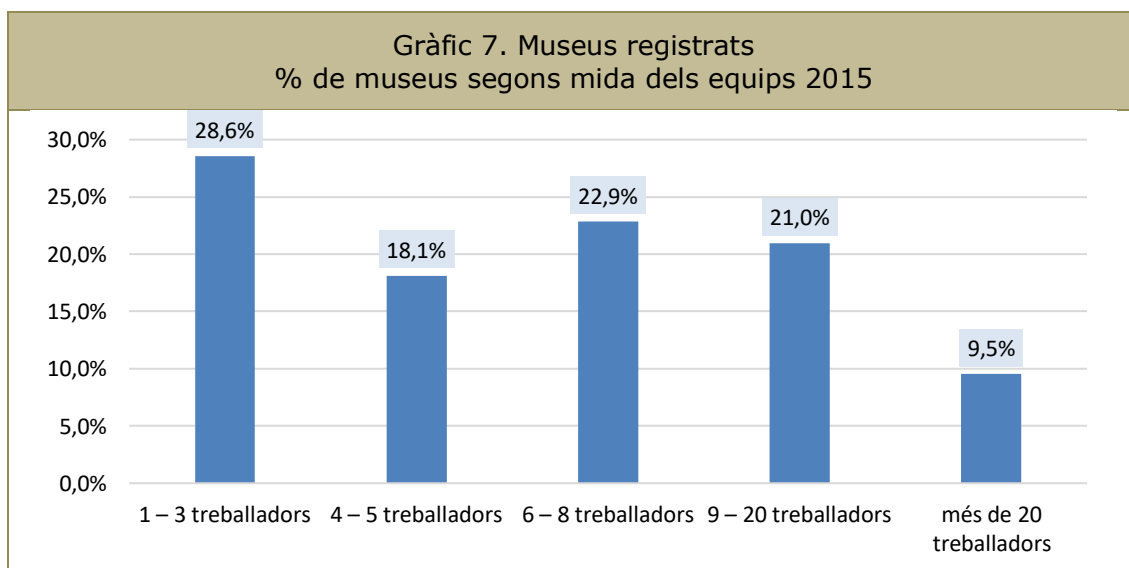
En l'informe de 2013 ja s'esmentava la consideració següent: el qüestionari que el Registre de Museus envia als equipaments només demana la xifra del personal contractat indefinit o funcionari. Per tant, les dades de les que disposa el Registre només contemplen les persones contractades pel propi museu (Capítol I) i no es comptabilitza el personal que hi treballa i depèn d'una empresa de serveis contractada per una tasca específica (Capítol II).

3.2.2. Nombre de treballadors

L'any 2015 treballen als museus registrats 1.135 persones⁷, que representen una mitjana de 10,8 persones per equip de treball de cada museu. Tot i així, gairebé el 70% dels museus del país tenen una equip que té com a màxim 8 treballadors.

Mida de l'equip	Museus	%	% acumulat
1 – 3 treballadors	30	28,6%	28,6%
4 – 5 treballadors	19	18,1%	46,7%
6 – 8 treballadors	24	22,9%	69,5%
9 – 20 treballadors	22	21,0%	90,5%
més de 20 treballadors	10	9,5%	100,0%
Total	105	100,0%	

Font: Registre de Museus 2015.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

⁷ Dades corresponents a 105 museus.

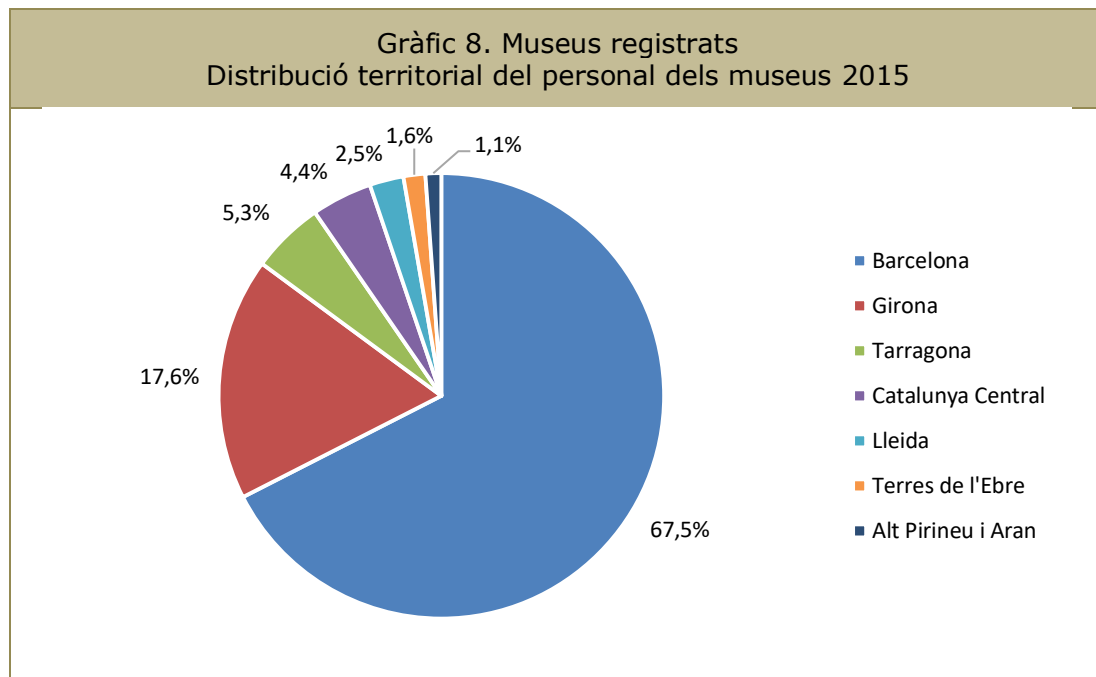
3.2.3. Distribució territorial dels treballadors dels museus

El personal dels museus es distribueix en el territori tal com mostra la següent taula i el següent gràfic:

Taula 11. Museus registrats Distribució territorial del personal 2015					
	Museus	% museus	Personal	% personal	Mitjana
Barcelona	51	48,6%	766	67,5%	15,02
Girona	22	21,0%	200	17,6%	9,09
Lleida	5	4,8%	28	2,5%	5,60
Tarragona	11	10,5%	60	5,3%	5,45
Terres de l'Ebre	3	2,9%	18	1,6%	6,00
Catalunya Central	9	8,6%	50	4,4%	5,56
Alt Pirineu i Aran	4	3,8%	13	1,1%	3,25
Total	105	100,0%	1.135	100,0%	10,81

Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

Més de 2 de cada 3 treballadors de museus desenvolupen la seva feina a l'àrea dels Serveis Territorials de Barcelona. El segueixen els Serveis Territorials de Girona on hi treballa gairebé 1 de cada 6 treballadors dels museus registrats a Catalunya.

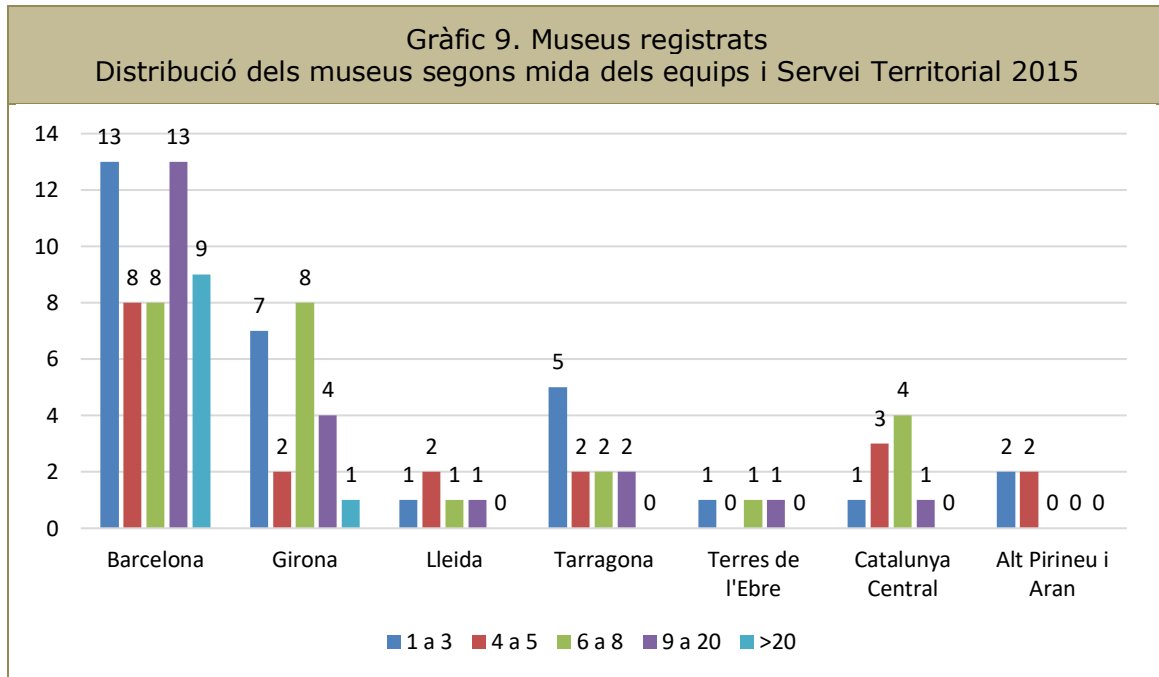

Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

El següent gràfic mostra la distribució dels museus en el territori segons la dimensió de les seves plantilles. Tots els museus amb equips superiors als 20 treballadors –amb l'excepció del Teatre-Museu Dalí a Figueres– es troben a l'àrea de Barcelona, així com tretze museus amb equips entre els 9 i els 20 treballadors.

Aquesta àrea és igualment el territori en el que hi ha un major nombre de museus amb els equips més reduïts d'1 a 3 treballadors.

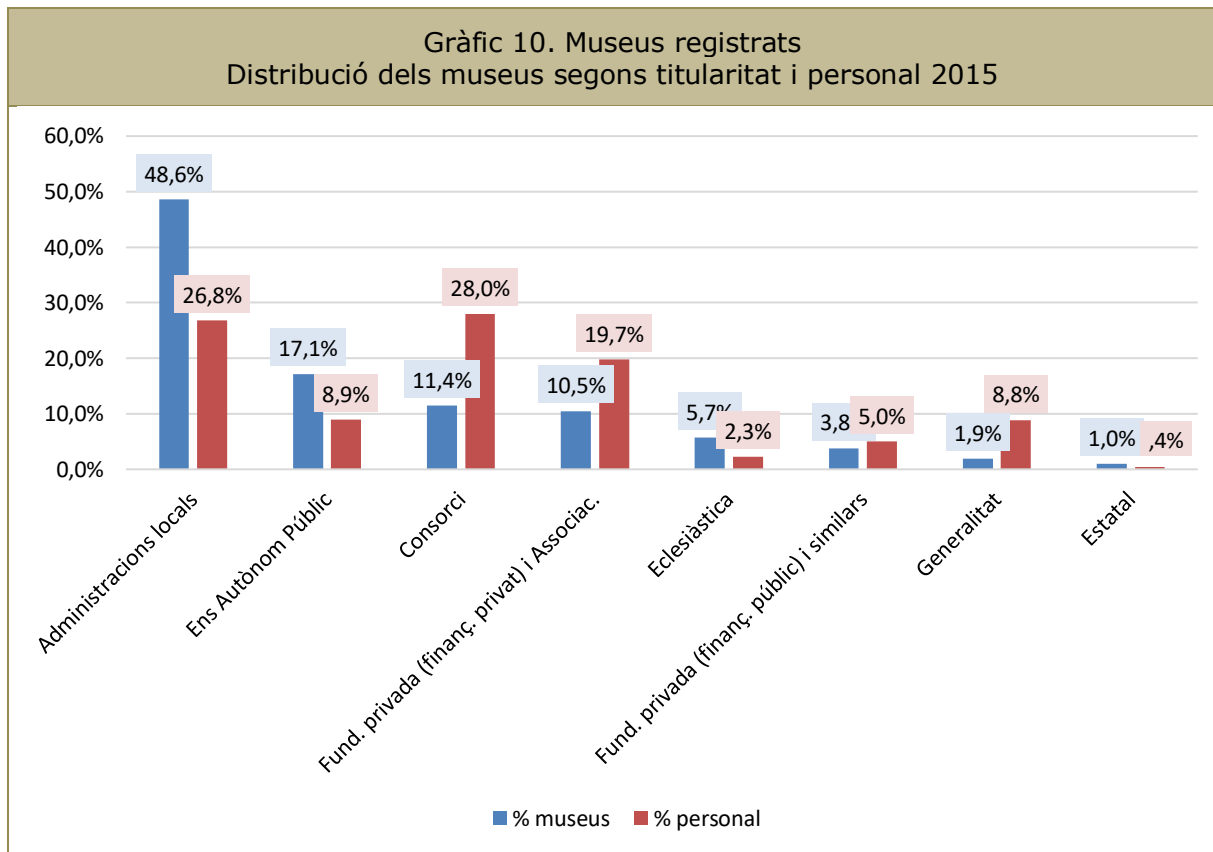
Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

El Servei Territorial de Girona és el segon territori amb un major nombre de museus amb equips mitjans i petits.

3.2.4. Personal segons titularitat del museu

	Museus	% museus	Personal	% personal	Mitjana
Estatal	1	1,0%	5	,4%	5,0
Generalitat	2	1,9%	100	8,8%	50,0
Administracions locals	51	48,6%	304	26,8%	6,0
Ens Autònom Públic	18	17,1%	101	8,9%	5,6
Consorti	12	11,4%	318	28,0%	26,5
Fund. privada (finanç. públic) i similars	4	3,8%	57	5,0%	14,3
Eclesiàstica	6	5,7%	26	2,3%	4,3
Fund. privada (finanç. privat) i Associac.	11	10,5%	224	19,7%	20,4
Total	105	100,0%	1135	100,0%	10,8

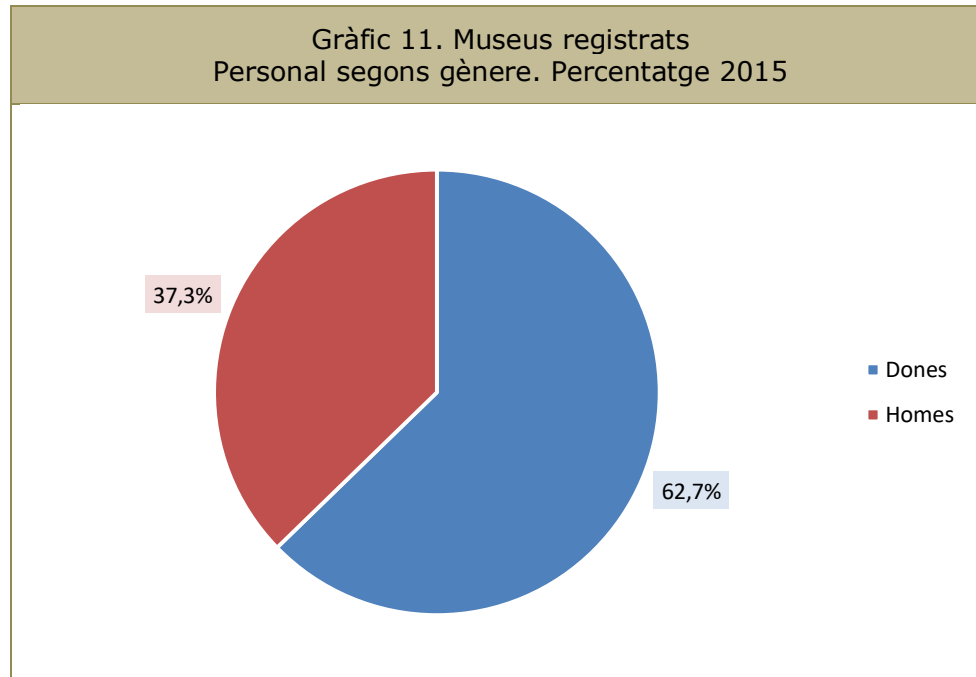
Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

El 48,6% dels museus són de titularitat de l'administració local, però només hi treballa el 26,8% del personal dels museus de Catalunya. El 5,7% són de titularitat eclesiàstica i hi treballa un 2,3% de tot el personal.

Inversament, només l'1,9% dels museus són de titularitat de la Generalitat, però hi treballa el 8,8% dels treballadors totals; l'11,4% de tots els museus són consorcis on hi treballa el 28,0% de tot el personal i el 10,5% dels museus són fundacions privades de finançament privat o associacions on hi treballa el 19,7% de tot el personal.

3.2.5. Gènere del personal

Pel que fa al gènere, les dones són més nombroses que els homes en el sector dels museus: 712 són dones i 423 són homes.

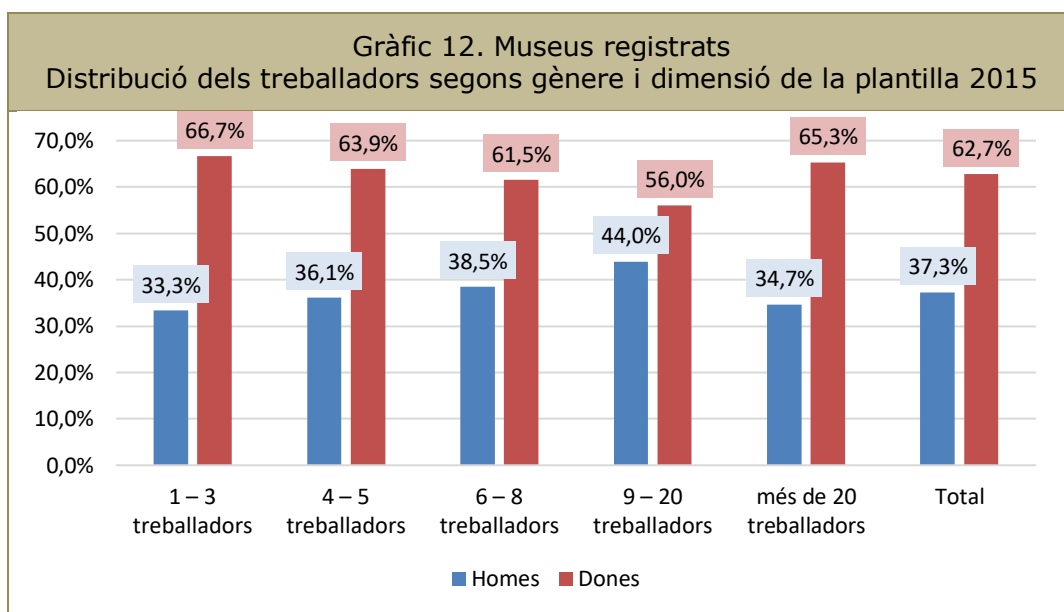
Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

La mida dels equips des d'un punt de vista de gènere permet detectar que són els equips de 9 a 20 persones els que tendeixen a una major paritat, tot i que les dones treballadores representen un 56% i els homes un 44%. Els equips menys paritaris són els més petits i els més grans: en els equips que tenen d'1 a 3 treballadors i en els que en tenen més de 20 les dones representen més del 65% de la plantilla.

**Taula 13. Museus registrats
Personal segons mida dels equips i gènere 2015**

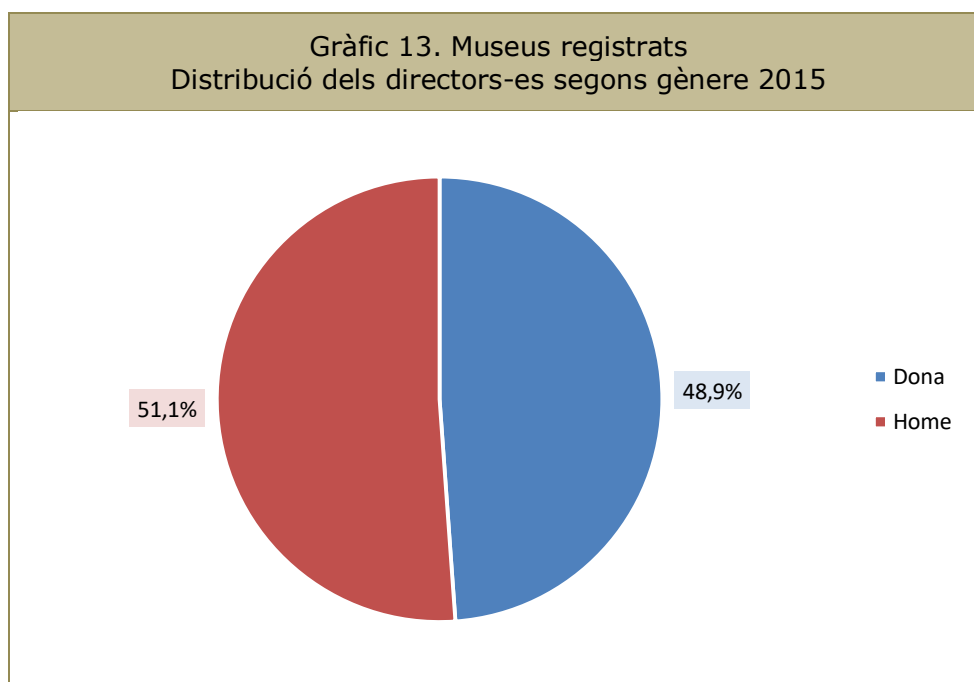
Mida de l'equip	Homes		Dones		Total
	Nombre	Percentatge	Nombre	Percentatge	
1 - 3 treballadors	21	33,3%	42	66,7%	100,0%
4 - 5 treballadors	30	36,1%	53	63,9%	100,0%
6 - 8 treballadors	62	38,5%	99	61,5%	100,0%
9 - 20 treballadors	109	44,0%	139	56,0%	100,0%
més de 20 treballadors	201	34,7%	379	65,3%	100,0%
Total	423	37,3%	712	62,7%	100,0%

Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

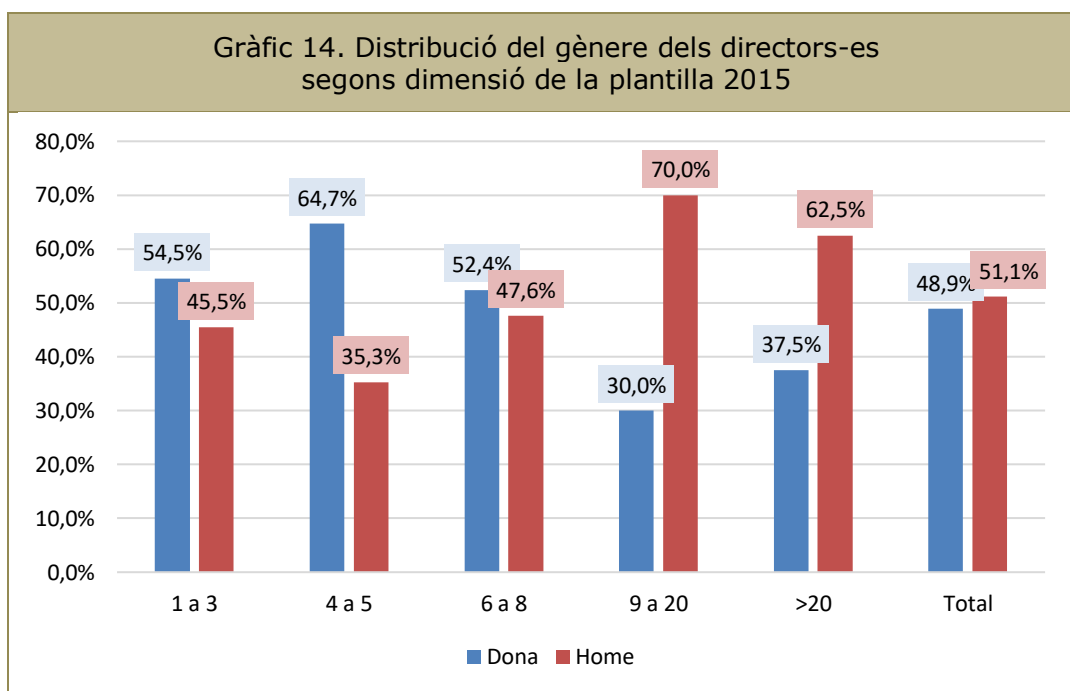
Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

En canvi, en la direcció dels museus, hi trobem una major proporció d'homes.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 88 museus.

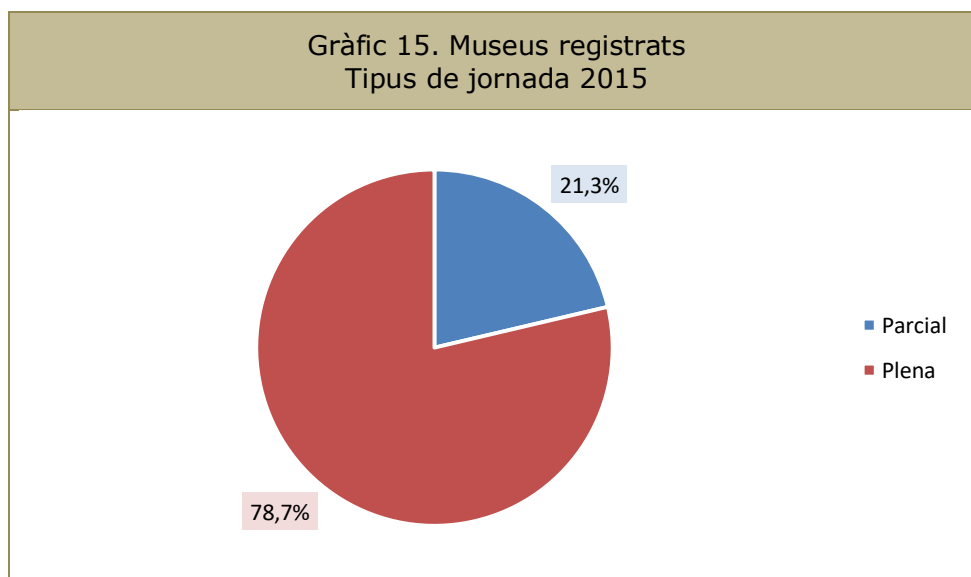
A mida que augmenta la dimensió de la plantilla augmenta la presència de directors del gènere masculí, essent molt majoritària a les plantilles més grans: el 70% dels museus que tenen equips de 9 a 20 membres tenen un director masculí; el 63% dels equips amb més de 20 membres tenen director masculí. Per contra, la majoria dels museus que tenen plantilles amb menys de 9 membres tenen una directora.

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 88 museus.

3.2.6. Jornada del personal

Pel què fa al tipus de jornada, 893 treballadors treballen a temps complet, mentre 242 ho fan a temps parcial.

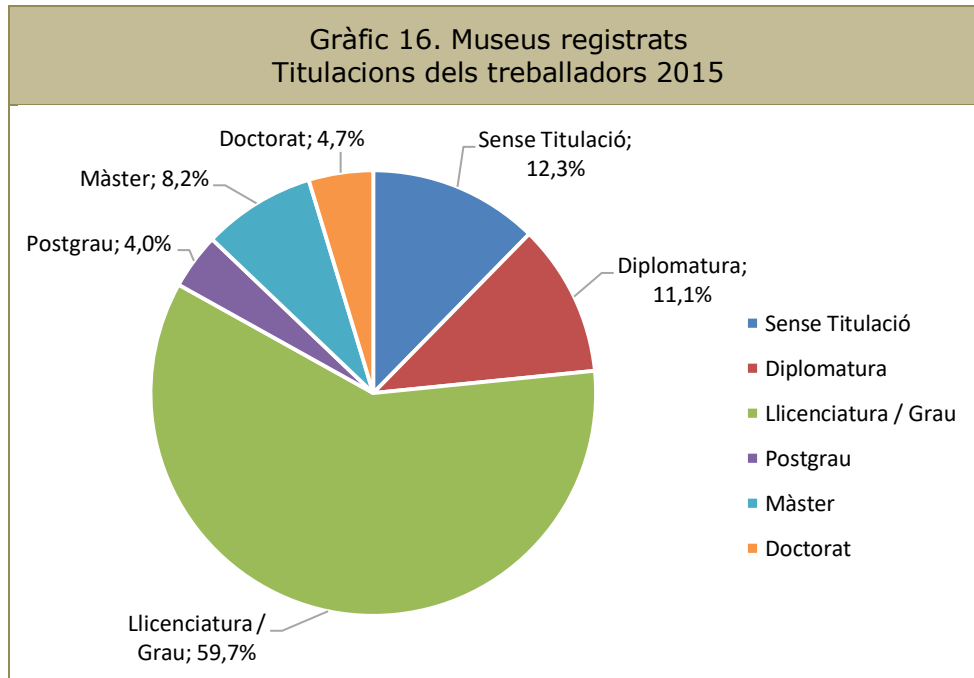

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 105 museus.

3.2.7. Titulacions del personal

Pel què fa a les titulacions, el 12,3% dels treballadors dels museus no té titulació, l'11,1% té estudis de diplomatura, el 59,7% una llicenciatura / grau i el 16,9% tenen estudis superiors a la llicenciatura.

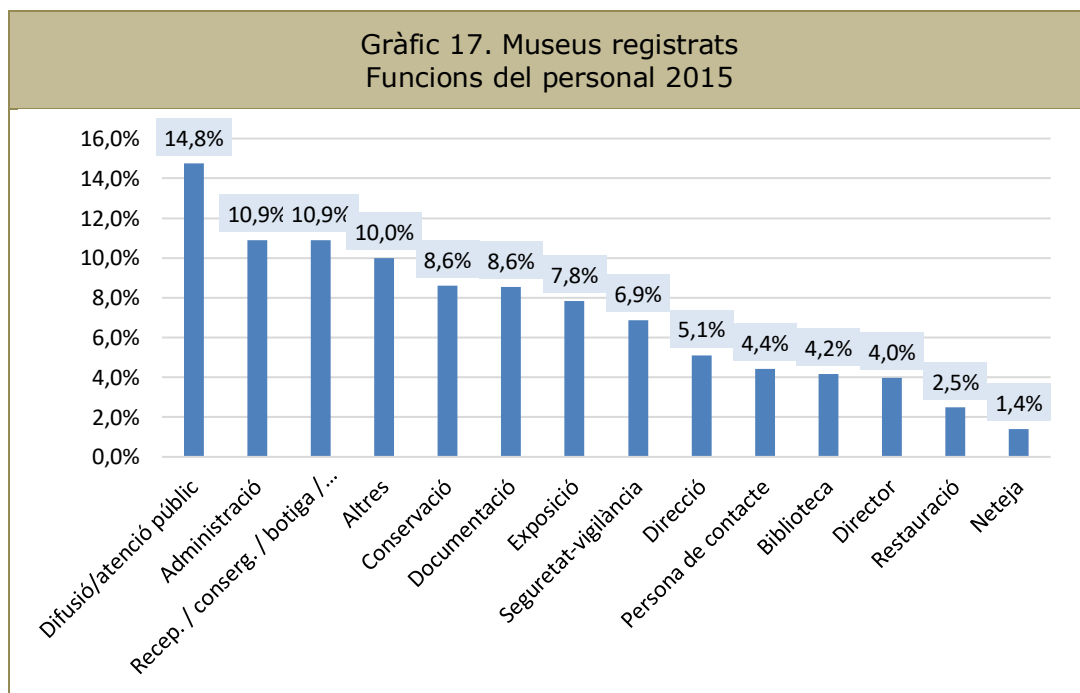
Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 940 treballadors que han declarat la seva titulació.

3.2.8. Funcions del personal

Pel què fa a les funcions del personal propi, les més comunes són la difusió / atenció al públic, l'administració i la recepció / consergeria / botiga / guarda-roba. La funció amb percentatge més baix -neteja- correspon a un servei majoritàriament contractat de manera externa.

Taula 14. Museus registrats Personal segons funcions 2015		
Funcions	N personal	%
Difusió/atenció públic	326	14,8%
Administració	241	10,9%
Recep. / conserg. / botiga / guardar.	241	10,9%
Altres	221	10,0%
Conservació	190	8,6%
Documentació	189	8,6%
Exposició	173	7,8%
Seguretat-vigilància	152	6,9%
Direcció	113	5,1%
Persona de contacte	98	4,4%
Biblioteca	92	4,2%
Director	88	4,0%
Restauració	55	2,5%
Neteja	31	1,4%
Total general	2.210	100,0%

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 2.210 funcions dels treballadors (cada treballador pot tenir més d'una funció).

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 2.210 funcions dels treballadors (cada treballador pot tenir més d'una funció).

3.3. Els recursos econòmics

3.3.1. Nota metodològica

En el Registre de Museus s'observa una gran diferència entre els ingressos i les despeses dels museus de Catalunya.

Atesa la certesa que els museus, excepte un selecte grup molt reduït, són deficitaris, s'ha preferit treballar amb les dades pressupostàries relatives als ingressos, doncs segurament reflecteixen millor la dimensió econòmica del sector.

La partida de personal és la més elevada en els pressupostos de despeses dels museus registrats.

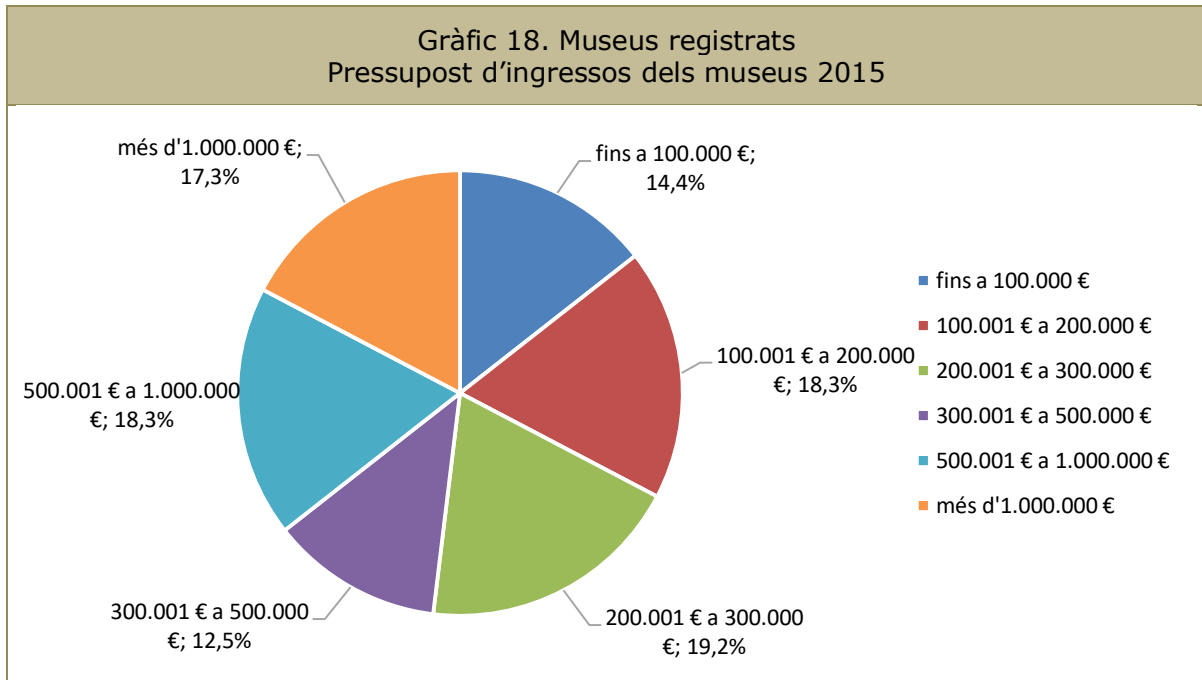
3.3.2. Ingressos

Els ingressos dels 104 museus registrats dels que es disposen dades per a 2015 van ascendir a 137.748.467,69 €, el que significa una mitjana de 1.324.504,50 € per museu. Tanmateix la realitat dels museus a Catalunya és molt diversa i la mitjana emmascara una distribució molt desigual dels recursos.

Taula 15. Museus registrats Museus segons pressupost d'ingressos 2015			
Ingressos	Museus	%	% acumulat
fins a 100.000 €	15	14,4%	14,4%
100.001 € a 200.000 €	19	18,3%	32,7%
200.001 € a 300.000 €	20	19,2%	51,9%
300.001 € a 500.000 €	13	12,5%	64,4%
500.001 € a 1.000.000 €	19	18,3%	82,7%
més d'1.000.000 €	18	17,3%	100,0%
Total	104	100,0%	

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Tal com mostra la taula anterior, un 51,9% dels museus treballen amb pressupostos inferiors als 300.001 € i només el 17,3% tenen un pressupost superior al milió d'euros.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

3.3.3. Distribució territorial dels ingressos

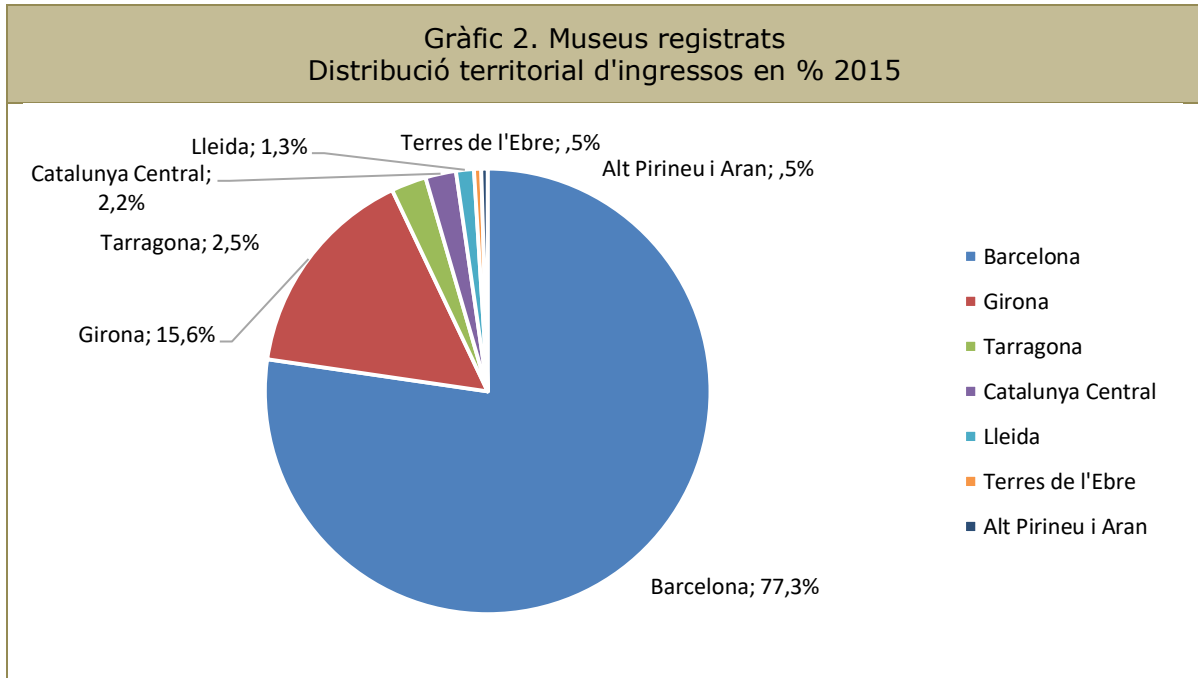
La distribució dels museus segons els seus ingressos és força desigual en el territori català.

Taula 16. Museus registrats Distribució territorial d'ingressos 2015						
Servei Territorial	Museus	% de museus	Ingressos	% d'ingressos	Mitjana	Mediana
Barcelona	50	48,1%	106.488.253,03 €	77,3%	2.129.765,06 €	492.533,27 €
Girona	22	21,2%	21.550.354,08 €	15,6%	979.561,55 €	220.631,11 €
Lleida	5	4,8%	1.788.427,15 €	1,3%	357.685,43 €	239.175,74 €
Tarragona	11	10,6%	3.511.849,57 €	2,5%	319.259,05 €	150.525,15 €
Terres de l'Ebre	3	2,9%	718.688,90 €	,5%	239.562,97 €	252.381,37 €
Catalunya Cent.	9	8,7%	3.055.541,41 €	2,2%	339.504,60 €	253.368,20 €
Alt Pirineu i Aran	4	3,8%	635.353,55 €	,5%	158.838,39 €	158.072,36 €
Total	104	100,0%	137.748.467,69 €	100,0%	1.324.504,50 €	271.496,31 €

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

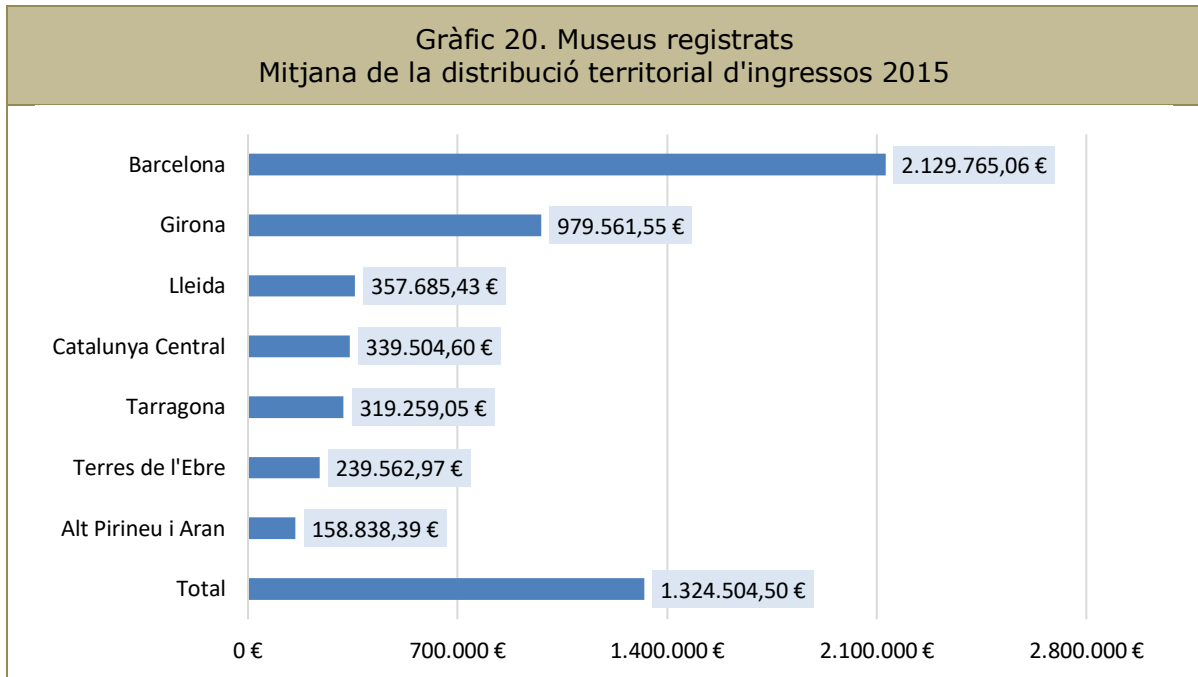
Tal com mostren les dades, el 93,0% dels ingressos totals dels museus de Catalunya es concentren a les àrees dels Serveis Territorials de Barcelona i Girona. D'una banda, la capitalitat de Barcelona, així com el pes econòmic de les dues corones metropolitanes i, d'altra banda, el turisme, segurament expliquen aquest marcat desequilibri territorial en l'economia dels museus a Catalunya.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

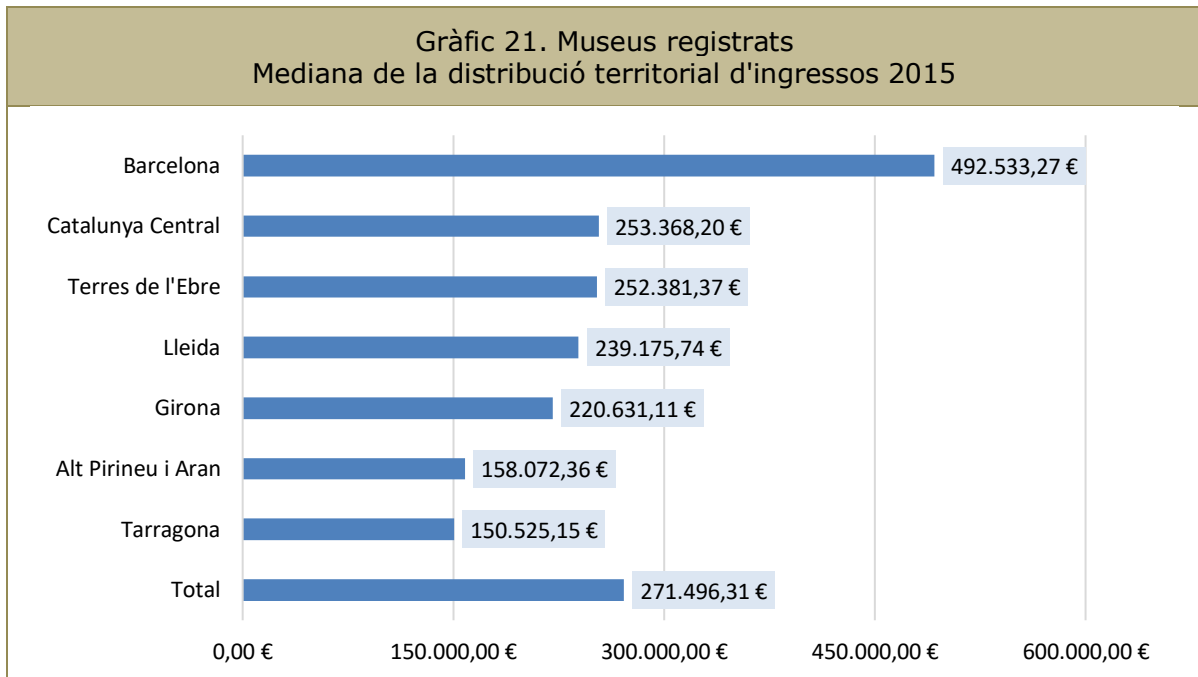
La mitjana del pressupost d'un museu de l'àrea del Serveis Territorials de Barcelona és de 2,12 milions d'euros, l'única que se situa per sobre de la mitjana global dels museus de Catalunya (1,32 milions d'euros). Una mica per sota d'aquesta mitjana global trobem els museus dels Serveis Territorials de Girona. A molta distància es situen la resta de Serveis Territorials, amb mitjanes d'ingressos per sota dels 360.000 €.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Si ens fixem en la mediana, destaca principalment el pas del Servei Territorial de Girona de la segona a la cinquena posició. L'explicació d'aquest fet és l'enorme pes del Museu-Teatre Dalí dins d'aquesta demarcació.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

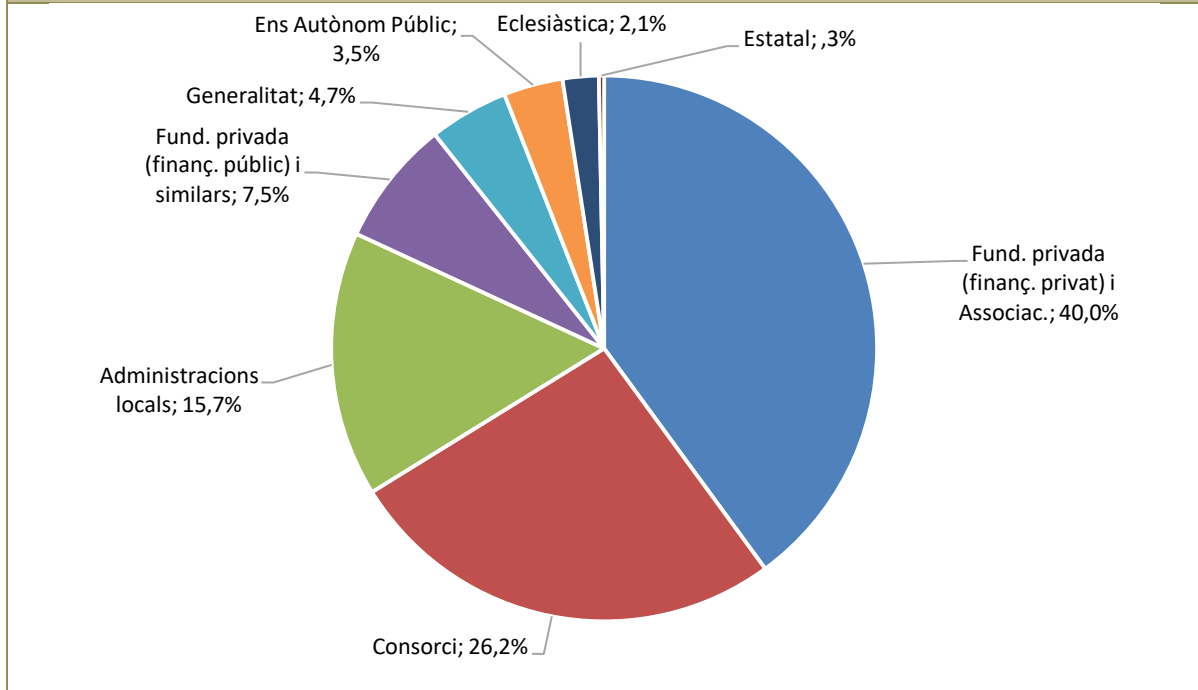
3.3.4. Ingressos segons titularitat

La titularitat dels museus també diferencia els museus segons el seu volum econòmic.

Taula 17. Museus registrats Distribució d'ingressos segons titularitat 2015					
Titularitat	Museus	% de museus	Ingressos	% d'ingressos	Mitjana
Estatat	1	1,0%	424.510,49 €	,3%	424.510,49 €
Generalitat	2	1,9%	6.478.158,88 €	4,7%	3.239.079,44 €
Administracions locals	51	49,0%	21.646.044,45 €	15,7%	424.432,24 €
Ens Autònom Públic	18	17,3%	4.828.680,96 €	3,5%	268.260,05 €
Consorti	12	11,5%	36.129.746,89 €	26,2%	3.010.812,24 €
Fund. privada (finanç. públic) i similars	4	3,8%	10.263.088,43 €	7,5%	2.565.772,11 €
Eclesiàstica	5	4,8%	2.943.366,37 €	2,1%	588.673,27 €
Fund. privada (finanç. privat) i Associac.	11	10,6%	55.034.871,22 €	40,0%	5.003.170,11 €
Total	104	100,0%	137.748.467,69 €	100,0%	1.324.504,50 €

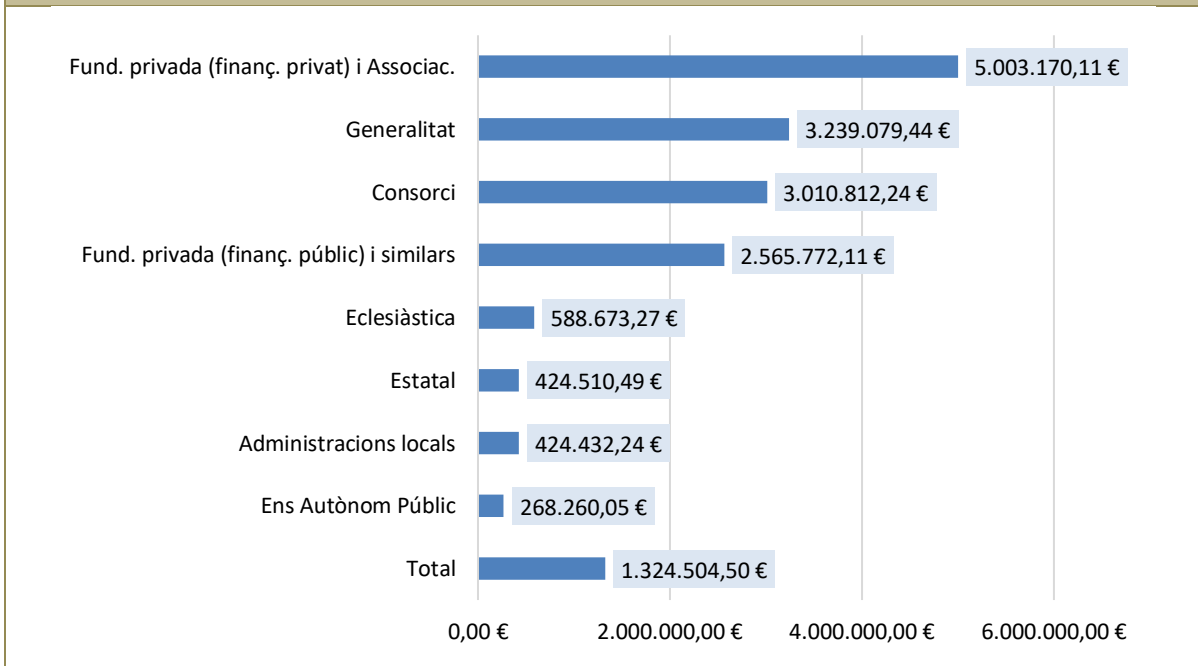
Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Gràfic 22. Museus registrats
Distribució d'ingressos segons titularitat en % 2015

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Gràfic 23. Museus registrats
Mitjana de la distribució d'ingressos segons titularitat 2015

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

3.3.5. Fonts de finançament

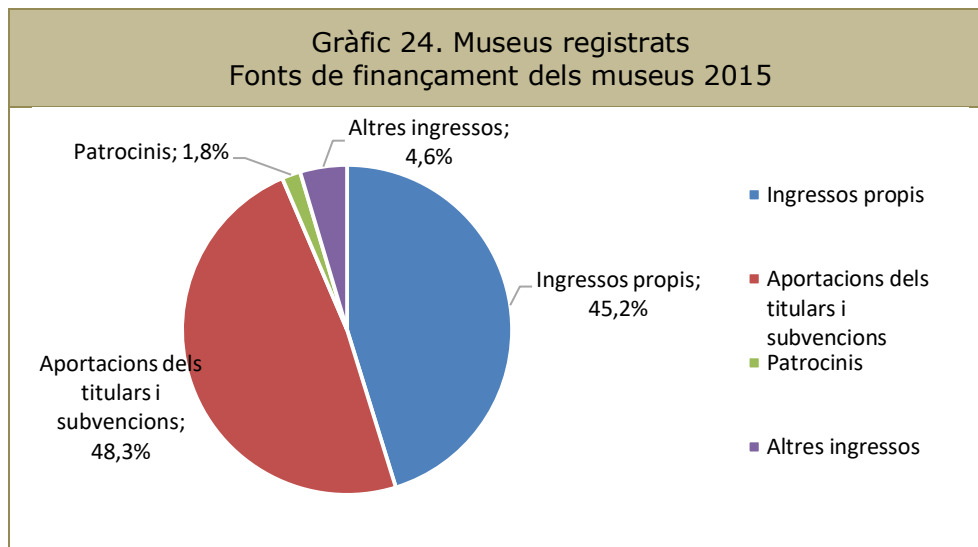
S'han agrupat els diversos conceptes d'ingressos en 4 grups⁸:

- Ingressos propis: taquillatge, lloguers, activitats i vendes.
- Aportacions de les institucions titulars i subvencions.
- Patrocini.
- Altres.

Taula 18. Museus registrats Fonts de finançament dels museus 2015		
Font	Ingressos	%
Ingressos propis	62.293.008,82	45,2%
<i>Taquilla</i>	<i>53.208.289,30</i>	<i>85,4%</i>
<i>Activitats</i>	<i>1.302.916,04</i>	<i>2,1%</i>
<i>Vendes</i>	<i>5.079.764,97</i>	<i>8,2%</i>
<i>Lloguer</i>	<i>2.702.038,51</i>	<i>4,3%</i>
Aportacions dels titulars i subvencions	66.599.168,78	48,3%
<i>Aportacions titulars</i>	<i>63.572.904,96</i>	<i>95,5%</i>
<i>Subvencions</i>	<i>3.026.263,82</i>	<i>4,5%</i>
Patrocinis	2.517.833,67	1,8%
Altres ingressos	6.338.456,42	4,6%
Total	137.748.467,69	100,0%

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Així doncs, si considerem el conjunt dels museus de Catalunya, el 48,3% dels ingressos provenen de les aportacions dels titulars i subvencions (recordar que el 84,1% dels museus són de titularitat pública o compartida), mentre que la capacitat d'autofinançament suposa el 45,2% del total. El patrocini, un 1,8%, representa una part testimonial del finançament dels museus a Catalunya.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

⁸ Cal indicar que en aquest apartat –com en d'altres– el Registre de Museus no proposa un glossari i, per tant, els museus tenen criteris diversos i no sempre coincidents a l'hora d'assignar a cada categoria la procedència dels seus ingressos.

Dins el capítol d'ingressos propis la venda de drets d'entrada, amb més de 53 milions d'euros d'ingressos, suposa el 85% dels ingressos propis.

3.3.6. Fonts de finançament i territori

El percentatge d'ingressos segons fonts d'ingrés varia molt entre àmbits territorials. Així, l'àrea dels Serveis Territorials de Girona és la que té un major percentatge d'ingressos propis (taquillatge, lloguers, activitats i vendes), amb un 68,2% del total dels seus ingressos, seguida per la dels Serveis Territorials de Barcelona, amb un 42,8%.

En canvi, els museus de les Terres de l'Ebre només generen un 2,2% del total del seu pressupost en ingressos propis, i se sustenten en un 96,2% en els ingressos procedents de les institucions titulars i les subvencions. Uns percentatges similars són els de l'àrea de Lleida, amb un 4,2% d'ingressos propis i un 94,5% d'ingressos procedents de les administracions públiques.

La mitjana total dels ingressos per patrocini és de l'1,8%, essent superada només a Tarragona amb un 3,9%, a Girona amb un 3,2% i a Catalunya Central amb un 2,2%. Els museus de les àrees dels Serveis Territorials de l'Alt Pirineu i Aran i Terres de l'Ebre no declaren cap quantitat en aquest concepte.

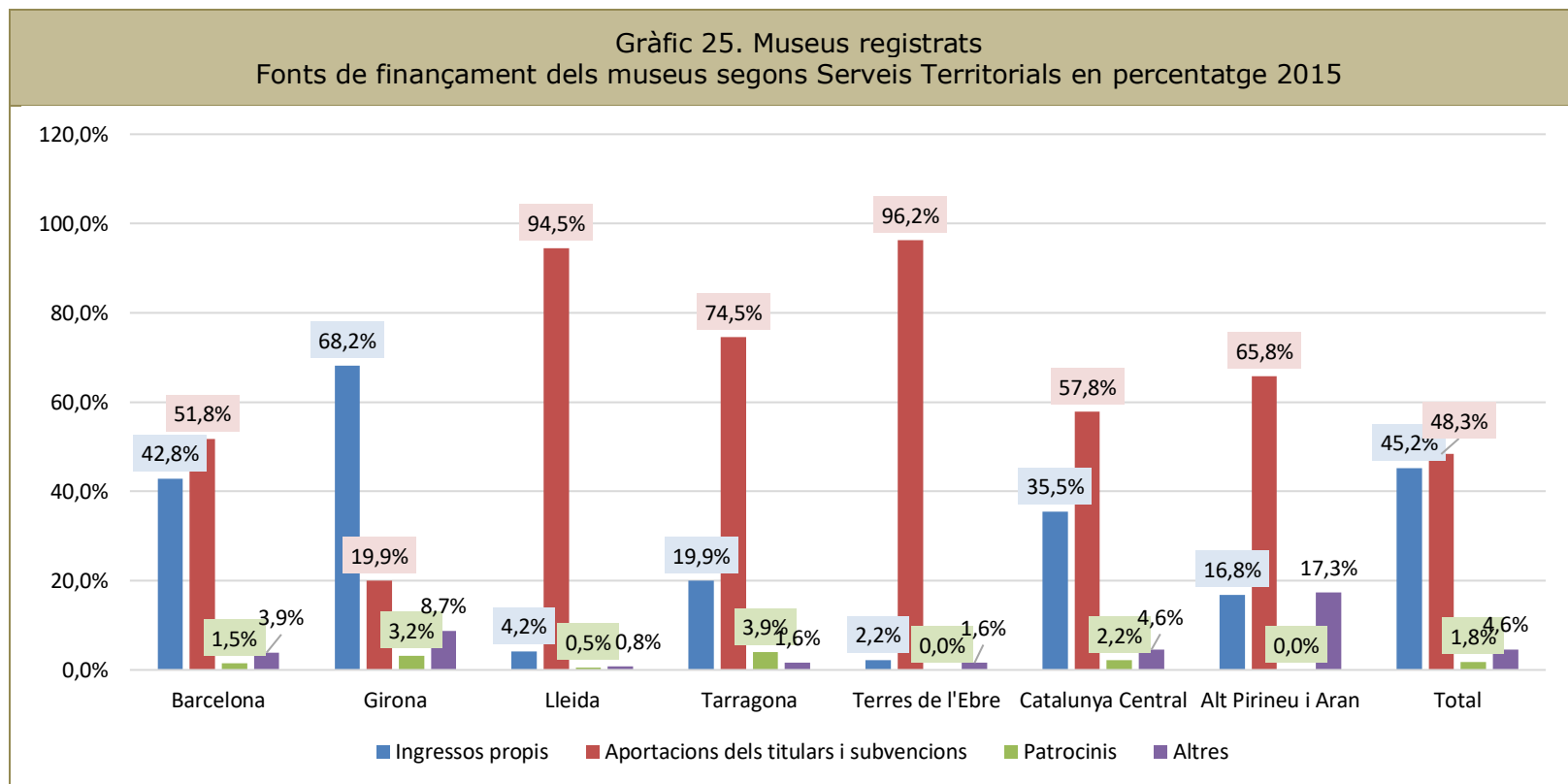

Taula 19. Museus registrats Fonts de finançament dels museus segons Serveis Territorials 2015							
	Museus	% museus	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
Barcelona	50	48,1%	45.619.793,20 €	55.118.696,51 €	1.620.843,70 €	4.128.919,62 €	106.488.253,03 €
Girona	22	21,2%	14.691.816,46 €	4.296.801,37 €	683.074,32 €	1.878.661,93 €	21.550.354,08 €
Lleida	5	4,8%	74.385,83 €	1.690.404,33 €	9.000,00 €	14.636,99 €	1.788.427,15 €
Tarragona	11	10,6%	700.111,49 €	2.617.569,63 €	138.515,65 €	55.652,80 €	3.511.849,57 €
Terres de l'Ebre	3	2,9%	15.769,21 €	691.603,12 €	0,00 €	11.316,57 €	718.688,90 €
Catalunya Central	9	8,7%	1.084.123,75 €	1.765.896,43 €	66.400,00 €	139.121,23 €	3.055.541,41 €
Alt Pirineu i Aran	4	3,8%	107.008,88 €	418.197,39 €	0,00 €	110.147,28 €	635.353,55 €
Total	104	100,0%	62.293.008,82 €	66.599.168,78 €	2.517.833,67 €	6.338.456,42 €	137.748.467,69 €

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Taula 20. Museus registrats Fonts de finançament dels museus segons Serveis Territorials en percentatge 2015							
	Museus	% museus	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
Barcelona	50	48,1%	42,8%	51,8%	1,5%	3,9%	100,0%
Girona	22	21,2%	68,2%	19,9%	3,2%	8,7%	100,0%
Lleida	5	4,8%	4,2%	94,5%	0,5%	0,8%	100,0%
Tarragona	11	10,6%	19,9%	74,5%	3,9%	1,6%	100,0%
Terres de l'Ebre	3	2,9%	2,2%	96,2%	0,0%	1,6%	100,0%
Catalunya Central	9	8,7%	35,5%	57,8%	2,2%	4,6%	100,0%
Alt Pirineu i Aran	4	3,8%	16,8%	65,8%	0,0%	17,3%	100,0%
Total	104	100,0%	45,2%	48,3%	1,8%	4,6%	100,0%

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

3.3.7. Fonts de finançament i titularitat

El percentatge d'ingressos segons fonts d'ingrés varia molt entre titularitats. Els ingressos propis (taquillatge, lloguers, activitats i vendes) tenen un pes relatiu molt gran en les fundacions privades de finançament privat i associacions (83,3%), en els de titularitat eclesiàstica (66,6%) i en les fundacions privades de finançament públic (56,5%) Per contra, en els museus de la Generalitat aquest tipus d'ingrés només suposa un 3,3% del total i en els museus de l'administració local el 8,5%.

Les aportacions dels titulars i les subvencions suposen la majoria dels ingressos en els museus de la Generalitat, en els de les administracions locals, en els ens autònoms, en els consorcis i en el de titularitat estatal, representant respectivament el 95,3%, 88,7%, 80,8%, 79,8% i 65,2% dels totals. Els equipaments de les fundacions privades de finançament privat i associacions, les fundacions privades de finançament públic i els de titularitat eclesiàstica són els que menys ingressos tenen de les aportacions dels titulars i subvencions.

La mitjana total dels ingressos per patrocini és de l'1,8%, essent superada només pels museus de titularitat estatal amb un 9,7% i per fundacions privades de finançament privat i associacions amb un 3,0%.

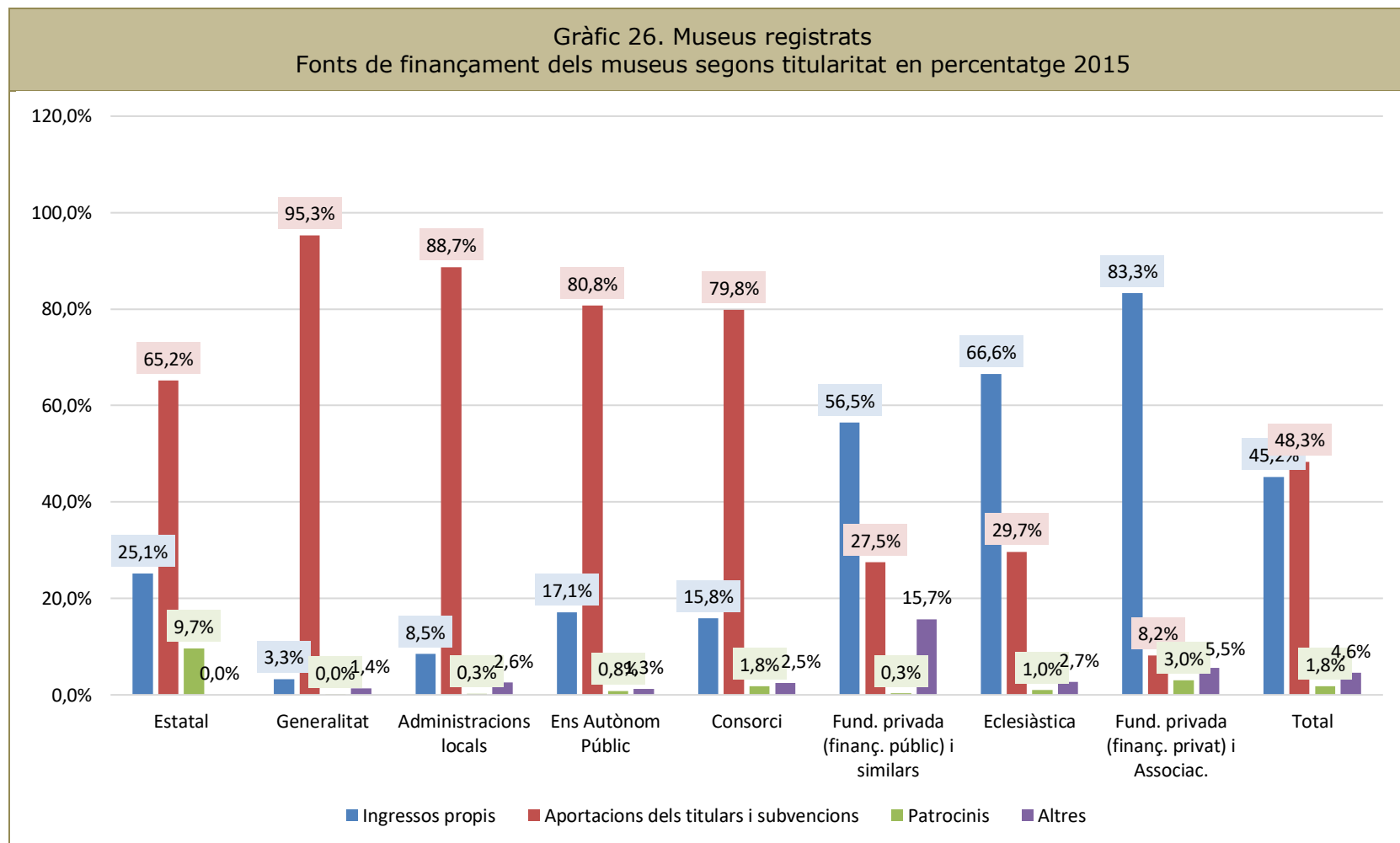
Taula 21. Museus registrats Fonts de finançament dels museus segons titularitat 2015							
	N museus	% museus	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
Estat	1	1,0%	106.721,83 €	276.788,66 €	41.000,00 €	0,00 €	424.510,49 €
Generalitat	2	1,9%	213.311,26 €	6.173.624,31 €	1.200,00 €	90.023,31 €	6.478.158,88 €
Administracions locals	51	49,0%	1.833.204,62 €	19.200.586,96 €	58.315,00 €	553.937,87 €	21.646.044,45 €
Ens Autònom Públic	18	17,3%	826.754,87 €	3.900.348,90 €	40.400,00 €	61.177,19 €	4.828.680,96 €
Consorti	12	11,5%	5.724.665,51 €	28.849.233,42 €	662.775,39 €	893.072,57 €	36.129.746,89 €
Fund. privada (finanç. públic) i similars	4	3,8%	5.797.072,30 €	2.826.292,96 €	29.500,00 €	1.610.223,17 €	10.263.088,43 €
Eclesiàstica	5	4,8%	1.959.916,49 €	873.754,49 €	29.545,65 €	80.149,74 €	2.943.366,37 €
Fund. privada (finanç. privat) i Associac.	11	10,6%	45.831.361,94 €	4.498.539,08 €	1.655.097,63 €	3.049.872,57 €	55.034.871,22 €
Total	104	100,0%	62.293.008,82 €	66.599.168,78 €	2.517.833,67 €	6.338.456,42 €	137.748.467,69 €

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Taula 22. Museus registrats Fonts de finançament dels museus segons titularitat en percentatge 2015							
	N museus	% museus	Ingressos propis	Aportac. titulars i subvenc.	Patrocinis	Altres	Total ingressos
Estat	1	1,0%	25,1%	65,2%	9,7%	0,0%	100,0%
Generalitat	2	1,9%	3,3%	95,3%	0,0%	1,4%	100,0%
Administracions locals	51	49,0%	8,5%	88,7%	0,3%	2,6%	100,0%
Ens Autònom Públic	18	17,3%	17,1%	80,8%	0,8%	1,3%	100,0%
Consorti	12	11,5%	15,8%	79,8%	1,8%	2,5%	100,0%
Fund. privada (finanç. públic) i similars	4	3,8%	56,5%	27,5%	0,3%	15,7%	100,0%
Eclesiàstica	5	4,8%	66,6%	29,7%	1,0%	2,7%	100,0%
Fund. privada (finanç. privat) i Associac.	11	10,6%	83,3%	8,2%	3,0%	5,5%	100,0%
Total	104	100,0%	45,2%	48,3%	1,8%	4,6%	100,0%

Font: Registre de Museus 2015. Base: 104 museus.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2015. Base 104 museus.

4. Les activitats dels museus

4.1. L'activitat de recerca

Diversos museus catalans han desenvolupat treballs de recerca i editat publicacions que recullen aquestes tasques.

El Museu del Disseny de Barcelona, a través de l'exposició temporal, «Disseny per viure. 99 projectes per al món real i les activitats complementàries» ha donat pas a l'inici de dues línies bàsiques de reflexió crítica entorn de quin ha de ser el rol del disseny en la societat del segle XXI, i on són les fronteres entre el disseny, l'art, l'artesania i la tecnologia.

El Centre de Recerca i Debat del MUHBA s'encarrega del vessant de recerca, innovació i estudis en iniciatives del Museu a llarg termini, i en el terreny de la investigació ha continuat la col·laboració amb el Laboratori de Modelització Virtual de la Ciutat de la UPC amb la compleció de la representació tridimensional de la Casa del Guarda del Park Güell, mitjançant el sistema de núvol de punts. D'altra banda, s'han dut a terme treballs específics amb arquitectes de l'ETSAB i de la UPC per desenvolupar una sèrie de mapes històrics georeferenciats de l'evolució urbana de la ciutat des dels seus orígens.

El Museu Picasso ha organitzat el seminari de restauració "L'època blava: noves lectures a través de l'estudi tècnic" que ha reunit a Barcelona experts d'alguns dels principals museus del món. El seminari ha tractat sobre obres específiques d'aquest període que han passat per un procés creatiu complex, i ha inclòs ponències ha càrrec de representants de la National Gallery of Art i la Phillips Collection de Washington, el Guggenheim Museum de Nova York, The Art Institute de Chicago i el Museu Picasso mateix.

En el marc de la Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i l'Aran, s'ha dut a terme una acció de recerca en "Bruixeria a les Terres de Lleida i Aran" per l'aplicació en guió a una exposició .

Al Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, amb l'objectiu de potenciar i posar en valor les col·leccions del Museu, s'han iniciat diverses línies de recerca, una de les quals s'ha centrat en la col·lecció Duran de daguerreotips, que s'ha materialitzat en l'exposició virtual "Traços de llum" del portal web "Fotografia a Catalunya" i en el llibre-catàleg d'aquesta col·lecció. També s'ha portat a terme una recerca sobre el procés d'invenció i funcionament del pulsoreactor Casanova per a la seva difusió en línia i com a pas previ a la realització d'una producció audiovisual sobre aquesta peça.

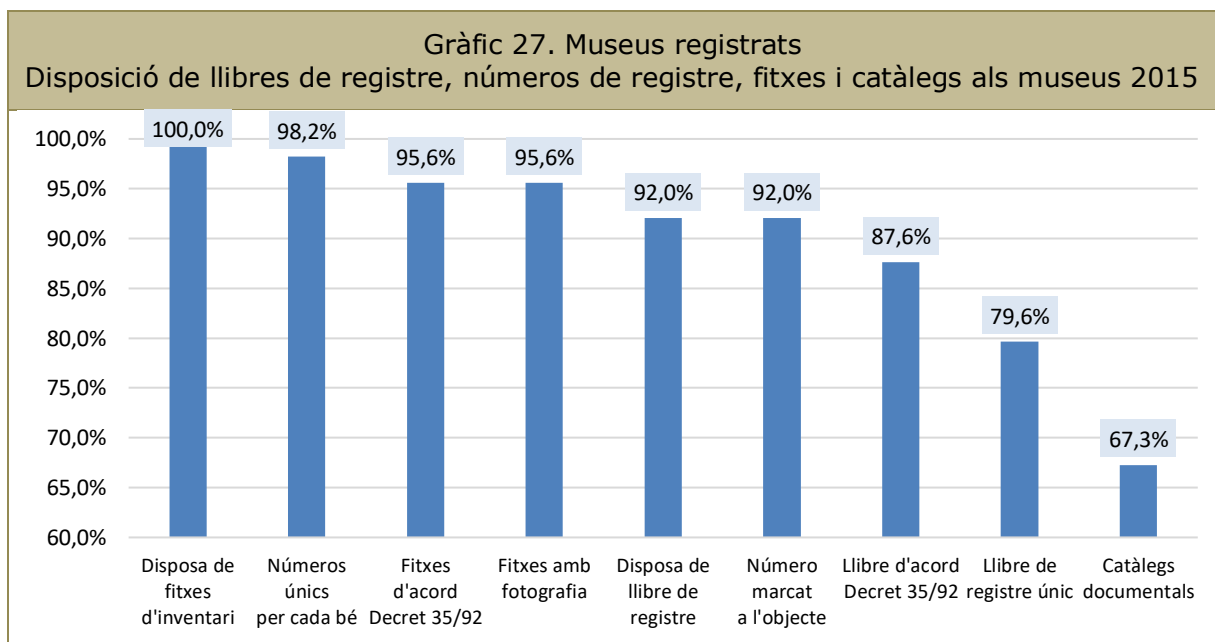
4.2. La gestió i documentació de col·leccions

4.2.1. Els museus registrats

L'any 2015 els museus registrats tenen un fons total de 7.608.075 objectes. Pel què fa a les fitxes d'inventari, aquestes suposen un total d'1.836.458.

Taula 23. Museus registrats
Disposició de llibres de registre, números de registre, fitxes i catàlegs als museus 2015

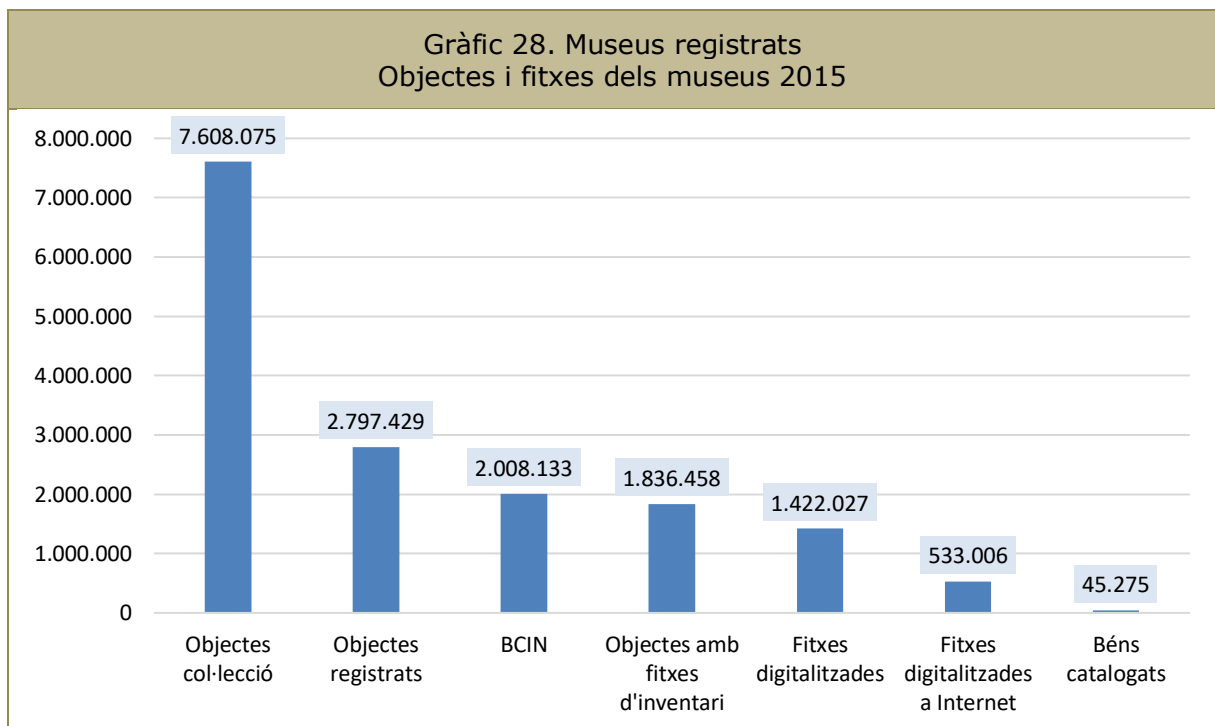
	Museus totals	Museus amb resposta afirmativa	% del total de museus
Disposa de llibre de registre	113	104	92,0%
Llibre d'acord Decret 35/92	113	99	87,6%
Llibre de registre únic	113	90	79,6%
Números únics per cada bé	113	111	98,2%
Número marcat a l'objecte	113	104	92,0%
Disposa de fitxes d'inventari	113	113	100,0%
Fitxes d'acord Decret 35/92	113	108	95,6%
Fitxes amb fotografia	113	108	95,6%
Catàlegs documentals	113	76	67,3%

Font: Registre de Museus 2015. Base: 113 museus.

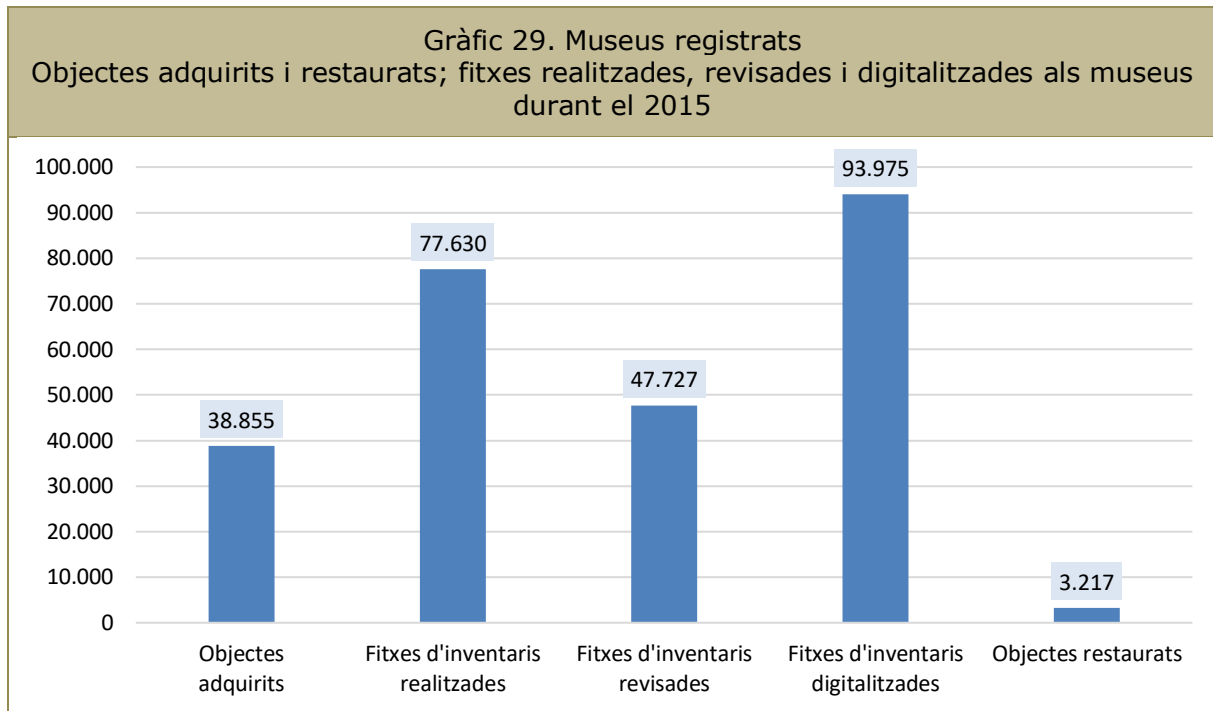

Taula 24. Museus registrats Objectes i fitxes dels museus 2015			
	Museus	Nombre	% dels objectes totals Col·leccions
Objectes col·lecció	113	7.608.075	100,0%
Objectes registrats	113	2.797.429	36,8%
BCIN	112	2.008.133	26,4%
Béns catalogats	112	45.275	0,6%
Objectes amb fitxes d'inventari	112	1.836.458	24,1%
Fitxes digitalitzades	111	1.422.027	18,7%
Fitxes digitalitzades a Internet	111	533.006	7,0%

Font: Registre de Museus 2015. Base: 113 museus.

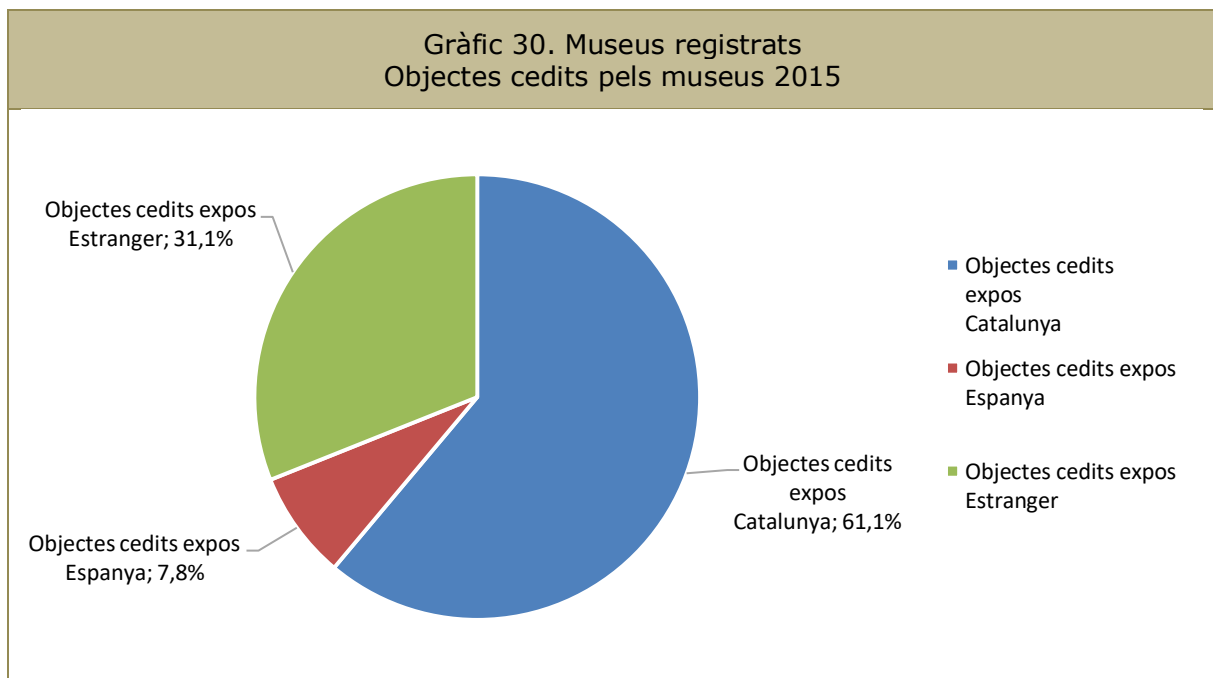
Taula 25. Museus registrats Flux dels objectes i fitxes dels museus durant el 2015			
	Museus	Nombre	Mitjana
Objectes adquirits	105	38.855	370,0
Fitxes d'inventaris realitzades	105	77.630	739,3
Fitxes d'inventaris revisades	105	47.727	454,5
Fitxes d'inventaris digitalitzades	105	93.975	895,0
Objectes restaurats	105	3.217	30,6

Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

Taula 26. Museus registrats
Objectes cedits durant el 2015

	Museus	Nombre	Mitjana
Objectes cedits expos Catalunya	105	2.090	19,9
Objectes cedits expos Espanya	105	268	2,6
Objectes cedits expos Estranger	105	1.062	10,1

Font: Registre de Museus 2015. Base: 105 museus.

4.2.2. Els museus de l'Institut de Cultura de Barcelona

Pel què fa als museus gestionats o amb participació de l'Institut de Cultura de Barcelona, al llarg de 2015 i en el marc del projecte de Col·leccions Obertes s'han definit els requeriments del catàleg estàndard i s'han elaborat consultes personalitzades per al Museu de Cultures del Món. Així mateix s'ha seguit treballant en la digitalització dels fons patrimonials amb el projecte *Open Challenge*, conjuntament amb el departament de Sistemes d'Informació de l'ICUB per a la digitalització de col·leccions bibliogràfiques i documentals.

Al Centre de Documentació del Museu del Disseny de Barcelona s'hi han ingressat una sèrie d'arxius de dissenyadors i empreses de referència que seran d'una gran utilitat per a investigadors i professionals a l'hora d'entendre el procés de creació d'un objecte, des del disseny fins a la producció final. Així mateix, s'han començat a posar en línia les col·leccions mostrades en les exposicions, i ha continuat el trasllat de les col·leccions des de l'antiga seu de Pedralbes fins a les sales de reserva actuals, on ja hi ha un 65% dels fons del Museu.

La digitalització del fons del Museu Frederic Marès ha rebut un fort impuls gràcies al programa Barcelona Open Challenge 2015 que ha significat la digitalització de més de 10.000 imatges, entre fons documentals (5.341 documents) i col·leccions (4.731 objectes). El Centre de Documentació i Recerca del Museu ha concentrat la seva actuació en dues línies: la continuació del registre del Fons Personal de Frederic Marès i la catalogació del fons bibliogràfics ubicats a l'Estudi-biblioteca de Frederic Marès.

Quant a les col·leccions del Museu Etnològic i Museu de les Cultures del Món, cal destacar que 336 de les peces exposades provenen de la Col·lecció Folch; 120 peces del Museu Etnològic de Barcelona; 33 peces de la Fundació Arqueològica Jordi Clos; 20 peces provenen de la Col·lecció Arqueològica Duran Vall-Llosera; 15 peces provenen de col·leccions particulars, i 10 vénen del Museum of Archaeology and Anthropology de Cambridge.

Pel que fa a la col·lecció de guitarres del Museu de la Música, s'ha vist incrementada amb diverses adquisicions d'instruments i d'un important fons documental relacionat amb Miquel Llobet. Aprofitant aquestes circumstàncies el Museu ha renovat l'espai de l'exposició permanent destinat a aquest instrument, i ha dut a terme presentacions públiques i concerts dels instruments adquirits, la ja habitual col·laboració anual amb el Certamen Internacional de guitarra Miquel Llobet, i una petita mostra dels nous documents provinents del Fons Fernando Alonso-Llobet. Durant aquest any també s'han intensificat els treballs de digitalització de fons sonors i documentals que permetran un fàcil accés en línia al patrimoni, i també s'ha incrementat la difusió dels continguts i de les activitats a través de la web i de les xarxes socials, amb més de 22.000 visualitzacions al canal Youtube, i col·laborant en la difusió de continguts musicals de qualitat a Viquipèdia. Cal destacar que el Museu de la Música de Barcelona és el primer museu d'instruments musicals del món pel que fa a presència d'imatges a Viquipèdia.

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona al llarg de l'any 2015 ha continuat treballant en el projecte d'adequació d'espais i el trasllat de col·leccions a les seues

històriques del parc de la Ciutadella pel trasllat del Museu Martorell i l'adequació del castell dels Tres Dragons com a seu científica.

El fons documental del Museu Picasso ha crescut gràcies a la donació de l'arxiu personal de l'autora del catàleg raonat de l'obra gràfica de Picasso, Brigitte Baer. El fons aplega la documentació de diversa tipologia que Baer va recopilar des del 1975 fins a la seva mort el 2005, fruit de la seva dedicació a l'estudi de l'obra gràfica de Picasso. Aquest fons, juntament amb d'altres que ja alberga el Museu, com el rebut de l'Editorial Gustavo Gili l'any 2014, possibilitarà conèixer en detall els processos de creació i producció de l'artista, un aspecte clau per a l'estudi de la seva obra gràfica.

4.2.3. Altres museus

El Museu Nacional d'Art de Catalunya, un cop inaugurada al setembre de 2014 la nova presentació de la col·lecció d'Art Modern, ha estat preparant la nova disposició i presentació del Renaixement i Barroc, juntament amb el Llegat Cambó i el dipòsit Thyssen-Bornemisza. El 2015 ha estat un any de treball intern en aquesta àrea del museu, que abasta des del segle XVI al XVIII i que està formada per unes 1.400 obres (pintura, escultura i arts decoratives), només una petita part de les quals es mostra al públic. La presentació posarà en valor l'art català al costat de l'art que es realitzava a la resta d'Europa.

En el marc de la Xarxa de Museus d'Art, un projecte de documentació: s'ha elaborat un estudi de la problemàtica dels diferents museus, unes conclusions i un traçat de les línies mestres d'actuació a seguir. Durant el 2015 s'ha recopilat tota la informació dels museus de la Xarxa, quant a la documentació de les seves col·leccions. S'ha rebut i estudiat la informació inclosa en tots els camps que es compartiran online, de manera que ara ja sabem l'estat dels inventaris dels museus, i ens servirà per establir unes normes d'estil per tal de normalitzar i sistematitzar la informació. A partir d'abril el Museu Nacional ha participat com a museu pilot en la incorporació del *thesaurus Art & Architecture Thesaurus* del Getty Research Institute en la seva base de dades de *Museumplus*. Aquesta experiència s'ha anat ampliant, des del Museu Nacional, a la resta de museus de la Xarxa. S'han començat a mapejar els descriptors actuals del camp nom de l'objecte per assignar-los-hi el ID de referència del *thesaurus* per poder-lo implementar a tots els museus de la Xarxa.

Les col·leccions de la Fundació Joan Miró enguany s'han enriquit amb una nova obra: el dibuix preparatori de Joan Miró per a les vidrieres de la planta baixa del Col·legi d'Arquitectes. Aquest dibuix, punt de partida de l'acció feta per Joan Miró, amb motiu de l'exposició «Miró otro», l'artista el va dedicar i regalar als membres de l'Studio PER. Els seus propietaris –Pep Bonet, Cristian Cirici i Lluís Clotet– n'han fet donació a la Fundació.

La Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona ha realitzat durant el 2015 actuacions de suport a la documentació dels fons en 24 museus de la XML mitjançant la contractació de documentalistes. En línies generals, el suport per a la documentació dels fons de la XML ha estat destinat a tasques de revisió i ampliació de la documentació introduïda en el *Museumplus*, a la informatització de fitxes ja creades i a la creació i revisió dels *Tesaurus*. També s'han continuat inventariant i documentant nous objectes dels fons.

També ha continuat treballant en les línies ja consolidades en anys anteriors, les intervencions al Laboratori de Conservació-Restauració de l'Oficina del Patrimoni Cultural i la contractació de professionals externs. S'ha seguit col·laborant amb la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona i l'Escola Superior Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya per dur a terme el Pràcticum amb els alumnes del Grau de Conservació i Restauració de Béns Culturals, que han desenvolupat tasques de conservació i de restauració d'objectes *in situ* i al Laboratori de Conservació i restauració de l'OPC. Enguany hi han intervingut 3 alumnes de la Facultat de Belles Arts i 2 alumnes de l'ESCRBCC. En

les intervencions dutes a terme des del Laboratori de Conservació i Restauració de l'OPC hi han participat 10 museus de 10 municipis, s'ha restaurat un total de 18 obres. S'ha encarregat també l'estudi analític d'unes mostres de pintura d'un quadre del s. XVIII del Museu de Cardedeu, al grup GRAPAC-CETEC Patrimoni (UAB). En matèria de conservació preventiva, es treballa en la preservació dels fons dels museus locals, a través d'auditories sobre l'estat de conservació de les seves col·leccions, d'accions adreçades a la millora del control ambiental i d'intervencions de sistematització i de manteniment de les col·leccions en exposició o reserva. Durant el 2015 s'han realitzat intervencions de conservació preventiva a 5 museus. També s'han adquirit aparells de control ambiental data loggers i deshumificadors i s'han incorporat microaspiradors i conjunts de quatre projectors per millorar la preservació dels fons dels museus i efectuar tasques de conservació i de manteniment de les col·leccions.

La Xarxa de Museus de les Comarques de Girona ha dut a terme dos projectes:

- Assessorament en sales de reserva. Curs de tractament de plagues
- Gestió del dipòsit i espais de reserva per objectes i materials

La Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i l'Aran, s'ha dut a terme una acció de formació amb un taller de prevenció i control de plagues.

El SAM de les Terres de l'Ebre va assumir i dur a terme, a petició del Museu de Tortosa, la restauració per part d'una professional especialista en restauració de béns mobles arqueològics, de 4 objectes ceràmics i un lot de 9 monedes de bronze de diverses èpoques. A més, de la intervenció, es van dur a terme per part de la restauradora els corresponents informes i fitxes de la restauració de cada objecte.

Dins de la línia d'assessoraments als museus de la xarxa i equipaments patrimonials, es va dur a terme per al Museu de Tortosa, a sol·licitud seva, un assessorament en relació a la documentació de les col·leccions d'arqueologia i etnologia del museu, així com a la gestió dels dipòsits de materials arqueològics. Aquests assessoraments van ser duts a terme pels tècnics d'arqueologia i etnologia del Museu de les Terres de l'Ebre.

4.3. Les exposicions temporals

L'any 2015, 95 museus han fet alguna exposició temporal. D'entre ells, 90 han produït exposicions pròpies i 64 han acollit exposicions de producció externa.

Un 10,4% dels museus no ha fet cap exposició temporal, el 54,7% n'ha fet entre 1 i 6, un 21,7% entre 7 i 12 i el 13,2% més de 12.

Hi ha hagut un total de 627 exposicions temporals, dividides entre 404 de producció pròpia i 223 de producció externa. Les exposicions de producció pròpia són majoritàries i representen un 64,4% del total.

Taula 27. Museus registrats Nombre d'exposicions temporals 2015		
Museus	Nombre d'exposicions temporals	%
11	0	10,4%
25	1 a 3	23,6%
33	4 a 6	31,1%
23	7 a 12	21,7%
14	>12	13,2%
106	Total	100,0%

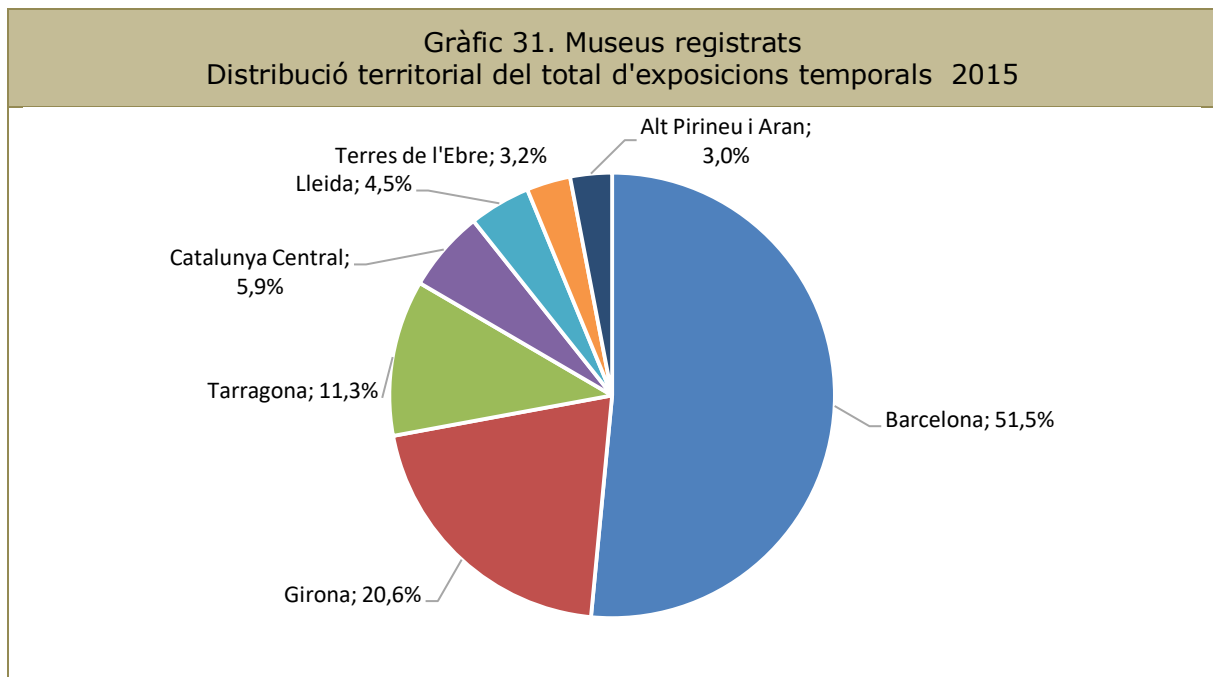
Font: Registre de Museus 2015. Base: 106 museus.

Taula 28. Museus registrats Distribució territorial del total d'exposicions 2015					
	Museus	% museus	Exposicions	% expos	Mitjana expos
Barcelona	52	49,1%	323	51,5%	6,2
Girona	20	18,9%	129	20,6%	6,5
Lleida	5	4,7%	28	4,5%	5,6
Tarragona	11	10,4%	71	11,3%	6,5
Terres de l'Ebre	3	2,8%	20	3,2%	6,7
Catalunya Central	11	10,4%	37	5,9%	3,4
Alt Pirineu i Aran	4	3,8%	19	3,0%	4,8
Total	106	100,0%	627	100,0%	5,9

Font: Registre de Museus 2015. Base: 106 museus.

Taula 29. Museus registrats Tipologia de les exposicions temporals 2015		
Tipologia	Nombre exposicions	%
Producció pròpia	404	64,4%
Producció externa	223	35,6%
Total	627	100,0%

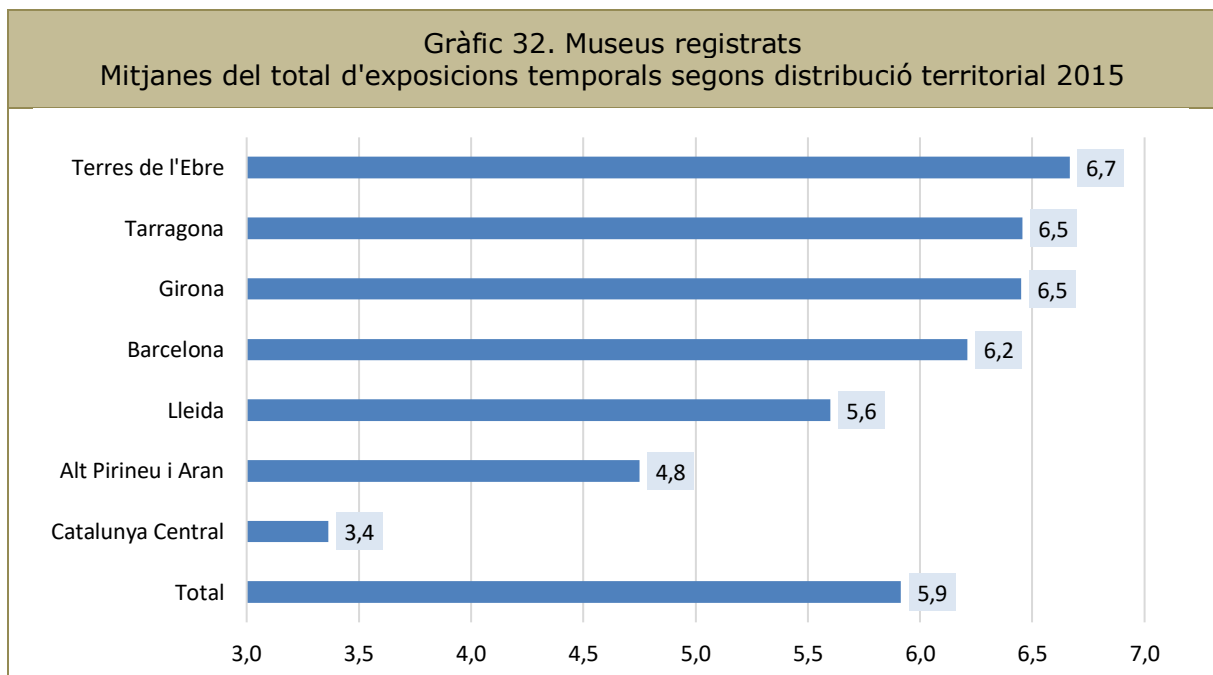
Font: Registre de Museus 2015. Base: 106 museus.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 106 museus.

El 51,5% de les exposicions temporals s'han fet al Servei Territorial de Barcelona, i el 20,6% al de Girona.

La mitjana d'exposicions temporals per museu assenyalen Terres de l'Ebre (6,7), Tarragona (6,5) i Girona (6,5) com els territoris on hi ha un major nombre d'exposicions anuals per museu.

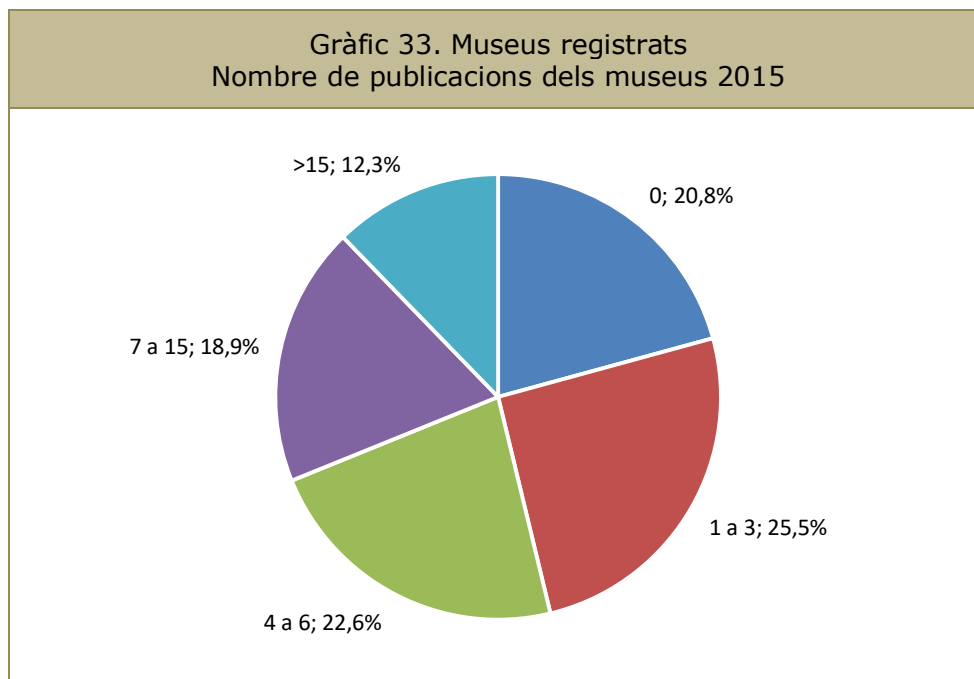

Font: Registre de Museus 2015. Base: 106 museus.

4.4. La difusió

Durant el 2015 s'han generat un total de 752 publicacions. 8 de cada 10 museus registrats (79,2%) han editat alguna publicació. Un 48,1% ha elaborat entre 1 i 6 publicacions. Els que n'han publicat entre 7 i 15 representen un 18,9% del total, i un 12,3% han publicat més de 15 publicacions.

Taula 30. Museus registrats Nombre de publicacions 2015		
Museus	Publicacions	%
22	0	20,8%
27	1 a 3	25,5%
24	4 a 6	22,6%
20	7 a 15	18,9%
13	>15	12,3%
106	Total	100,0%

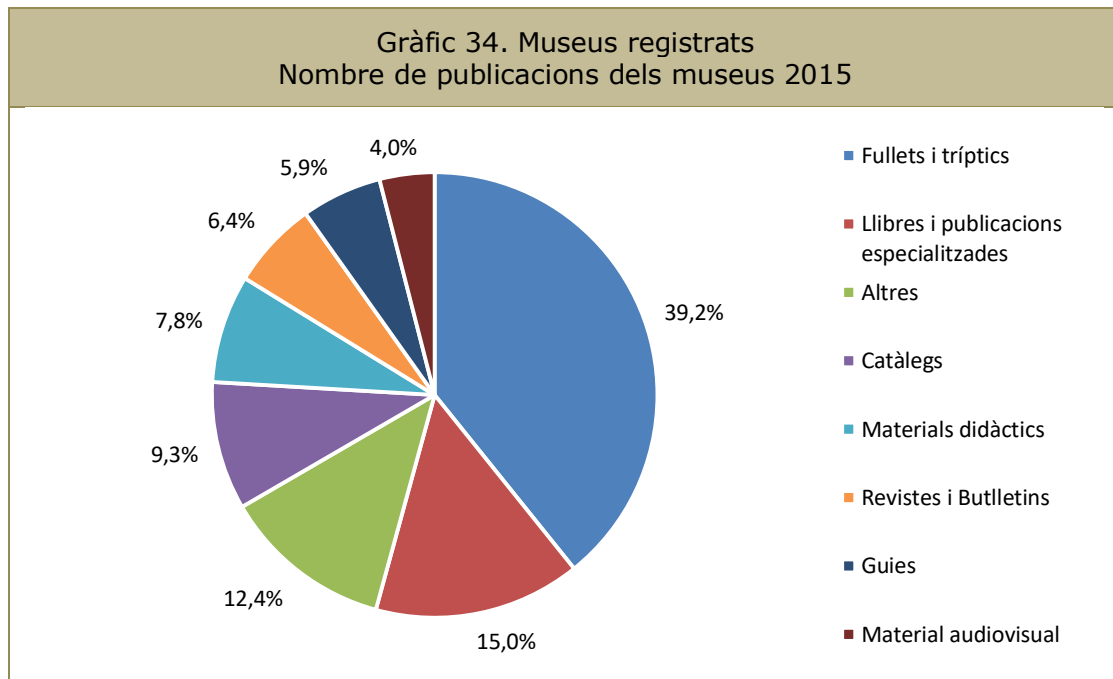
Font: Registre de Museus 2015. Base: 106 museus.

En relació a la tipologia de publicacions, la majoritària correspon a materials efímers i d'edició senzilla com els fullets i tríptics (39,2%). Seguidament se situen els llibres i publicacions especialitzades (15,0%), altres materials (12,4%) i els catàlegs (9,3%).

Taula 31. Museus registrats Tipologia de les publicacions 2015		
Tipologia	Publicacions	%
Guies	44	5,9%
Catàlegs	70	9,3%
Materials didàctics	59	7,8%
Revistes i Butlletins	48	6,4%
Llibres i publicacions especialitzades	113	15,0%
Material audiovisual	30	4,0%
Fulletes i tríptics	295	39,2%
Altres	93	12,4%
Total	752	100,0%

Font: Registre de Museus 2015. Base: 106 museus.

Font: Registre de Museus 2015. Base: 106 museus.

4.5. L'acció educativa

100 museus⁹ van oferir activitats per a públic escolar durant el 2015. Es van produir 709.712 usos d'aquestes activitats escolars. Els usos d'activitats escolars fan referència als tallers o altres activitats que el públic escolar realitza en els equipaments. No hi són comptats les visites a les exposicions.

Taula 32. Museus registrats Usos activitats escolars museus 2015			
	Museus	Usos	Mitjana
Usos activitats escolars	100	709.712	7.097,10

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 100 museus.

El servei a les escoles és una taxa entre els usos d'activitats escolars respecte als usos totals d'activitats pròpies dels equipaments. Com més elevada és, més pes relatiu tenen les activitats escolars respecte del total d'activitats. Un 55,8% dels usos d'activitats són escolars als museus de Catalunya.

Taula 33. Museus registrats Servei a les escoles museus 2015		
	Museus	% usos
Usos escolars respecte a usos d'activitats pròpies totals	100	55,8%

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 100 museus.

⁹ Aquest apartat utilitza les dades del Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015 de Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya en que el total de museus que es van considerar sumaven un total de 118 equipaments. Vegeu el capítol "4.1. Els visitants i els usos dels museus" per a més informació.

4.6. L'acció cultural

Pel que fa a les activitats pròpies, el 2015 un total de 98 museus van acollir activitats per a públic general, generant 421.401 usos; 76 museus van acollir activitats per a públic familiar, generant 99.561 usos i 63 museus van acollir activitats per a públic especialitzat, generant 50.670 usos.

Taula 34. Museus registrats Usos activitats públic especialitzat museus 2015			
	Museus	Usos	Mitjana
Usos activitats públic especialitzat	63	50.670	804,3

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 63 museus.

Taula 35. Museus registrats Usos activitats públic familiar museus 2015			
	Museus	Usos	Mitjana
Usos activitats públic familiar	76	99.561	1.310,0

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 76 museus.

Taula 36. Museus registrats Usos activitats públic general museus 2015			
	Museus	Usos	Mitjana
Usos activitats públic general	98	421.401	4.300,0

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 98 museus.

Pel que fa als serveis museístics (arxiu, biblioteca, fons, assessorament presencial, etc.), 93 museus n'han ofert, generant 59.904 usos.

Taula 37. Museus registrats Usos serveis museístics 2015			
	Museus	Usos	Mitjana
Usos serveis museístics	93	59.904	644,1

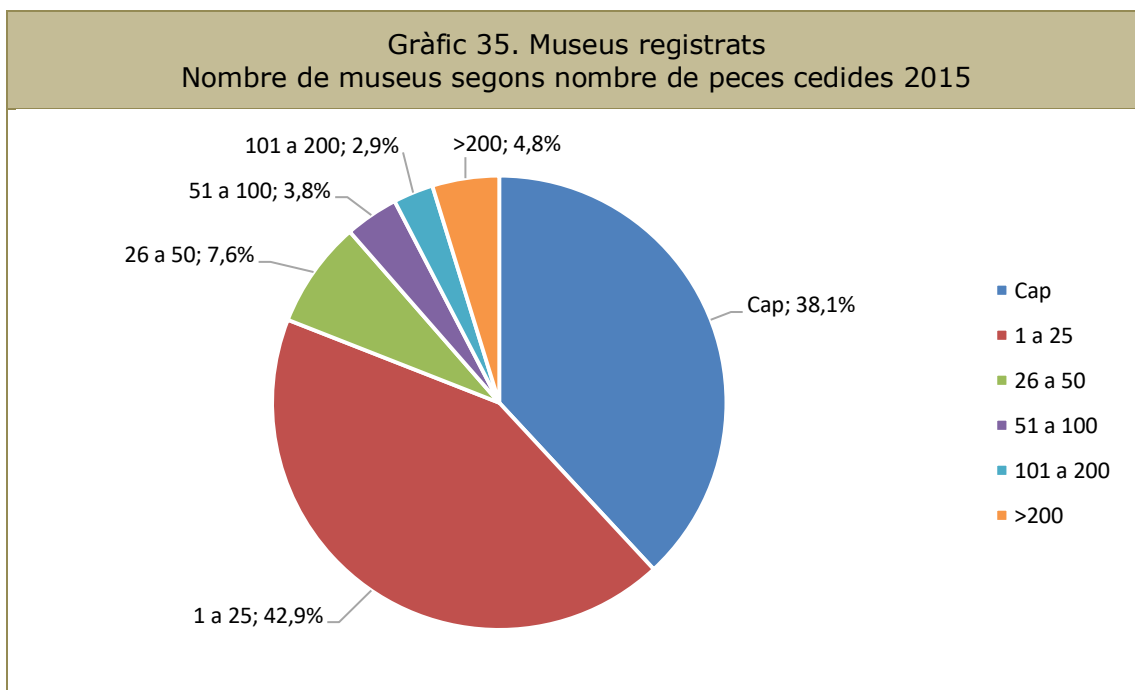
Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 93 museus.

4.7. L'acció de cooperació

L'acció de cooperació dels museus es pot valorar en termes dels moviments d'objectes, d'una banda, i de la seva participació en xarxes, de l'altra.

4.7.1. Préstecs, cessions i donacions d'objectes

Pel què fa a la cessió d'objectes durant el 2015, 65 museus registrats en van fer, sumant un total de 3.420 peces. Els 40 restants no en van cedir cap, amb la distribució del seu volum tal com s'observa al gràfic següent.

Font: Registre de Museus 2015. Dades corresponents a 105 museus.

4.7.2. Préstecs, cessions i donacions d'objectes: alguns casos destacats

El Museu de la Música ha col·laborat amb préstecs amb el Museu d'Història de Girona (exposició «De l'obrador al Baluard»), el Museu de Sitges («Enric Morera i el seu món») i el Museu de la Noguera («Els Germans Pla»).

Cal destacar les itineràncies de les mostres del Museu d'Art Contemporani de Barcelona «Oskar Hansen» al Museu Serralves Porto; «Xavier Ribas. Nitrat» a The Bluecoat de Liverpool i al Museo Universidad de Navarra; «La Passió de Carol Rama» al MAM de Paris i l'EMMA a Espoo (Finlàndia); «Antoni Abad. Megafone» a la Pinacoteca de Sao Paulo i «La Bèstia i el Sobirà» a la Württembergischer Kunstverein d'Stuttgart. A més la Col·lecció MACBA, que compta actualment amb 5.809 obres, ha estat present a Es Baluard de Palma i a la Fundació Gubelkian amb la Col·lecció MACBA La Caixa.

En el marc de la Xarxa de Museus d'Art, el Museu Nacional d'Art de Catalunya, en el context de les línies estratègiques i de les missions patrimonials que té assignades, per contribuir a reforçar els projectes expositius i la personalitat dels museus de la xarxa, en el compromís d'estendre la col·lecció d'art en el territori, enguany ha formalitzat els següents dipòsits:

- Al Museu de Manresa dotze obres de l'artista Antoni Viladomat i Manalt, que han estat fonamentals per obrir el nou espai que el Museu de Manresa ha dedicat a aquest important pintor català de la primera meitat del s. XVIII. El dipòsit d'aquest conjunt d'obres és fruit de la col·laboració entre els dos museus en el marc general de col·laboració entre els membres de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, i és el punt de partida per realitzar futures activitats conjuntes de difusió del patrimoni.
- Al Museu de Maricel, de Sitges, s'han dipositat cinc pintures que enriquiran la seva col·lecció permanent. Es tracta de dues de Joaquim Sunyer, una de Santiago Rusiñol, una de Joan Roig i Soler i una de Pere Pruna. Les cinc obres s'han incorporat a la seva nova ubicació i han estat presentades al públic el 15 de desembre, coincidint amb el primer aniversari de la inauguració del Museu de Maricel i del Cau Ferrat després de la seva reforma i reobertura.
- Amb el Museu de la Garrotxa, d'Olot, s'ha formalitzat el dipòsit de tretze obres dels artistes Joaquim i Francesc Vayreda, Rafael Benet, Ignasi Mallol, Ramon Martí Alsina, Modest Urgell, Xavier Nogués, Lluís Rigalt i Joaquim Sunyer. Aquestes peces ajuden a la renovació de les sales d'exposició permanent del Museu de la Garrotxa, que vol reforçar els continguts centrats en la història artística de la ciutat i la seva escola d'art. Amb aquest dipòsit, que el Museu de la Garrotxa integrarà ben aviat a la seva col·lecció permanent, Olot esdevé un dels referents obligats per a l'estudi de la temàtica paisatgística catalana, un dels gèneres més conreats pels pintors de la segona meitat del segle XIX. Aquestes 13 peces se sumen a les 19 dipositades l'any 2008 i a les 818 del fons d'escultura de Josep Clarà dipositades l'any 1993 i s'ha dut a terme en el marc de les accions de la

Xarxa de Museus d'Art de Catalunya que impulsen una nova política de dipòsits perquè, amb les seves col·leccions, es puguin enfortir i fer més visibles els relats específics dels museus integrants.

El Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya ha realitzat diversos préstecs d'objectes per a exposicions d'altres institucions (128 peces):

- "República, Guerra, Dictadura: Foto fixa Sabaté" (Filmoteca de Catalunya) 2 peces
- "Anys de llum a la ciutat" (Observatori de l'Ebre) 3 peces
- "Big City / Smart City" (MUHBA) 4 peces
- "Catalunya Moto" (Palau Robert) 1 peça
- "El Somni del Progrés" (Museu del Ferrocarril de Catalunya) 4 peces
- "Girona als ulls de les viatgeres (s. XIX–XX)" (Museu d'Història de Girona) 1 peça
- "La sang, la llum de la vida" (Espai Cultural la Plana de l'Om) 4 peces
- "Més enllà de Mauthausen. Francesc Boix, fotògraf" (Museu d'Història de Catalunya) 2 peces
- "Patrimoni Industrial de Les Corts, d'ahir i d'avui" (Seu de Districte Les Corts - Ajuntament de Barcelona) 1 peça
- "Veure-hi clar. Oftalmologia històrica a Catalunya" (Col·legi Oficial de Metges de Barcelona) 106 peces

4.7.3. Xarxes territorials de museus

A continuació es presenten les actuacions més rellevants de les xarxes de museus catalans el 2014:

XARXA DE MUSEUS LOCALS DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Els serveis que es van posar a l'abast dels ajuntament adherits a la Xarxa de Museus l'any 2015 van ser els següents:

- Servei de documentació de col·leccions.
- Servei de conservació i restauració.
- Central de préstec d'equipament tècnic.
- Central de compres conjuntes.
- Servei d'assessorament i estudis.

- Servei de formació i reciclatge.
- Servei de producció d'exposicions i gestió itineràncies.
- Servei de difusió i comunicació (Web *Museu més gran...*, publicitat conjunta, Agenda d'activitats *El museu més gran...*).

Cal destacar el programa de préstec de material i d'adquisicions, que té per objectiu dotar els museus de material i equips museístics d'ús no habitual, en concepte de préstec, així com donar suport per a l'adquisició de determinats equipaments especialitzats, tot afavorint les economies d'escala.

El programa d'estudis i projectes té per finalitat oferir assessorament i suport tècnic als museus i als seus tècnics, així com assumir la realització de determinats estudis i projectes per a un òptim funcionament i gestió dels equipaments i del patrimoni que conserven. Com a exemples d'iniciatives endegades en el marc d'aquest programa durant el 2015, s'han iniciat dos estudis per a la totalitat dels museus de la Xarxa:

- Estudi de les necessitats d'aparells ambientals dels museus.
- Estudi sobre la gestió dels indicadors del Museus Locals.

Al programa d'accessibilitat s'inclou el projecte *Fem accessible els museus*, adreçat als col·lectius amb dificultats sensorials, especialment sensible als visitants de baixa visió, ceguesa; mobilitat reduïda i sordesa.

En el 2015 el programa de cultura i proximitat ha estat centrat en tres objectius principals:

- Consolidació de les millores en accessibilitat universal amb la locució dels vídeos de la Mirada Tàctil per a 27 museus de la xarxa.
- Accessibilitat de les exposicions permanents als museus amb la producció d'un plafó de presentació de la mirada tàctil, de mòduls multisensorials i mòdul informatiu per incloure els fulls de sala en Braille i macrocaracter.
- Vídeos amb locució, vinculats amb codis QR dels continguts de les exposicions permanents i adaptació dels audiovisuals amb intèrpret en llengua de signes en català i subtitulat pels sords oralistes.

En aquest darrer apartat, s'ha adaptat l'espai "El Sevillano" del Museu d'Història de la Immigració de Catalunya a Sant Adrià de Besos i està pendent de producció el mòdul del Museu del Cau Ferrat i Maricel. Un nou servei creat aquest 2015 ha estat el sac d'hores d'intèrpret en llengua de signes a disposició dels museus de la xarxa.

XARXA DE MUSEUS DE LES TERRES DE LLEIDA I ARAN

El 2015 s'ha signat, per part del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural i la Diputació de Lleida, el conveni per la renovació de la Xarxa Territorial de Museus de les Terres de Lleida i l'Aran. La finalitat d'aquesta és dur a terme totes les actuacions necessàries per potenciar les funcions pròpies dels museus com a institucions culturals públiques,

impulsar la seva projecció social i cultural i fer-los sostenibles en el context econòmic actual.

Les funcions de la Xarxa són:

- **Funció cooperativa:** detectar les necessitats dels museus que s'han de resoldre mitjançant la mancomunació i/o la provisió de serveis estables i d'economies d'escala i avaluar-ne els seus resultats. Aquesta funció es planteja com a comunitat d'interessos, de la qual els museus són beneficiaris dels béns i serveis que els proveeix la Xarxa, però també en poden ser aportadors en base a les seves capacitats i potencialitats.
- **Funció de foment:** donar suport econòmic directe a actuacions de valor afegit dels museus de la Xarxa, mitjançant la concessió de subvencions en procediments de concurrència pública.

El pressupost global executat de la xarxa ha sigut de 110.000€. Algunes accions i projectes executats el 2015:

- Auditoria sobre el potencial dels museus per acollir al públic turístic.
- Auditoria dels projectes educatius dels museus de la xarxa.
- Promoció i suport a la comercialització dels productes d'experiència.
- Formació. Realització d'un curs de comunicació.
- Curs estiu UdL: "Els museus i el patrimoni en el territori. Accessibilitat i nous públics".
- Visitmuseum Web adaptativa i traducció a 4 idiomes.
- Accions de comunicació i publicitat de la Xarxa i els seus museus.
- Servei de seguiment sobre l'ús de les xarxes socials de les pàgines web dels museus.
- Manteniment de la pàgina web de la Xarxa.
- Estratègia de captació de patrocini per la Xarxa.
- Assessorament per la mancomunació i gestió dels museus d'Isona i Conca Dellà amb Coll de Nargó (Dinosfera).
- Itinerància exposició "Fotografia en relleu: la fotografia estereoscòpica a les comarques de Lleida 1895-1960".
- Producció de l'exposició sobre l'indumentaria a Terres de Lleida i Aran.

XARXA TERRITORIAL DE MUSEUS DE LES COMARQUES DE GIRONA

El 2015 s'ha signat, per part del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural i la Diputació de Girona, el conveni per la renovació de la Xarxa Territorial de Museus de les comarques de Girona. La finalitat d'aquesta és dur a terme totes les actuacions necessàries per potenciar les funcions pròpies dels museus com a institucions culturals públiques,

impulsar la seva projecció social i cultural i fer-los sostenibles en el context econòmic actual.

Les funcions de la Xarxa són:

- **Funció cooperativa:** detectar les necessitat dels museus que s'han de resoldre mitjançant la mancomunació i/o la provisió de serveis estables i d'economies d'escala i avaluar-ne els seus resultats. Aquesta funció es planteja com a comunitat d'interessos, de la qual els museus són beneficiaris dels béns i serveis que els proveeix la xarxa, però també en poden ser aportadors en base a les seves capacitats i potencialitats.
- **Funció de foment:** donar suport econòmic directe a actuacions de valor afegit dels museus de la Xarxa, mitjançant la concessió de subvencions en procediments de concurrència públic.

El pressupost global de la xarxa ha sigut de 110.800€. Algunes accions i projectes executats el 2015:

- Auditoria de les museografies dels 27 museus de la Xarxa.
- Pla d'estratègia digital pels museus de la Xarxa.
- Visitmuseum. App i web responsive de suport a la visita dels museus en 4 idiomes.
- Pla d'accessibilitat. Fase I. Avalucació de l'estat dels museus i full de ruta de millora.
- Auditoria de comunicació als museus de la Xarxa. Campanya de nadal per a públic familiar.
- Coneixement dels públics. Anàlisi de prestacions i funcionalitats de software de tíqueting.
- Cessió de material especialitzat als museus i renovació d'estocs.
- Base de dades de proveïdors dels museus. Fase I Disseny de la base de dades.

PROJECTES COOPERATIUS DELS MUSEUS DEL CAMP DE TARRAGONA I DE LES TERRES DE L'EBRE

El 2015 es va executar un pressupost total de 10.120,32€, dividits en els següents àmbits:

- 36% projectes de turisme
- 19% projectes de comunicació
- 46% projectes d'educació

ACTUACIONS DEL SAM DE LES TERRES DE L'EBRE

El SAM de les Terres de l'Ebre ha realitzat les següents tasques:

- Coordinació general del projecte "Ebre, Música i patrimoni", contractació d'un fotògraf professional per a crear la imatge del festival i crear-ne una d'específica per a cada equipament, el disseny dels opuscles i cartells, la sonorització dels concerts, entre altres tasques organitzatives i es va fer un encàrrec extern per al comissariat del certamen.
- Visitmuseum: bolcatge de continguts en idiomes, ampliació de continguts (nous àmbits i objectes), seguiment del programari i gestor de continguts de l'aplicació i de la web, tests, reunions de coordinació, suport a l'estratègia de comunicació, revisió de tots els documents, etc.
- Elaboració d'un informe en el que s'avalua l'oferta educativa dels diferents equipaments que reben serveis per part del SAM de les Terres de l'Ebre. En aquest informe es tenen en compte els preus de les activitats, la temàtica que tracten, a quins nivells educatius van adreçades, etc. Al mateix temps s'han recollit experiències desenvolupades a Catalunya de treball cooperatiu i mancomunitat entre equipaments patrimonials envers el sector educatiu.
- Introducció de l'oferta educativa dels diferents equipaments que reben serveis per part del SAM de les Terres de l'Ebre.
- Coordinació de tasques de documentació i elaboració del document base per al desenvolupament de l'exposició "Aquelles tardes... 100 anys de cine a les Terres de l'Ebre".
- Coordinació, dinamització i secretaria de la Xarxa: informes, actes, atenció personalitzada, gestió econòmica, etc.
- Jornada "L'activitat tècnica i la gestió dels expedients en els arxius dels museus".
- Presentació de l'Observatori de Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya.
- Bloc "Patrimonis de l'Ebre".

4.7.4. Xarxes temàtiques de museus

XARXA DE MUSEUS D'HISTÒRIA I MONUMENTS DE CATALUNYA

L'any 2015, el Museu de Tortosa i Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català han estat convidats a la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

El principal projecte per aquest any 2015 ha sigut una exposició itinerant sota el títol: "Fams i Abundàncies", on a part de ser exposada en cada un dels museus participants també incorpora objectes i discursos de cada una de les poblacions i museus participants. L'exposició es va inaugurar el 13 de gener de 2016 a l'arxiu de Terrassa.

XARXA DE MUSEUS D'ART DE CATALUNYA

Durant el 2015 la Xarxa ha continuat treballant en temes de consens, en l'establiment d'uns objectius comuns, en la definició i bases d'un projecte de documentació, en la materialització de diversos dipòsits, en la concreció de les

exposicions projectades i, també, en l'establiment de les bases d'una política comuna de pel que fa a la política d'adquisicions, tema que s'ha començat a debatre i treballar i suscita un gran interès.

La Xarxa ha celebrat les seves quatre assemblees o reunions plenàries anuals, que enguany han estat:

- 26 de gener al Museu del Cau Ferrat
- 25 de maig al Museu Nacional
- 28 de setembre al Museu d'Art de Girona
- 14 de desembre de nou al Museu Nacional

En l'àmbit de la comunicació s'ha penjat a la web del Museu Nacional l'interactiu del *Mirador de Museus d'Art de Catalunya*.

En l'àmbit de la formació, s'han celebrat diverses jornades obertes a tot el col·lectiu de professionals dels museus d'art i de tallers destinats únicament al personal de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya:

- *4ª Jornada Mercat de l'art, col·leccionisme i museus*, Museus de Sitges, Palau de Maricel, 16 d'octubre.
- *Jornada sobre Museus, recursos digitals i transmèdia*, Museu de la Garrotxa, 19 i 20 de novembre.
- *Taller de Wikipèdia*, al Museu Nacional, l'11 de març, impartit per la viquipedista Esther Solé, col·laboradora del Museu Jaume Morera de Lleida, amb conferència introducció de Conxa Rodà, cap d'Estratègia i Comunicació del Museu Nacional.
- *Formes d'adquisició de patrimoni cultural als museus*, 16 de novembre, al Museu Nacional, taller impartit per Anna Bernadàs, Cap de Serveis Jurídics i Recursos Humans del Museu Nacional.

En l'àmbit de la formació, en el centenari de la mort de l'artista, l'exposició *Xavier Gosé, 1876–1915. Il·lustrador de la modernitat*, ha estat coproduïda pel Museu Nacional i pel Museu d'Art Jaume Morera, per reivindicar una de les figures internacionals oblidades de l'art català. El 10 de desembre s'inaugurà al Museu Nacional, on es va cloure, no el 20 de març de 2016 com estava previst, sinó el 3 d'abril de 2016. Posteriorment, es portà i es va exhibir al Museu d'Art Jaume Morera, de Lleida, propietari de la major part de l'obra de Gosé. A més, s'ha començat a treballar, en el disseny i en el desenvolupament del projecte de les dues exposicions programades de la xarxa:

- *Noucentisme(s) versus Realisme(s) i Surrealisme(s)*, promoguda pel Museu de la Garrotxa, el Museu de Valls i el Museu del Cau Ferrat, de Sitges. Calendari previst: 2017.
- *Instruments de l'Ànima*, promoguda pel Museu Episcopal de Vic, el Museu de Lleida: diocesà i Comarcal i el Museu d'Art de Girona. Calendari previst: 2017–2018.

En l'àmbit de l'educació: signatura, el 15 de setembre, d'un acord amb el Museu del Cau Ferrat de Sitges per a la cessió de l'activitat *El pati Blau*, sobre l'obra homònima de Santiago Rusiñol; la cessió de l'activitat ha comportat també l'assessorament tècnic i la formació de l'equip d'educadors, així com la cessió de materials. L'activitat s'impartirà al Cau Ferrat a partir del curs acadèmic 2015-2016.

En l'àmbit relacionat amb els Amics dels Museus: signatura, el dia 1 de setembre, del conveni amb la Fundació d'Amics del Museu Nacional d'Art de Catalunya, a fi que els amics dels museus de la Xarxa es puguin beneficiar de la gratuïtat i dels descomptes i avantatges preferencials dels Amics del Museu Nacional i a la inversa. El Museu de Girona i del Museu Marès s'hi adheriran més endavant.

XARXA DE MUSEUS D'ETNOLOGIA DE CATALUNYA

Algunes accions i projectes que s'han dut a terme durant el 2015:

- Producció, muntatge i itinerància de l'exposició "Paisatges a taula" de la Xarxa de Museus d'etnologia. Es va inaugurar el 3 de desembre al Museu de la Pesca de Palamós.
- Jornada sobre Museus i Parcs Naturals de la Xarxa de Museus d'Etnologia.
- Jornada al Museu d'Història de Catalunya el 22 d'octubre de 2015. Aquesta jornada va ser l'inici del programa que s'ha desenvolupat a partir del 2016 entre parcs naturals i el museus de la XME.
- MH040: exposició virtual de les col·leccions de la Xarxa de Museus d'Etnologia. Projecte WEB. El projecte està en la segona fase, ha dissenyat estratègies aplicatives per poder fer un web que pugui abordar les temàtiques de projectes de vida quotidiana de la societat catalana per a la Xarxa de Museus d'Etnologia. Abastarà temes centrals i disposarà d'aplicatius interactius per poder fer cerques relacionades amb exposicions, ítems i altres objectes. Aquest projecte els anys successius va quedar aturat i no s'ha desenvolupat.

SISTEMA TERRITORIAL DEL MUSEU DE LA CIÈNCIA I LA TÈCNICA DE CATALUNYA

Enguany s'ha aprovat la incorporació al Sistema Territorial del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya de l'espai de l'antiga central tèrmica Roca Humbert de Granollers (Vallès Oriental).

El global de visitants del Sistema Territorial del mNACTEC ha tingut un increment d'un 12,7% el 2015, superant per primera vegada el mig milió de visitants.

5. Els impactes de l'acció museística

5.1. Els visitants i els usos dels museus

Aquest apartat es basa en la recollida de dades de l'informe "Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015"¹⁰, elaborat per l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya (OPPCC).

Aquest informe s'estructura a partir de dos conceptes bàsics:

- Visitant: persona física que accedeix al recinte de l'equipament per fer ús de la seva oferta de serveis, ja siguin exposicions (tant les de producció pròpia com aliena) o activitats pròpies (organitzades per l'equipament).
- Ús: cadascuna de les utilitzacions dutes a terme pels visitants durant la seva estada a l'equipament, ja sigui la visita a una o més exposicions, l'assistència a activitats culturals o bé l'ús d'algun servei museístic (biblioteca, assessorament, etc.). Cada visitant pot fer un o més usos durant la seva estada a l'equipament. Cada visitant es compta una sola vegada independentment del nombre d'usos que faci de l'oferta museística.

Inclou les dades agregades de tots els centres patrimonials així com 4 desagregacions a partir de les següents variables:

- Tipologia d'equipament:
Museus, col·leccions, monuments.
- Àmbit territorial:
Àrees territorials corresponents a la distribució de les Xarxes de Museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Cada àrea inclou les comarques següents:
  - Barcelona ciutat.
  - Regió Metropolitana: Baix Llobregat, Barcelonès (menys Barcelona ciutat), Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental.
  - Penedès i Catalunya Central: Anoia, Alt Penedès, Bages, Berguedà, Garraf, Osona.
  - Comarques de Girona: Alt Empordà, Baix Empordà, Cerdanya, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estany, Ripollès, Selva.
  - Terres de Lleida i Aran: Alta Ribagorça, Alt Urgell, Garrigues, Noguera, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià, Solsonès, Urgell, Vall d'Aran.
  - Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre: Alt Camp, Baix Camp, Baix Ebre, Baix Penedès, Conca de Barberà, Montsià, Priorat, Ribera d'Ebre, Tarragonès, Terra Alta.

¹⁰<http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/recompte-dels-visitants-dels-equipaments-patrimonials-de-catalunya-2015.html>

- Tram de visitants:
Els equipaments patrimonials s'han distribuït en 6 categories segons el nombre de visitants rebuts el 2015:
  - Fins a 10.000 visitants
  - 10.001 – 25.000
  - 25.001 – 50.000
  - 50.001 – 100.000
  - 100.001 – 250.000
  - Més de 250.000

- Temàtica:
Tot i que molts equipaments podrien ser categoritzats en més d'una temàtica, per aconseguir uns resultats estadístics més clars i entenedors s'ha optat per adscriure cada equipament a una única categoria, segons la tipologia següent:
  - Art: equipament dedicat principalment a la història de l'art, la creació artística i/o les arts decoratives. En aquesta categoria també s'inclouen esglésies, catedrals i monestirs.
  - Ciència i tècnica: equipament dedicat principalment a les ciències, la història de la ciència i/o la tècnica, la indústria i la industrialització.
  - Etnografia / Antropologia / Societat: equipament dedicat principalment al mode de vida de les persones i les societats tant del passat com del present.
  - Història / Arqueologia: equipament dedicat principalment als processos i canvis històrics i/o l'arqueologia. En aquesta categoria també s'inclouen els jaciments arqueològics, castells i palaus.
  - Monogràfic: equipament dedicat principalment a una temàtica concreta (moto, xocolata, etc.) o una casa-museu.
  - Pluridisciplinari local: equipament dedicat a temàtiques diverses que graviten al voltant d'un territori municipal o comarcal. Si un museu gestiona diverses extensions de temàtica diferent s'inclou en aquesta categoria.

El cens total d'aquest estudi el conformen 118 museus (que a més aglutinen 76 extensions), això es deu a dos factors:

- 1) Les 4 subseus del Museu d'Arqueologia de Catalunya (*Empúries, Girona, Olèrdola i Ullastret*) s'han considerat com a museus separats en aquest informe degut a la seva dispersió territorial. Pels mateixos motius també s'han considerat museus separats la *Farga Palau*, el *Museu del Cement Asland* i el *Museu de la Colònia Sedó*, pertanyents del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.
- 2) També ha entrat a l'estudi el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona.

El *Museu Romàntic Can Llopis* va estar tancat durant el 2015, el Museu de l'*Institut Botànic de Barcelona* que va enviar les dades agregades al *Jardí Botànic de Barcelona* (extensió del *Museu de Ciències Naturals de Barcelona*), el *Museu del Cau Ferrat* i *Museu Maricel* es van tractar conjuntament pel fet de compartir entrada i els museus de Martorell L'Enrajolada, Casa Museu Santacana i Museu Municipal Vicenç Ros es van tractar conjuntament.

L'informe anual de l'OPPCC analitza els visitants dels museus, col·leccions, monuments i centres d'interpretació de Catalunya. Les taules i gràfiques que es presenten a continuació només utilitzen les dades relatives a museus i, per tant, són d'elaboració pròpia i original per confeccionar l'Informe anual 2015 de la Junta de Museus, utilitzant les dades recollides per l'OPPCC.

5.1.1. Els visitants dels museus registrats

Els museus de Catalunya van rebre el 2015 gairebé 10 milions de visitants. Gairebé 2 de cada 3 d'aquests van visitar museus de la ciutat de Barcelona i gairebé 1 de cada 4 ho van fer a les comarques de Girona. La mediana de visitants als museus de Catalunya ha sigut de 17.328,0.

**Taula 38. Museus registrats
Visitants segons àmbit territorial 2015**

	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Barcelona ciutat	17	14,4%	6.111.520	61,4%	359.501,2	177.574,0
Regió Metropolitana	30	25,4%	559.341	5,6%	18.644,7	11.506,0
Comarques de Girona	28	23,7%	2.429.889	24,4%	86.781,8	20.601,5
Camp de Tarragona i T. de l'Ebre	15	12,7%	314.621	3,2%	20.974,7	10.878,0
Terres de Lleida i Aran	11	9,3%	128.867	1,3%	11.715,2	12.513,0
Penedès i Catalunya Central	17	14,4%	407.491	4,1%	23.970,1	15.459,0
Total	118	100,0%	9.951.729	100,0%	84.336,7	17.328,0

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

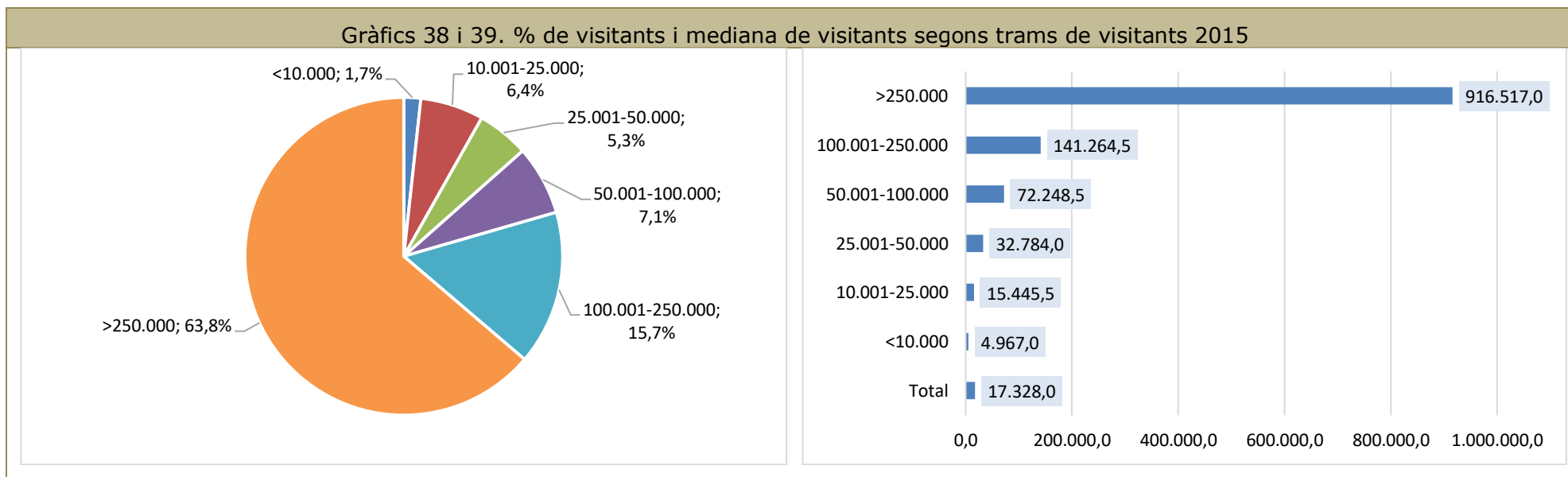
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Gairebé 2 de cada 3 museus ha tingut menys de 25.000 visitants durant el 2015. 7 museus n'han tingut més de 250 mil.

Taula 39. Museus registrats Visitants segons trams de visitants 2015						
	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
<10.000	35	29,7%	171.467	1,7%	4.899,1	4.967,0
10.001-25.000	40	33,9%	641.329	6,4%	16.033,2	15.445,5
25.001-50.000	16	13,6%	526.201	5,3%	32.887,6	32.784,0
50.001-100.000	10	8,5%	704.151	7,1%	70.415,1	72.248,5
100.001-250.000	10	8,5%	1.563.581	15,7%	156.358,1	141.264,5
>250.000	7	5,9%	6.345.000	63,8%	906.428,6	916.517,0
Total	118	100,0%	9.951.729	100,0%	84.336,7	17.328,0

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Gairebé la meitat dels visitants han anat a museus d'art. Un 22% ho ha fet a museus d'etnografia, antropologia i societat. Els museus d'història i arqueologia són els que presenten una mediana més alta de visitants: 62.221,5.

Taula 40. Museus registrats Visitants segons temàtica 2015						
	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Art	28	23,7%	4.721.877	47,4%	168.638,5	25.757,0
Ciències i Tècniques	14	11,9%	431.050	4,3%	30.789,3	13.015,0
Etnografia/Antropologia/Societat	17	14,4%	2.200.321	22,1%	129.430,6	18.458,0
Història/Arqueologia	12	10,2%	1.751.254	17,6%	145.937,8	62.221,5
Monogràfic	4	3,4%	35.547	,4%	8.886,8	7.766,0
Pluridisciplinari local	43	36,4%	811.680	8,2%	18.876,3	13.237,0
Total	118	100,0%	9.951.729	100,0%	84.336,7	17.328,0

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Gràfics 40 i 41. % de visitants i mediana de visitants segons temàtica 2015

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

5.1.2. Persones al voltant del patrimoni

En aquest apartat s'han agregat tant els visitants que fan usos culturals dels equipaments com també els "visitants a l'edifici" i els "visitants a esdeveniments fora de l'equipament".

El model de recompte de l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya defineix els visitants a l'edifici com aquelles persones que acudeixen al recinte museístic i no visiten exposicions, ni assisteixen a activitats pròpies de l'equipament, ni fan ús de cap servei museístic (biblioteca, reserva, etc.). Inclou tant els que visiten el recinte de l'equipament pel seu valor arquitectònic sense fer-ne cap altre ús, com els que vénen per una finalitat no museística (botiga, cafeteria, lavabos...), així com els que assisteixen a activitats alienes, és a dir, activitats organitzades per entitats no vinculades al centre.

El model de recompte de l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya defineix els visitants a esdeveniments fora de l'edifici com aquelles persones que assisteixen a activitats puntuals organitzades pel centre que succeeixen en el marc d'una celebració, fira, trobada o similar i no tenen inscripcions ni recomptes precisos. Es realitzen fora de l'equipament patrimonial i no formen part de l'activitat habitual del centre.

Taula 41. Museus registrats Persones al voltant del patrimoni 2015						
	Museus	% museus	Persones al voltant del patrimoni	% visitants	Mitjana	Mediana
Museus	118	100,0%	11.169.110	100,0%	94.653,5	20.777,5

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Durant el 2015 els museus de Catalunya han acullit gairebé 11,2 milions de persones al voltant del patrimoni.

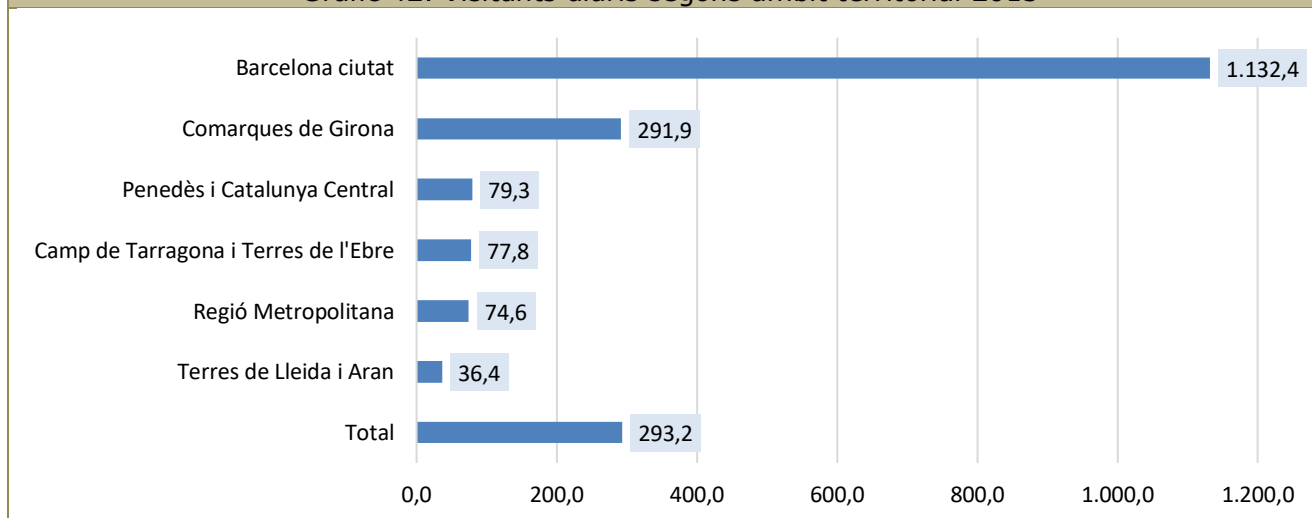
5.1.3. Visitants diaris

La mitjana de visitants diaris als museus de Catalunya durant el 2015 ha sigut de 293,2. Totes les demarcacions estan per sota d'aquesta xifra excepte Barcelona ciutat que la sobrepassa àmpliament (1.132,4 visitants diaris).

Taula 42. Museus registrats
Visitants diaris segons àmbit territorial 2015

	Museus	% museus	Dies d'obertura	Visitants	Visitants diaris
Barcelona ciutat	17	14,4%	5.397	6.111.520	1.132,4
Regió Metropolitana	30	25,4%	7.498	559.341	74,6
Comarques de Girona	28	23,7%	8.325	2.429.889	291,9
Camp de Tarragona i T, de l'Ebre	15	12,7%	4.043	314.621	77,8
Terres de Lleida i Aran	11	9,3%	3.540	128.867	36,4
Penedès i Catalunya Central	17	14,4%	5.138	407.491	79,3
Total	118	100,0%	33.941	9.951.729	293,2

Gràfic 42. Visitants diaris segons àmbit territorial 2015

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

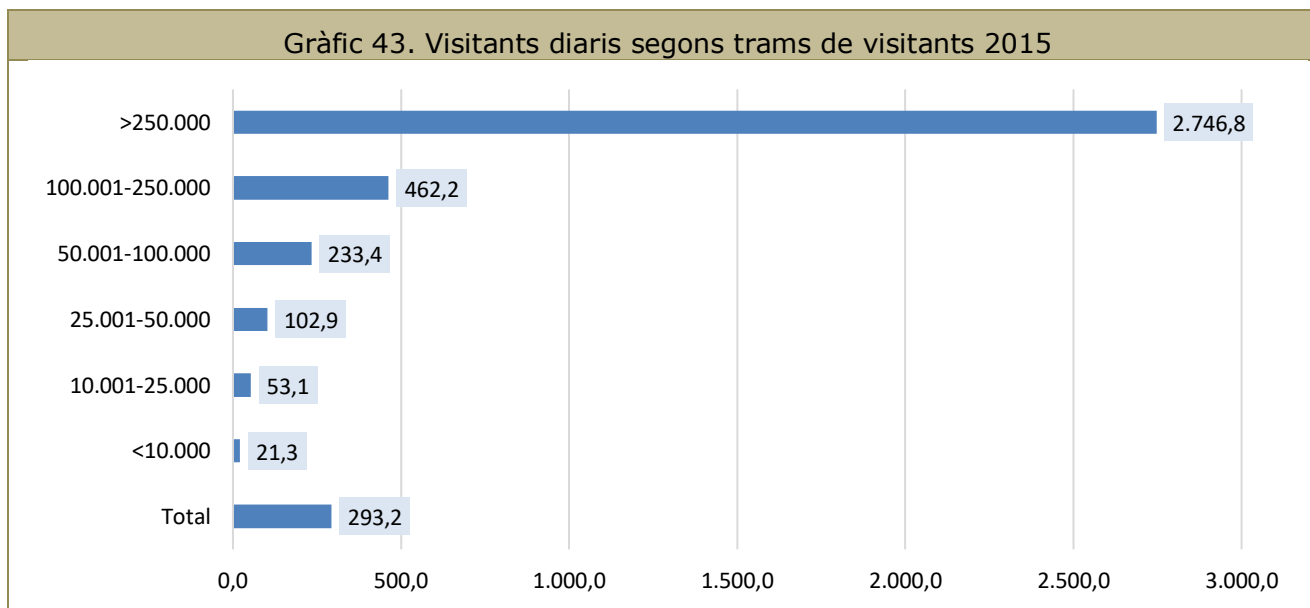

Taula 43. Museus registrats
Visitants diaris segons trams de visitants 2015

	Museus	% museus	Dies d'obertura	Visitants	Visitants diaris
<10.000	35	29,7%	8.051	171.467	21,3
10.001-25.000	40	33,9%	12.068	641.329	53,1
25.001-50.000	16	13,6%	5.112	526.201	102,9
50.001-100.000	10	8,5%	3.017	704.151	233,4
100.001-250.000	10	8,5%	3.383	1.563.581	462,2
>250.000	7	5,9%	2.310	6.345.000	2.746,8
Total	118	100,0%	33.941	9.951.729	293,2

Gràfic 43. Visitants diaris segons trams de visitants 2015

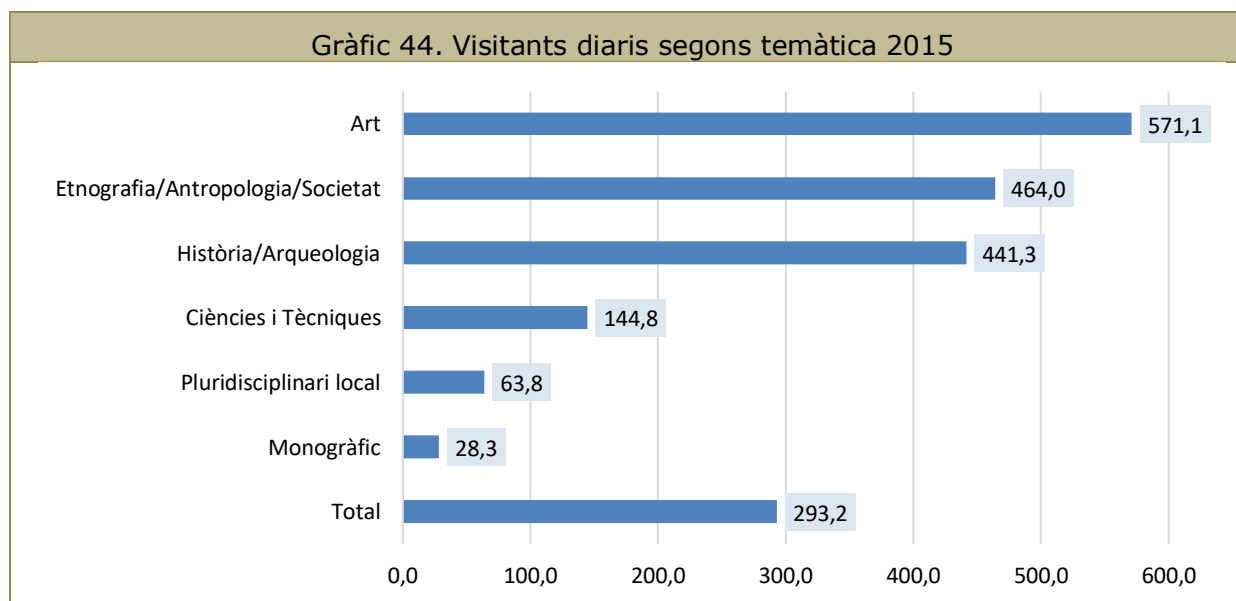

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Els museus d'art (571,1), els d'etnografia / antropologia / societat (464,0) i els d'història / arqueologia (441,3) són els que presenten les mitjanes de visitants diaris més elevades.

Taula 44. Museus registrats Visitants diaris segons temàtica 2015					
	Museus	% museus	Dies d'obertura	Visitants	Visitants diaris
Art	28	23,7%	8.268	4.721.877	571,1
Ciències i Tècniques	14	11,9%	2.977	431.050	144,8
Etnografia/Antropologia/Societat	17	14,4%	4.742	2.200.321	464,0
Història/Arqueologia	12	10,2%	3.968	1.751.254	441,3
Monogràfic	4	3,4%	1.257	35.547	28,3
Pluridisciplinari local	43	36,4%	12.729	811.680	63,8
Total	118	100,0%	33.941	9.951.729	293,2

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

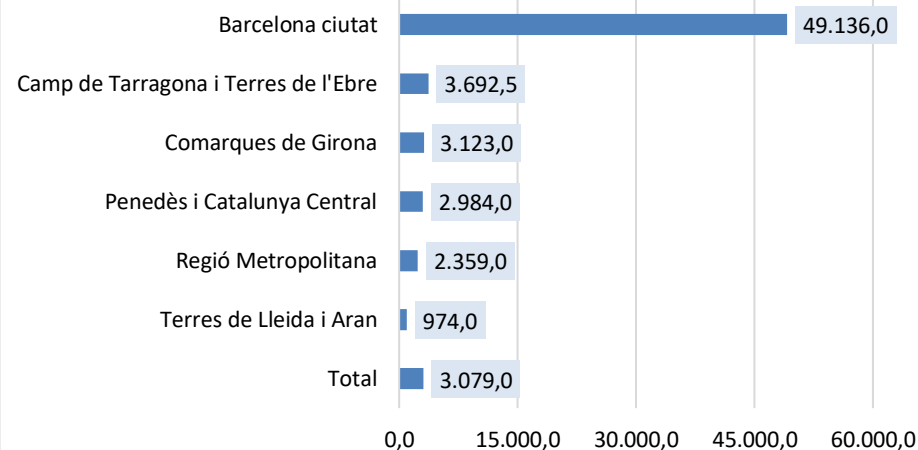
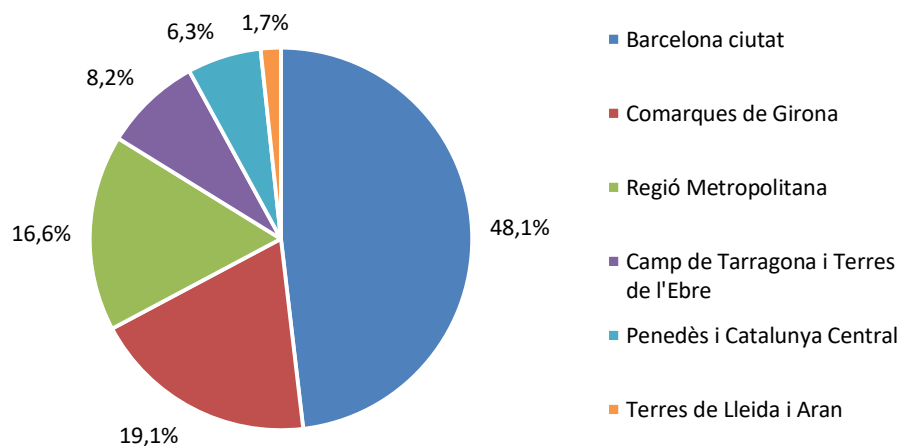
5.1.4. Visitants escolars

Els museus han rebut 995.721 visitants escolars durant el 2015. Gairebé 1 de cada 2 escolars que ha visitat un museu ho ha fet a la ciutat de Barcelona, gairebé un de cada 5 a les comarques de Girona i un 16,6% a la regió metropolitana.

Taula 45. Museus registrats
Visitants escolars segons àmbit territorial 2015

	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Barcelona ciutat	9	8,4%	479.322	48,1%	53.258,0	49.136,0
Regió Metropolitana	29	27,1%	165.125	16,6%	5.694,0	2.359,0
Comarques de Girona	27	25,2%	190.042	19,1%	7.038,6	3.123,0
Camp de Tarragona i T. de l'Ebre	14	13,1%	81.991	8,2%	5.856,5	3.692,5
Terres de Lleida i Aran	11	10,3%	16.978	1,7%	1.543,5	974,0
Penedès i Catalunya Central	17	15,9%	62.263	6,3%	3.662,5	2.984,0
Total	107	100,0%	995.721	100,0%	9.305,8	3.079,0

Gràfics 45 i 46. % de visitants escolars i mediana de visitants escolars segons àmbit territorial 2015

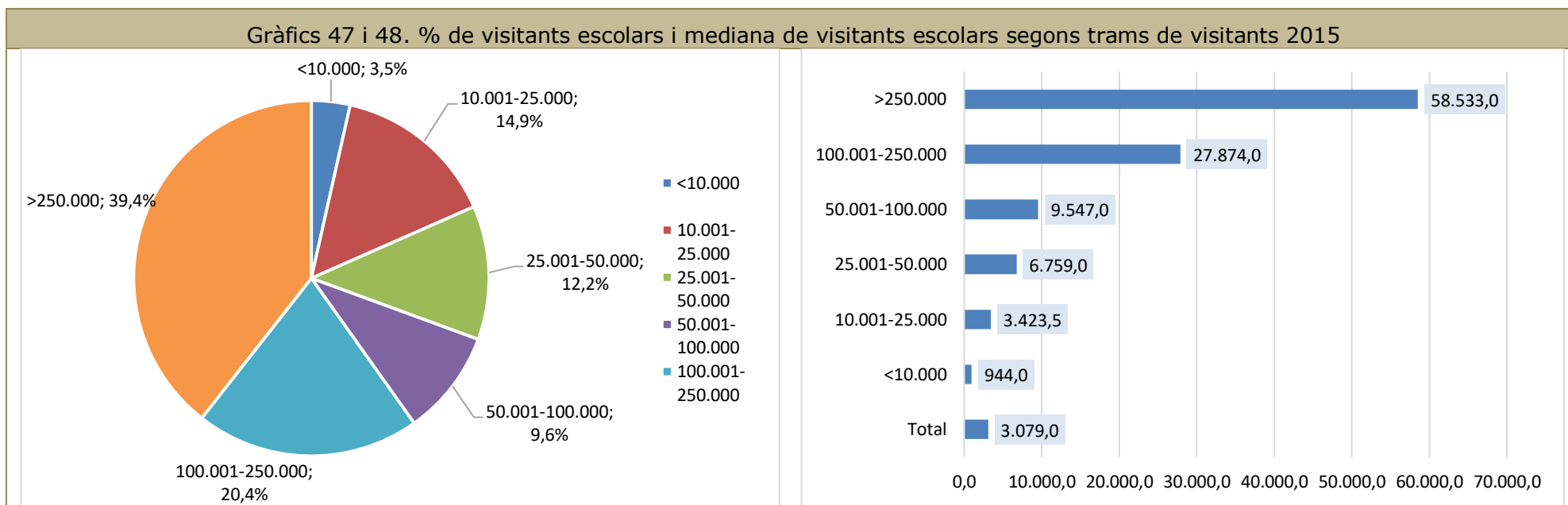

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 107 museus.

La mediana de visitants escolars als museus de Catalunya durant el 2015 ha sigut de 3.079,0.

Taula 46. Museus registrats Visitants escolars segons trams de visitants 2015						
	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
<10.000	32	29,9%	34.992	3,5%	1.093,5	944,0
10.001-25.000	40	37,4%	148.248	14,9%	3.706,2	3.423,5
25.001-50.000	15	14,0%	121.338	12,2%	8.089,2	6.759,0
50.001-100.000	7	6,5%	95.483	9,6%	13.640,4	9.547,0
100.001-250.000	8	7,5%	203.174	20,4%	25.396,8	27.874,0
>250.000	5	4,7%	392.486	39,4%	78.497,2	58.533,0
Total	107	100,0%	995.721	100,0%	9.305,8	3.079,0

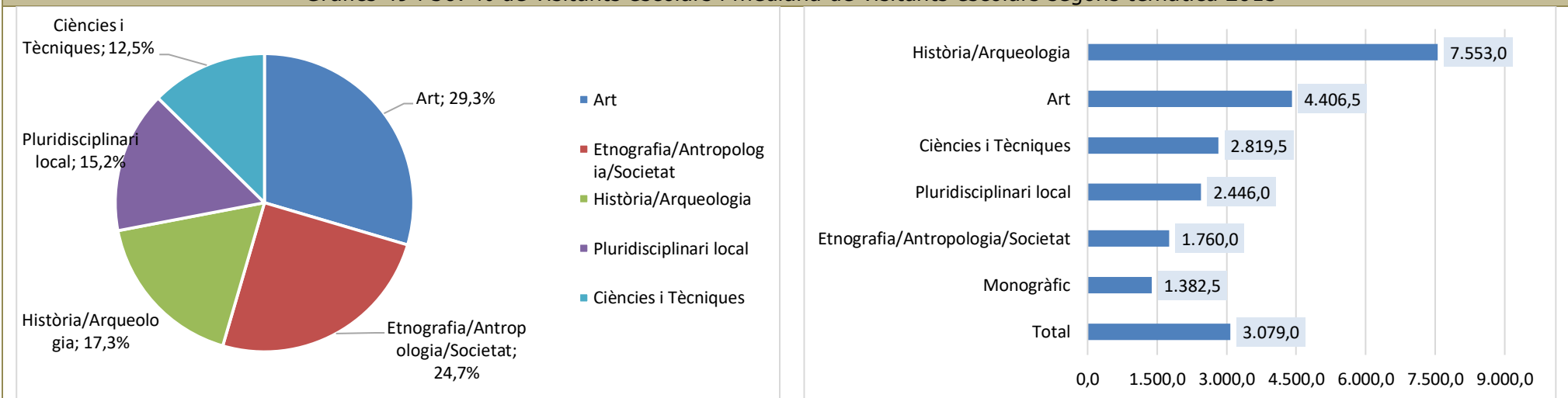
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 107 museus.

El 29,3% dels visitants escolars ha acudit a museus d'art, el 24,7% ho ha fet a museus d'etnografia / antropologia / societat, el 17,3% a museus d'història / arqueologia, el 15,2% a museus pluridisciplinaris locals i el 12,5% a museus de ciències i tècniques. Tanmateix, són els d'història / arqueologia els que presenten una mediana més elevada, seguits dels d'art.

	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Art	24	22,4%	291.478	29,3%	12.144,9	4.406,5
Ciències i Tècniques	12	11,2%	124.439	12,5%	10.369,9	2.819,5
Etnografia/Antropologia/Societat	14	13,1%	245.867	24,7%	17.561,9	1.760,0
Història/Arqueologia	11	10,3%	172.319	17,3%	15.665,4	7.553,0
Monogràfic	4	3,7%	9.947	1,0%	2.486,8	1.382,5
Pluridisciplinari local	42	39,3%	151.671	15,2%	3.611,2	2.446,0
Total	107	100,0%	995.721	100,0%	9.305,8	3.079,0

Gràfics 49 i 50. % de visitants escolars i mediana de visitants escolars segons temàtica 2015

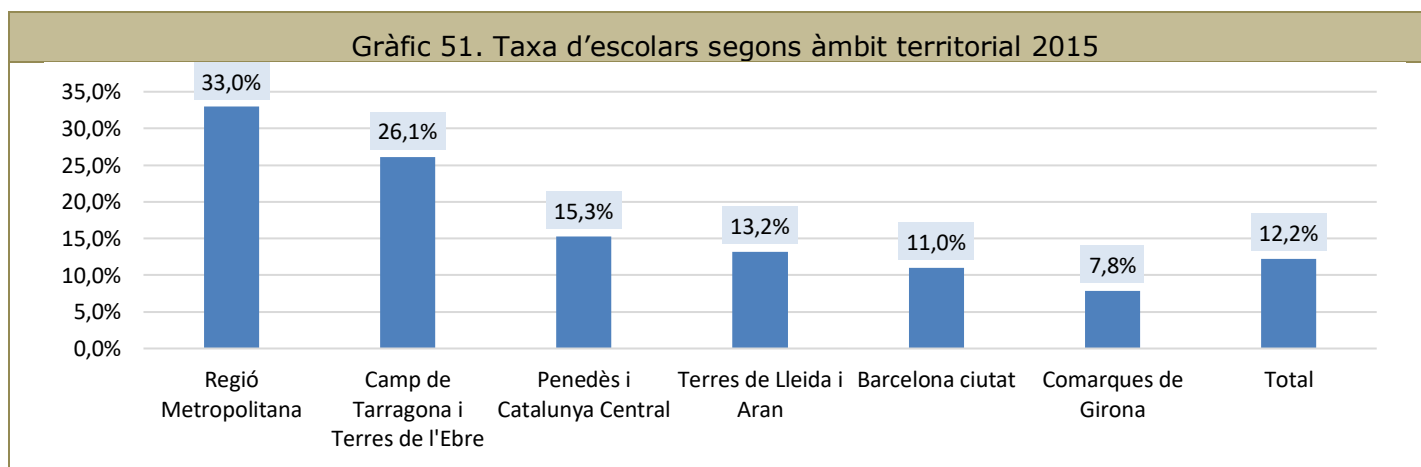
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 107 museus.

5.1.5. Taxa de visitants escolars

Aquesta taxa relaciona els visitants escolars i els visitats totals. El 12,2% dels visitants dels museus de Catalunya durant el 2015 han sigut escolars. Aquesta taxa arriba fins al 33,0% a la regió metropolitana i fins al 26,1% al camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. Per contra, els dos territoris que estan per sota de la mitjana global són les comarques de Girona (7,8%) i Barcelona ciutat (11,0%), segurament per causes fortament vinculades al turisme.

	Museus	% de gratuïtat
Barcelona ciutat	9	11,0%
Regió Metropolitana	29	33,0%
Comarques de Girona	27	7,8%
Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre	14	26,1%
Terres de Lleida i Aran	11	13,2%
Penedès i Catalunya Central	17	15,3%
Total	107	12,2%

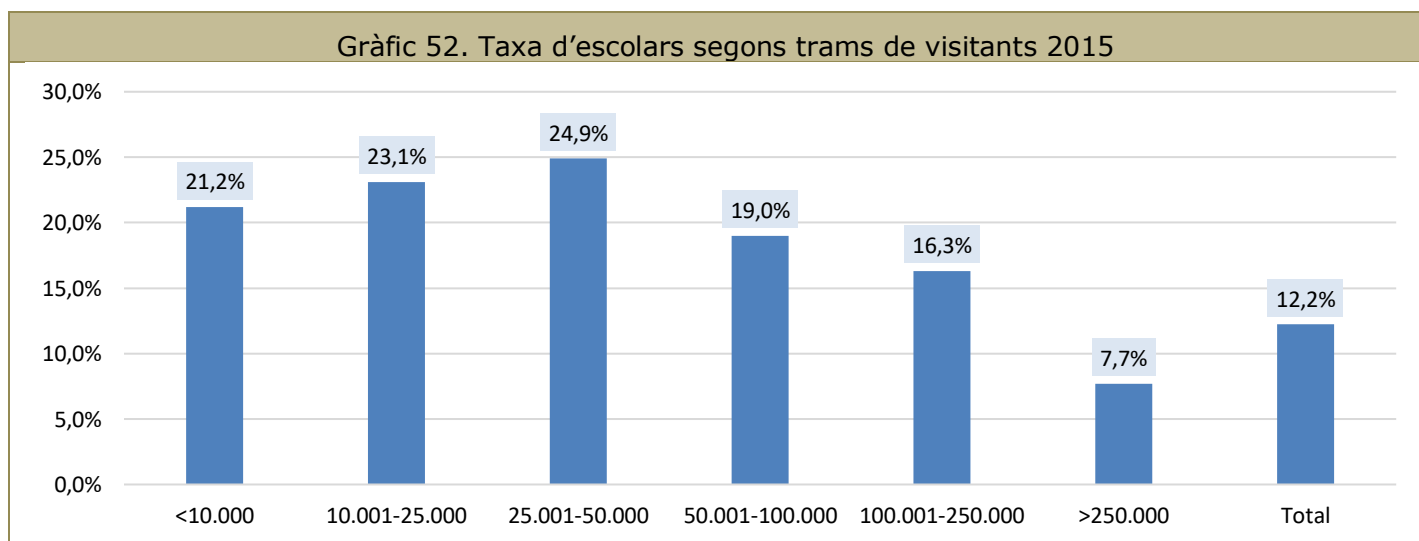

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 107 museus.

Els museus que presenten les taxes més elevades de visitants escolars són els que tenen menys de 50.001 visitants anuals, amb percentatges entre el 21,2% i el 24,9%. A partir d'aquesta xifra les taxes de visitants escolars cauen progressivament a mesura que augmenta el volum de visitants anuals fins arribar al 7,7% de visitants escolars en els museus de més de 250.000 visitants anuals.

Taula 49. Museus registrats Taxa d'escolars segons trams de visitants 2015		
	Museus	% de gratuïtat
<10.000	32	21,2%
10.001-25.000	40	23,1%
25.001-50.000	15	24,9%
50.001-100.000	7	19,0%
100.001-250.000	8	16,3%
>250.000	5	7,7%
Total	107	12,2%

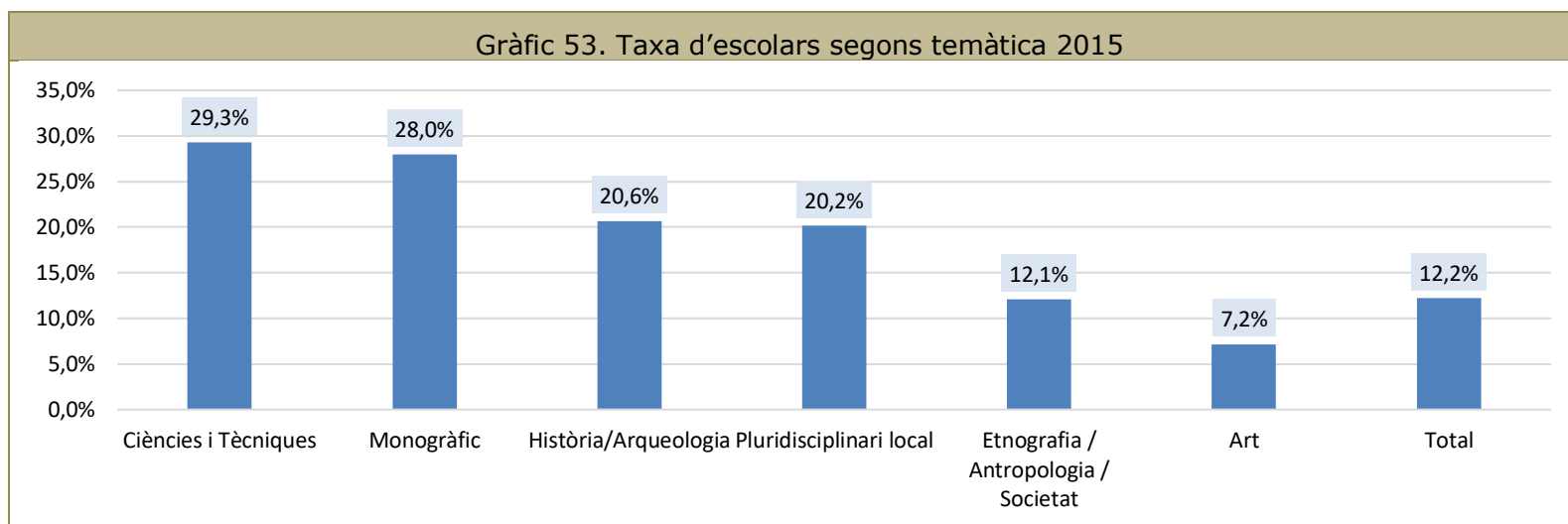

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 107 museus.

Per temàtica, els museus amb una taxa de visitants escolars més elevada són els de ciències i tècniques (29,3%), els monogràfics (28,0%), els d'història / arqueologia (20,6%) i els pluridisciplinaris locals (20,2%). A la cua se situen els d'etnografia / antropologia / societat (12,1%) i els d'art (7,2%).

Taula 50. Museus registrats Taxa d'escolars segons temàtica 2015		
	Museus	% de gratuïtat
Art	24	7,2%
Ciències i Tècniques	12	29,3%
Etnografia/Antropologia/Societat	14	12,1%
Història/Arqueologia	11	20,6%
Monogràfic	4	28,0%
Pluridisciplinari local	42	20,2%
Total	107	12,2%

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 107 museus.

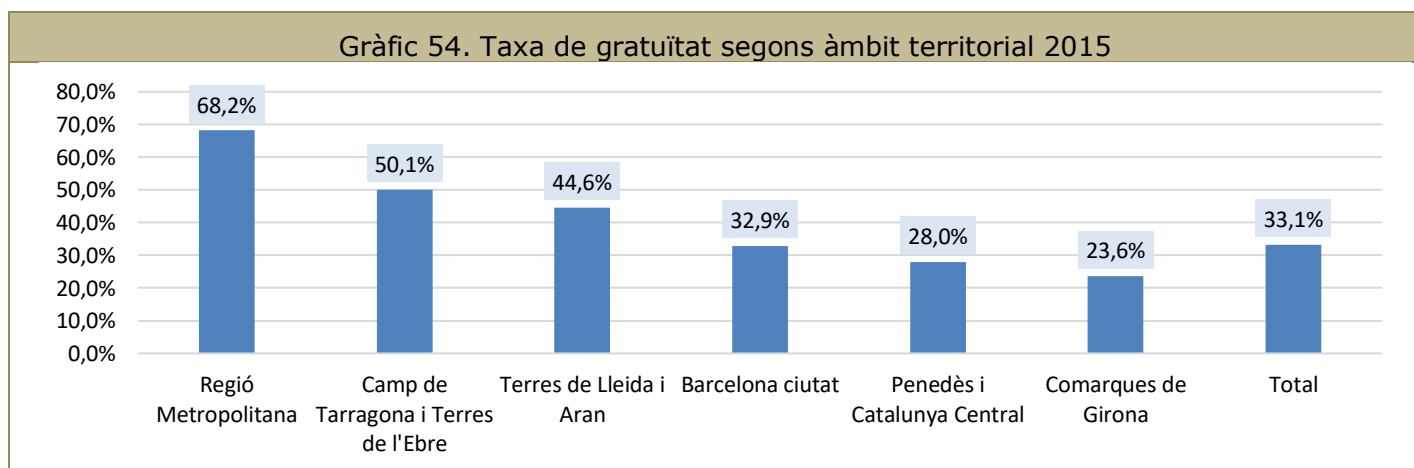

5.1.6. Taxa de gratuïtat

La taxa de gratuïtat als museus de Catalunya durant el 2015 ha sigut del 33,1%. Aquesta taxa supera el 50% a la regió metropolitana (68,2%) i al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (50,1%); aquest fenomen possiblement té relació amb l'elevada taxa de visitants escolars d'aquests territoris (veure apartat anterior). Els territoris que presenten una taxa més baixa són les Comarques de Girona (23,6%) i el Penedès i Catalunya Central (28,0%).

Taula 51. Museus registrats Taxa de gratuïtat segons àmbit territorial 2015		
	Museus	% de gratuïtat
Barcelona ciutat	17	32,9%
Regió Metropolitana	30	68,2%
Comarques de Girona	28	23,6%
Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre	15	50,1%
Terres de Lleida i Aran	11	44,6%
Penedès i Catalunya Central	16	28,0%
Total	117	33,1%

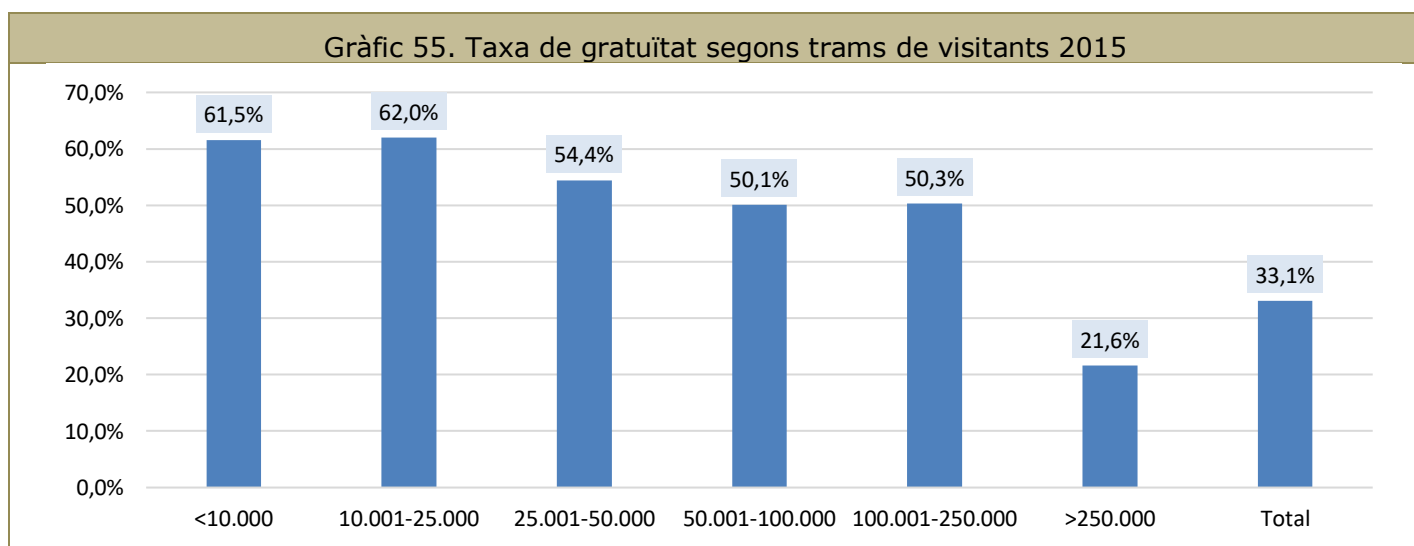

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

A la següent gràfica s'observa una correlació entre el volúm de visitants anuals i el percentatge de visitants gratuïts: a major volum de visitants anuals menor és la taxa de gratuïtat dels museus de Catalunya.

Taula 52. Museus registrats Taxa de gratuïtat segons trams de visitants 2015		
	Museus	% de gratuïtat
<10.000	35	61,5%
10.001-25.000	39	62,0%
25.001-50.000	16	54,4%
50.001-100.000	10	50,1%
100.001-250.000	10	50,3%
>250.000	7	21,6%
Total	117	33,1%

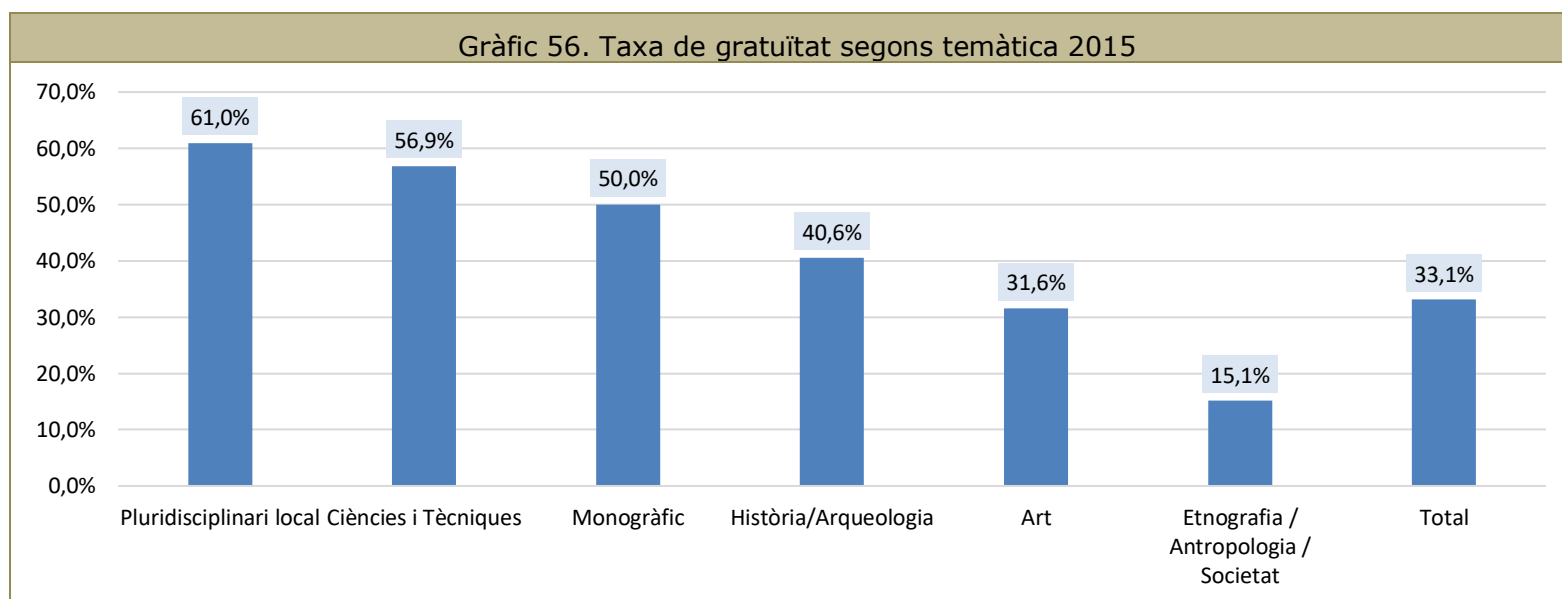

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Els museus que presenten les taxes més elevades de gratuïtat són els pluridisciplinaris locals (61,0%), els de ciències i tècniques (56,9%), els monogràfics (50,0%) i els d'història / arqueologia (40,6%). Les dues categories amb taxes de gratuïtat per sota de la mitjana global són la d'etnografia / antropologia / societat (15,1%) i art (31,6%).

Taula 53. Museus registrats Taxa de gratuïtat segons temàtica 2015		
	Museus	% de gratuïtat
Art	28	31,6%
Ciències i Tècniques	14	56,9%
Etnografia / Antropologia / Societat	16	15,1%
Història/Arqueologia	12	40,6%
Monogràfic	4	50,0%
Pluridisciplinari local	43	61,0%
Total	117	33,1%

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

5.1.7. Usos totals

Els usos són cadascuna de les utilitzacions dutes a terme pels visitants durant la seva estada a l'equipament, ja sigui a les exposicions, les activitats culturals o als serveis museístics. Cada visitant pot fer un o més usos durant la seva estada a l'equipament. Cada visitant es compta una sola vegada independentment del nombre d'usos que faci de l'oferta museística.

Tot seguit es presenta un exemple de recompte dels usos: una família amb pare, mare i 2 fills entra a un museu, tots ells visiten l'exposició permanent, els pares visiten una exposició temporal i els dos fills realitzen un taller; el museu registra 4 visitants i 8 usos (4 usos per exposició permanent + 2 usos per exposició temporal + 2 usos per activitats pròpies).

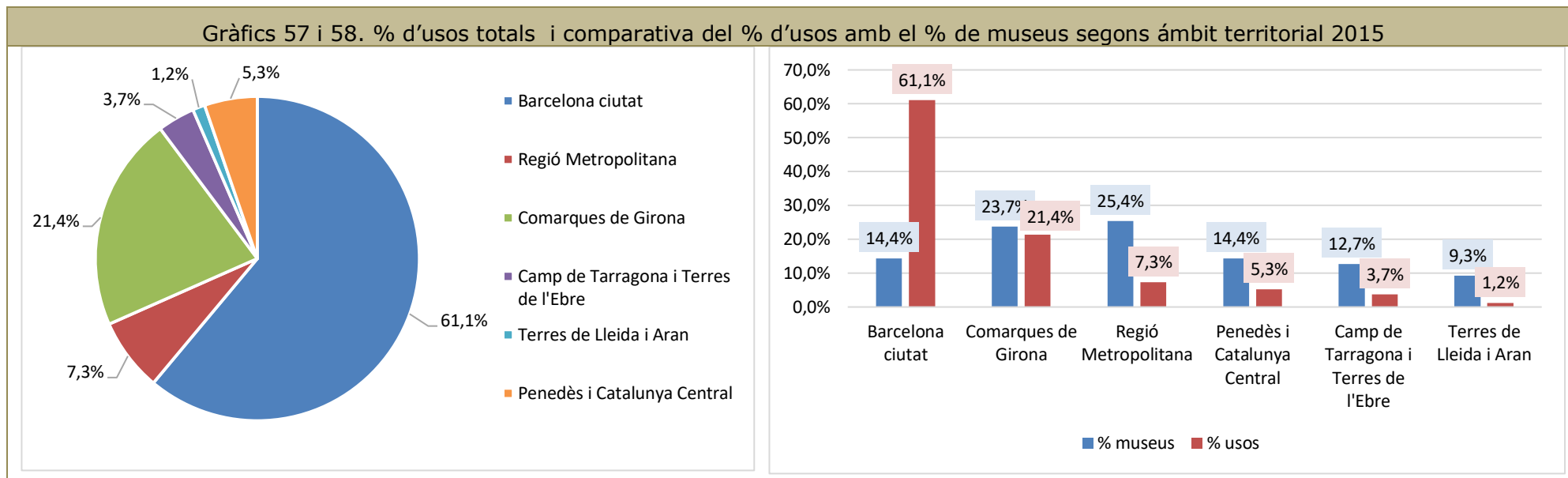
Els 9.951.729 visitants que van rebre els equipaments patrimonials de Catalunya el 2015 van generar 13.622.141 usos, el que suposa gairebé 1,37 usos per visitant.

Taula 54. Museus registrats
Usos totals segons àmbit territorial 2015

	Museus	% museus	Usos	% usos	Mitjana	Mediana
Barcelona ciutat	17	14,4%	8.321.660	61,1%	489.509,4	261.538,0
Regió Metropolitana	30	25,4%	993.227	7,3%	33.107,6	19.417,5
Comarques de Girona	28	23,7%	2.914.805	21,4%	104.100,2	42.479,5
Camp de Tarragona i T. de l'Ebre	15	12,7%	506.552	3,7%	33.770,1	14.200,0
Terres de Lleida i Aran	11	9,3%	166.846	1,2%	15.167,8	15.953,0
Penedès i Catalunya Central	17	14,4%	719.051	5,3%	42.297,1	23.354,0
Total	118	100,0%	13.622.141	100,0%	115.441,9	25.551,0

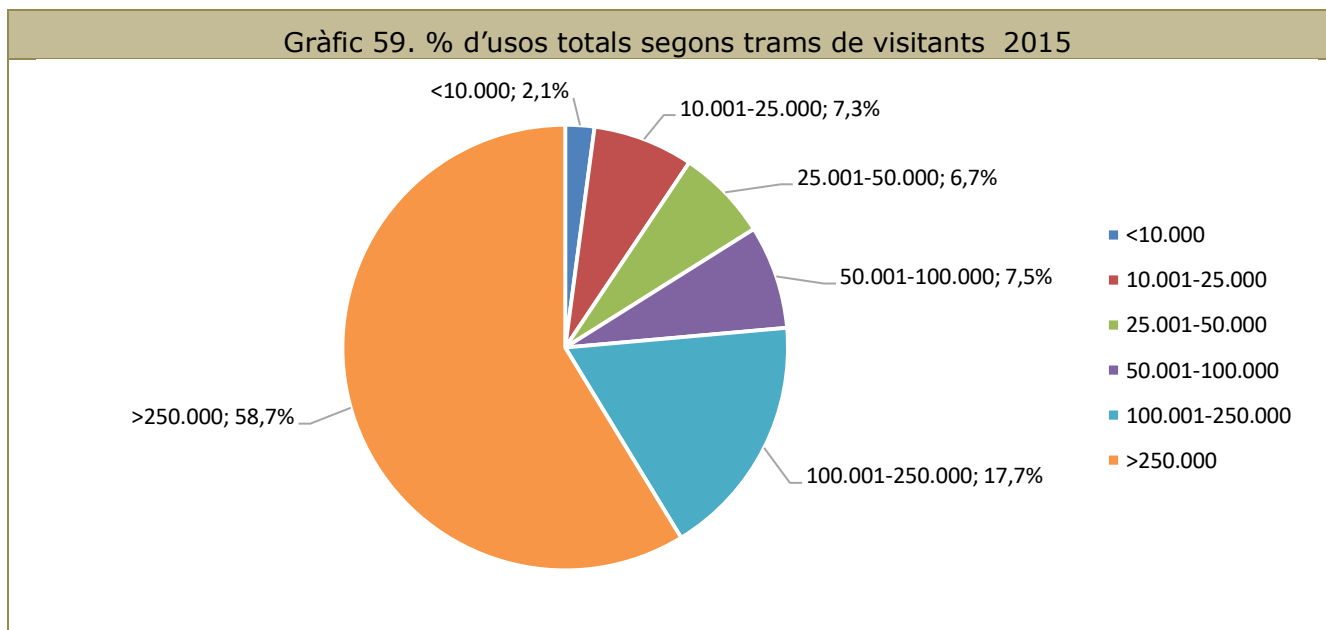
Gairebé 2 de cada 3 usos es van fer als museus de la ciutat de Barcelona i més d'1 de cada 5 a les comarques de Girona. La mediana de visitants als museus de Catalunya ha sigut de 25.551,0.

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Taula 55. Museus registrats Usos totals segons trams de visitants 2015						
	Museus	% museus	Usos	% usos	Mitjana	Mediana
<10.000	35	29,7%	287.501	2,1%	8.214,3	7.135,0
10.001-25.000	40	33,9%	992.802	7,3%	24.820,1	22.423,0
25.001-50.000	16	13,6%	909.120	6,7%	56.820,0	59.076,5
50.001-100.000	10	8,5%	1.023.368	7,5%	102.336,8	93.581,0
100.001-250.000	10	8,5%	2.411.240	17,7%	241.124,0	239.657,0
>250.000	7	5,9%	7.998.110	58,7%	1.142.587,1	1.088.719,0
Total	118	100,0%	13.622.141	100,0%	115.441,9	25.551,0

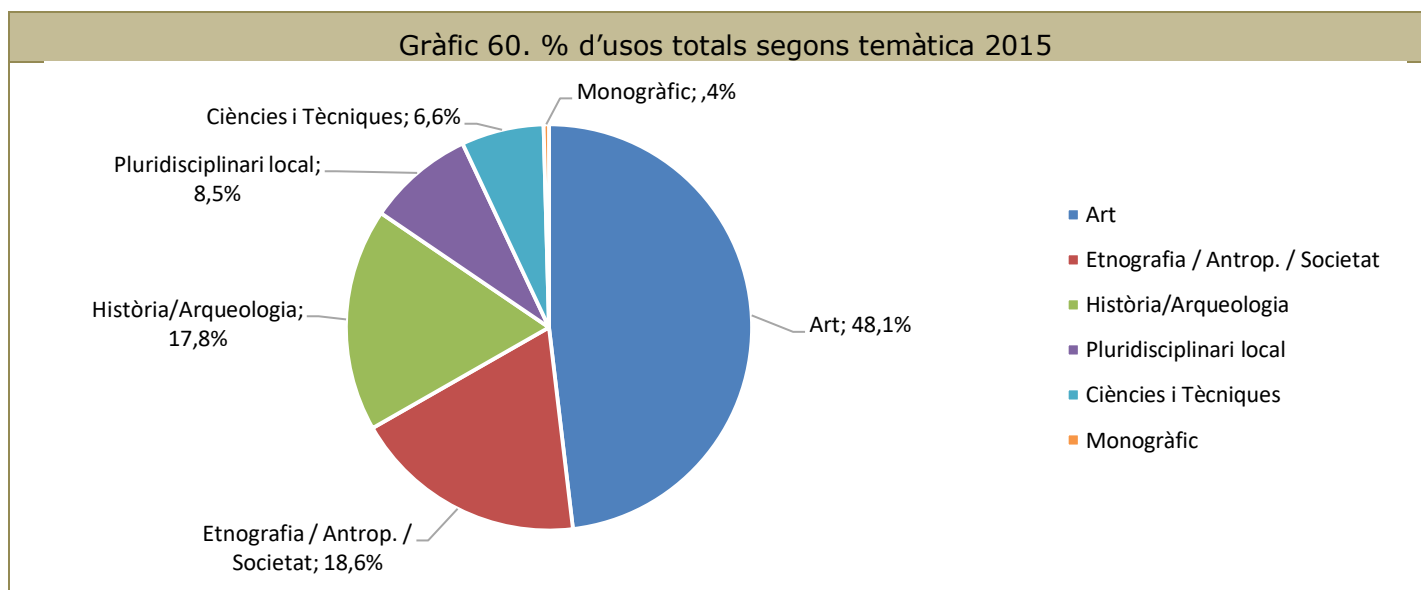

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Gairebé la meitat dels usos s'han fet a museus d'art. Un 18,6% s'han fet a museus d'etnografia, antropologia i societat i un 17,8% a museus d'història / arqueologia.

Taula 56. Museus registrats Usos totals segons temàtica 2015						
	Museus	% museus	Usos	% usos	Mitjana	Mediana
Art	28	23,7%	6.554.238	48,1%	234.079,9	37.342,5
Ciències i Tècniques	14	11,9%	894.557	6,6%	63.896,9	16.581,5
Etnografia/Antropologia/Societat	17	14,4%	2.538.026	18,6%	149.295,6	34.839,0
Història/Arqueologia	12	10,2%	2.419.513	17,8%	201.626,1	84.870,0
Monogràfic	4	3,4%	58.087	,4%	14.521,8	12.337,0
Pluridisciplinari local	43	36,4%	1.157.720	8,5%	26.923,7	17.368,0
Total	118	100,0%	13.622.141	100,0%	115.441,9	25.551,0

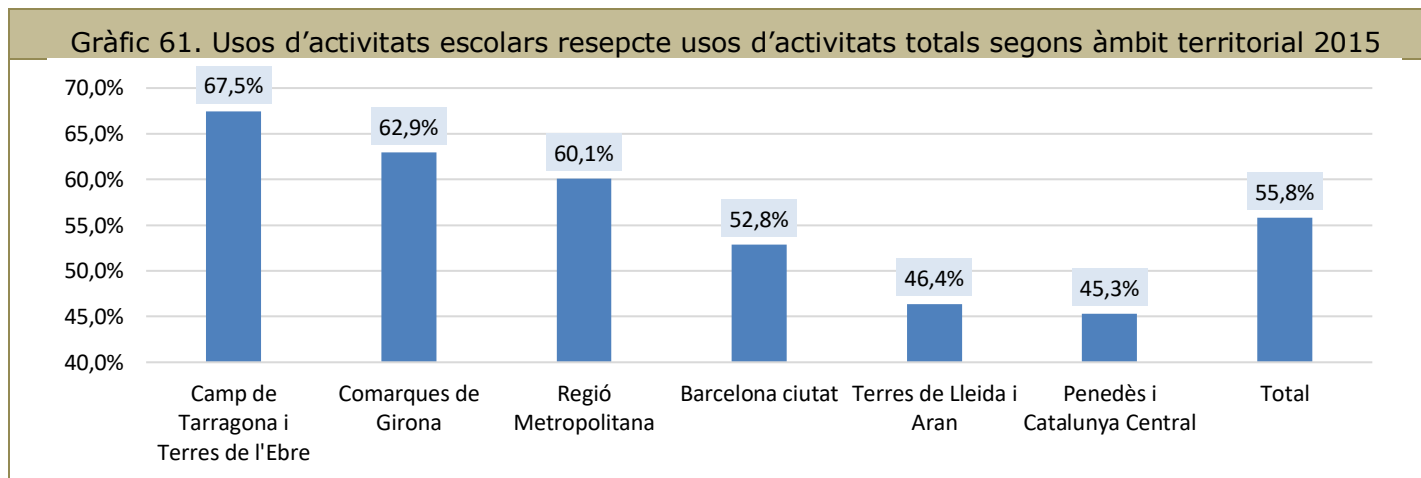
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

5.1.8. Servei a les escoles

El servei a les escoles són els usos d'activitats escolars respecte els usos totals. Al global de museus de Catalunya aquest indicador és del 55,8%, sent superat al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre (67,5%), comarques de Girona (62,9%) i regió metropolitana (60,1%). Barcelona ciutat (52,8%) es situa molt a prop de la mitjana global. Els dos territoris que estan per sota d'aquesta són Penedès i Catalunya Central (45,3%) i Terres de Lleida i l'Aran (46,4%).

Taula 57. Museus registrats Usos d'activitats escolars respecte usos d'activitats totals segons àmbit territorial 2015		
	Museus	%
Barcelona ciutat	16	52,8%
Regió Metropolitana	26	60,1%
Comarques de Girona	23	62,9%
Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre	11	67,5%
Terres de Lleida i Aran	8	46,4%
Penedès i Catalunya Central	16	45,3%
Total	100	55,8%

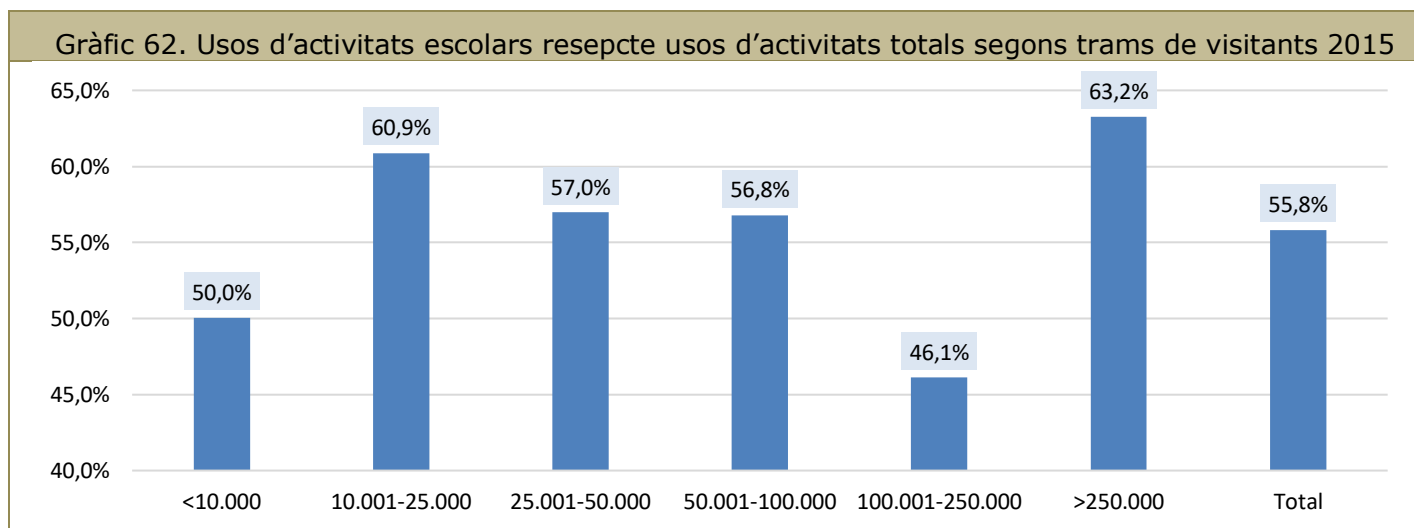
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 100 museus.

Tot i ser els que presenten una taxa de visitants escolars més baixa, els museus que reben més de 250.000 visitants anuals són els que presenten una taxa més elevada de servei a les escoles (63,2%). Els únics que estan per sota del 50% són els que reben entre 100.001 i 250.000 visitants anuals.

Taula 58. Museus registrats Usos d'activitats escolars respecte usos d'activitats totals segons trams de visitants 2015		
	Museus	%
<10.000	25	50,0%
10.001-25.000	36	60,9%
25.001-50.000	13	57,0%
50.001-100.000	9	56,8%
100.001-250.000	10	46,1%
>250.000	7	63,2%
Total	100	55,8%

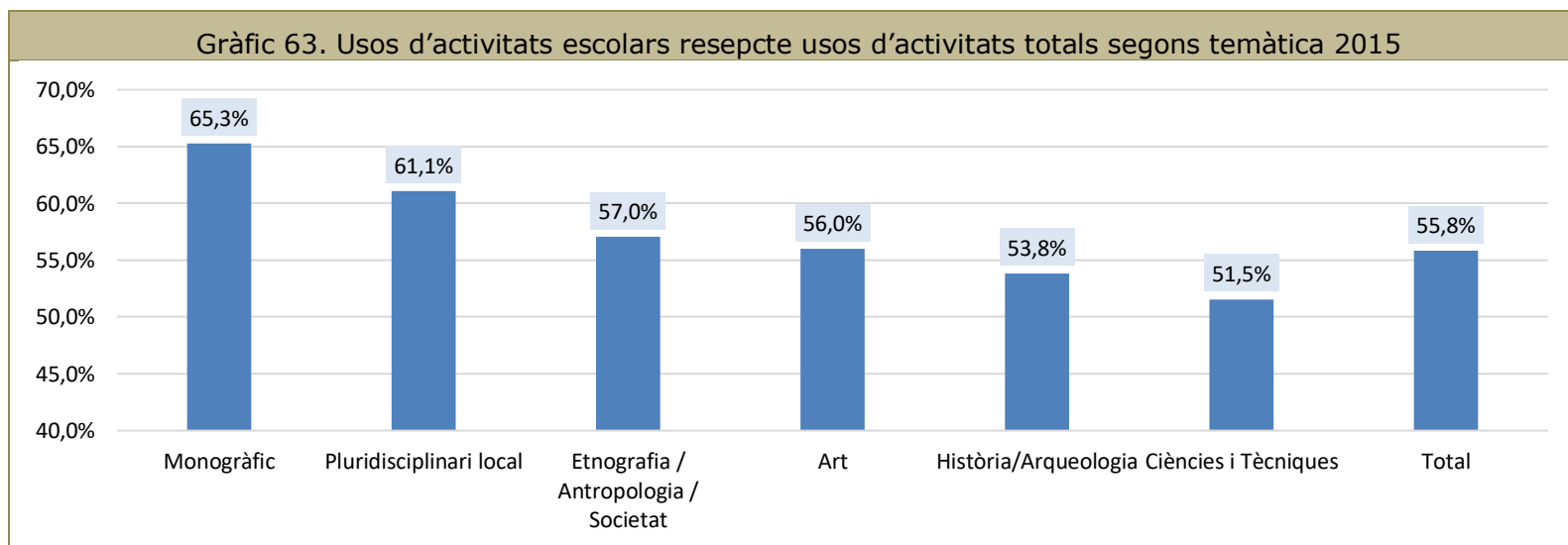

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 100 museus.

Per temàtiques, els museus que presenten les taxes més elevades de servei a les escoles són els monogràfics (65,3%) i els pluridisciplinaris locals (61,1%). Tot i ser els museus amb una taxa de visitants escolars més alta, els de ciències i tècniques són els que tenen un percentatge de servei a les escoles més baix (51,5%).

Taula 59. Museus registrats		
Usos d'activitats escolars respecte usos d'activitats totals segons àmbit territorial segons temàtica 2015		
	Museus	%
Art	24	56,0%
Ciències i Tècniques	11	51,5%
Etnografia / Antropologia / Societat	12	57,0%
Història/Arqueologia	12	53,8%
Monogràfic	4	65,3%
Pluridisciplinari local	37	61,1%
Total	100	55,8%

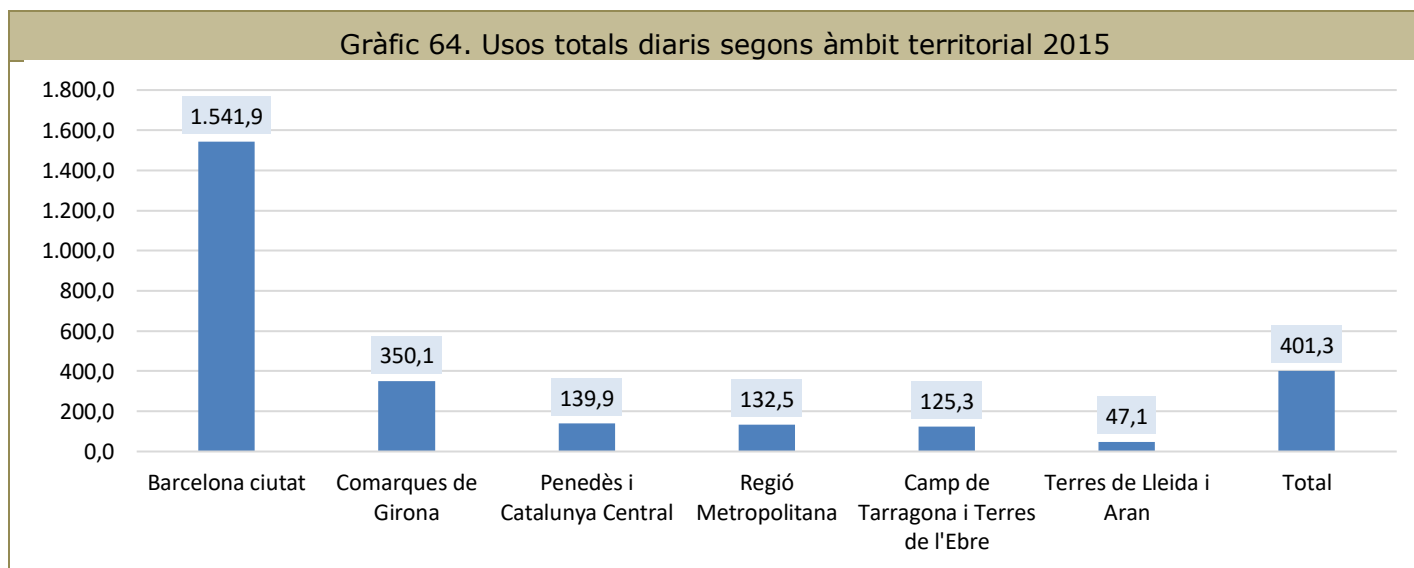
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 100 museus.

5.1.9. Usos totals diaris

La mitjana d'usos diaris als museus de Catalunya durant el 2015 ha estat de 401,3.

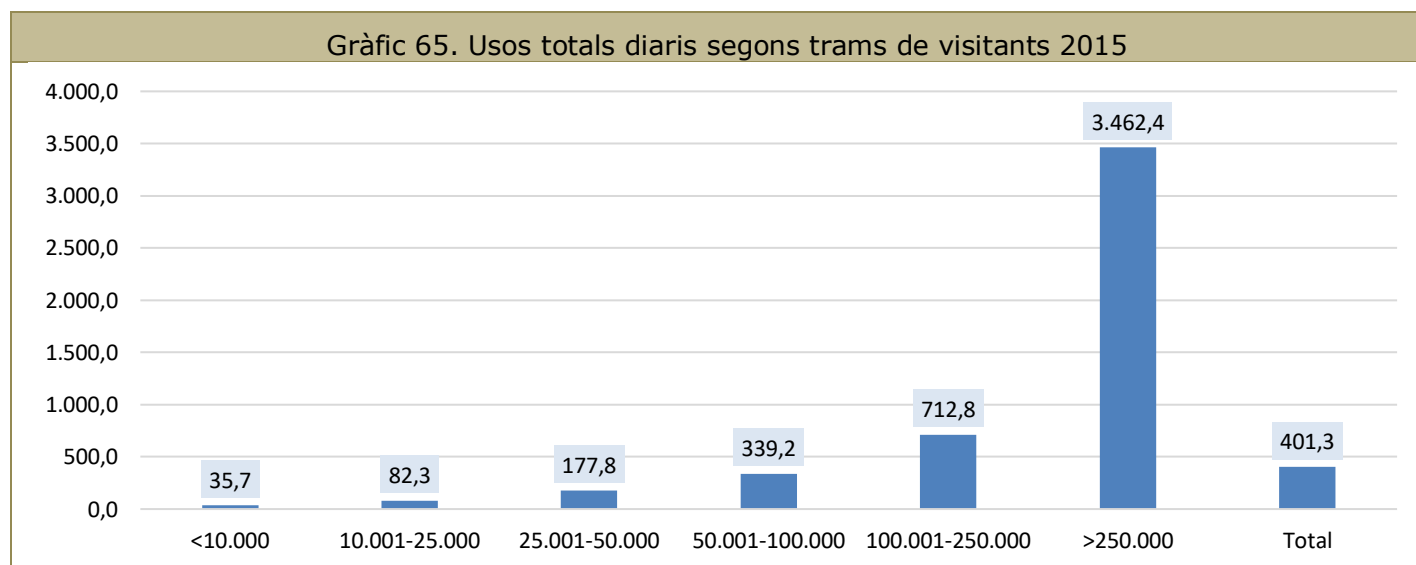
Taula 60. Museus registrats Usos totals diaris segons àmbit territorial 2015		
	Museus	Usos
Barcelona ciutat	17	1.541,9
Regió Metropolitana	30	132,5
Comarques de Girona	28	350,1
Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre	15	125,3
Terres de Lleida i Aran	11	47,1
Penedès i Catalunya Central	17	139,9
Total	118	401,3

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Taula 61. Museus registrats Usos totals diaris segons trams de visitants 2015		
	Museus	Usos
<10.000	35	35,7
10.001-25.000	40	82,3
25.001-50.000	16	177,8
50.001-100.000	10	339,2
100.001-250.000	10	712,8
>250.000	7	3.462,4
Total	118	401,3

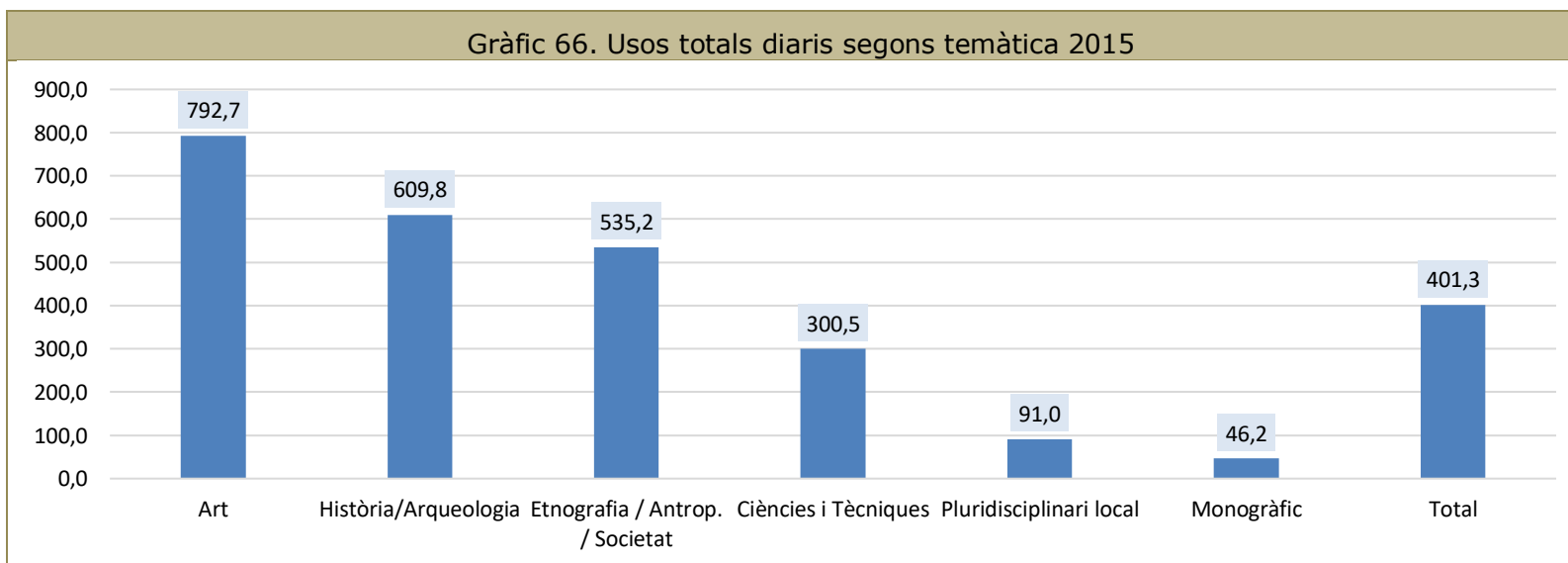

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Els museus amb més usos totals diaris han sigut els d'art (792,7), els d'història / arqueologia (609,8) i els d'etnografia / antropologia / societat (535,2).

Taula 62. Museus registrats Usos totals diaris segons temàtica 2015		
	Museus	Usos
Art	28	792,7
Ciències i Tècniques	14	300,5
Etnografia/Antropologia/Societat	17	535,2
Història/Arqueologia	12	609,8
Monogràfic	4	46,2
Pluridisciplinari local	43	91,0
Total	118	401,3

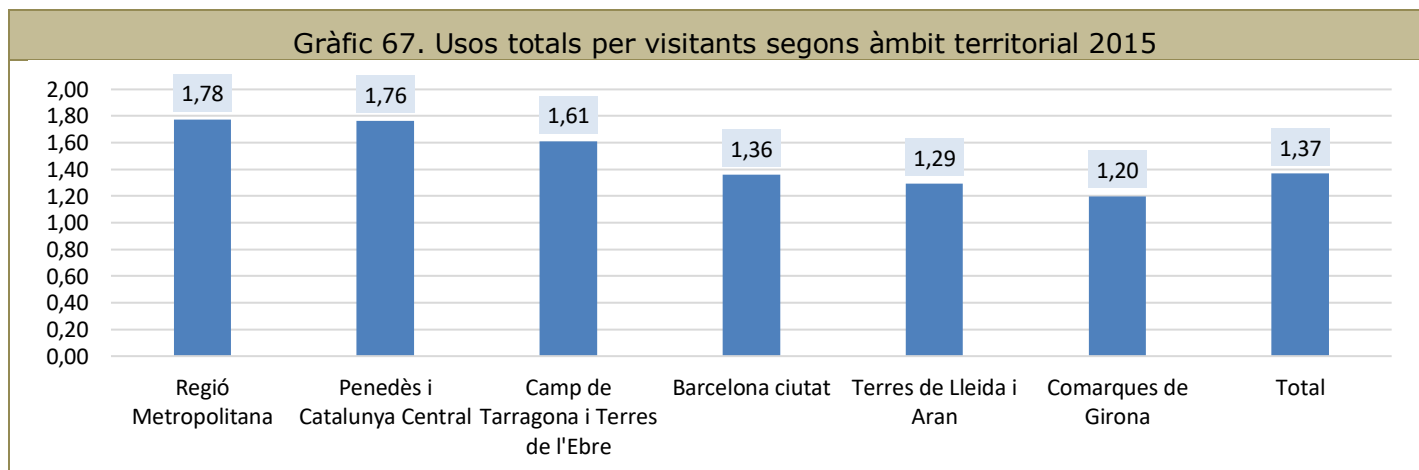
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

5.1.10. Usos totals per visitant

La mitjana d'usos per visitant als museus de Catalunya durant el 2015 ha sigut d'1,37. Els territoris que s'han situat per sobre d'aquesta mitjana han sigut la regió metropolitana (1,78), el Penedès i la Catalunya Central (1,76) i el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (1,61).

	Museus	Usos
Barcelona ciutat	17	1,36
Regió Metropolitana	30	1,78
Comarques de Girona	28	1,20
Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre	15	1,61
Terres de Lleida i Aran	11	1,29
Penedès i Catalunya Central	17	1,76
Total	118	1,37

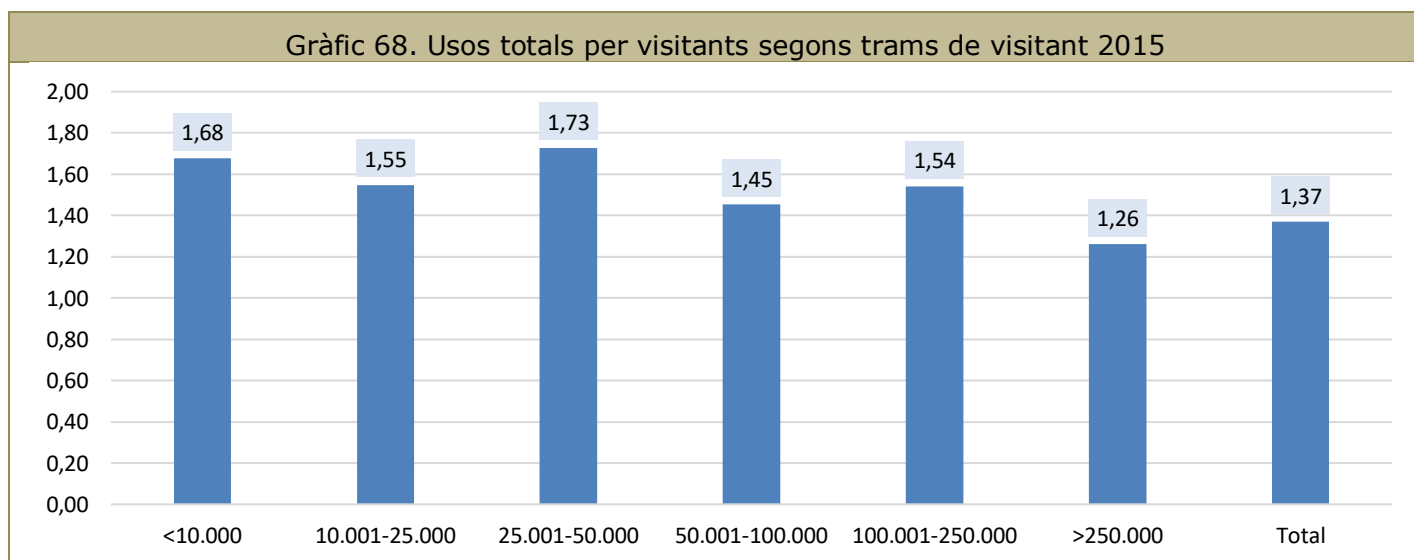

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

L'única franja de visitants anuals que es situa per sota de la mitjana global de Catalunya d'usos totals per visitant (1,37) és la dels museus que reben més de 250.000 visitants anuals (1,26).

Taula 64. Museus registrats Usos totals per visitant segons trams de visitants 2015		
	Museus	Usos
<10.000	35	1,68
10.001-25.000	40	1,55
25.001-50.000	16	1,73
50.001-100.000	10	1,45
100.001-250.000	10	1,54
>250.000	7	1,26
Total	118	1,37

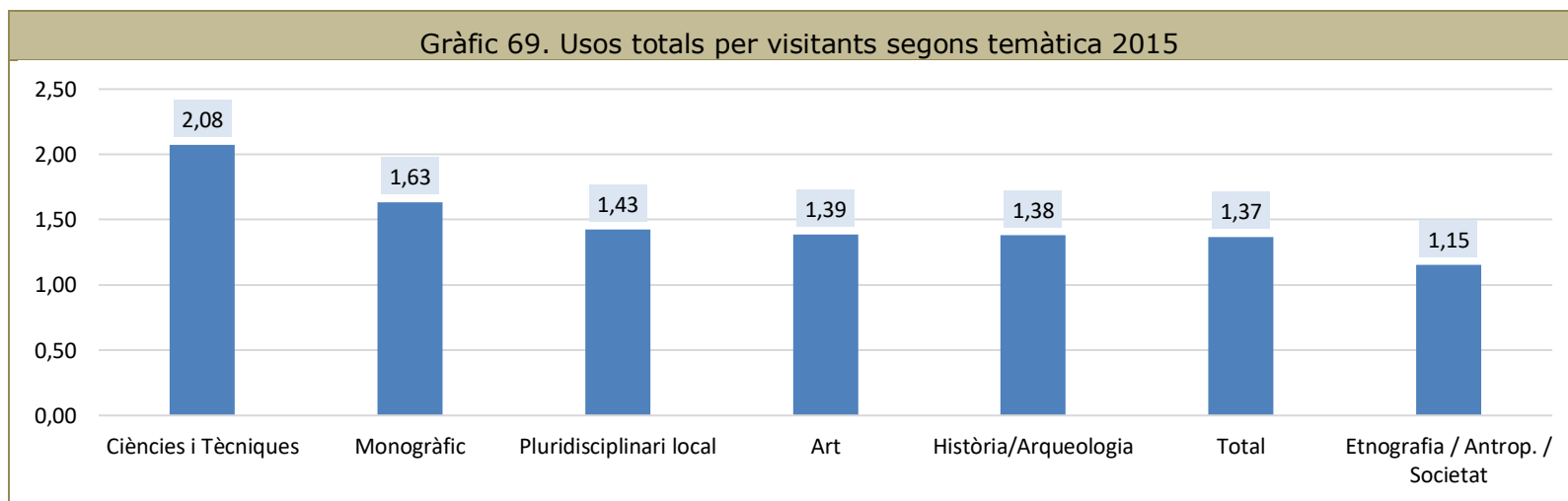

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

Per temàtica, els museus que presenten més usos totals per visitants són els de ciències i tècniques (2,08) i els monogràfics (1,63). Els museus que en tenen menys són els d'etnografia / antropologia / societat (1,15).

Taula 65. Museus registrats Usos totals per visitant segons temàtica 2015		
	Museus	Usos
Art	28	1,39
Ciències i Tècniques	14	2,08
Etnografia/Antropologia/Societat	17	1,15
Història/Arqueologia	12	1,38
Monogràfic	4	1,63
Pluridisciplinari local	43	1,43
Total	118	1,37

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 118 museus.

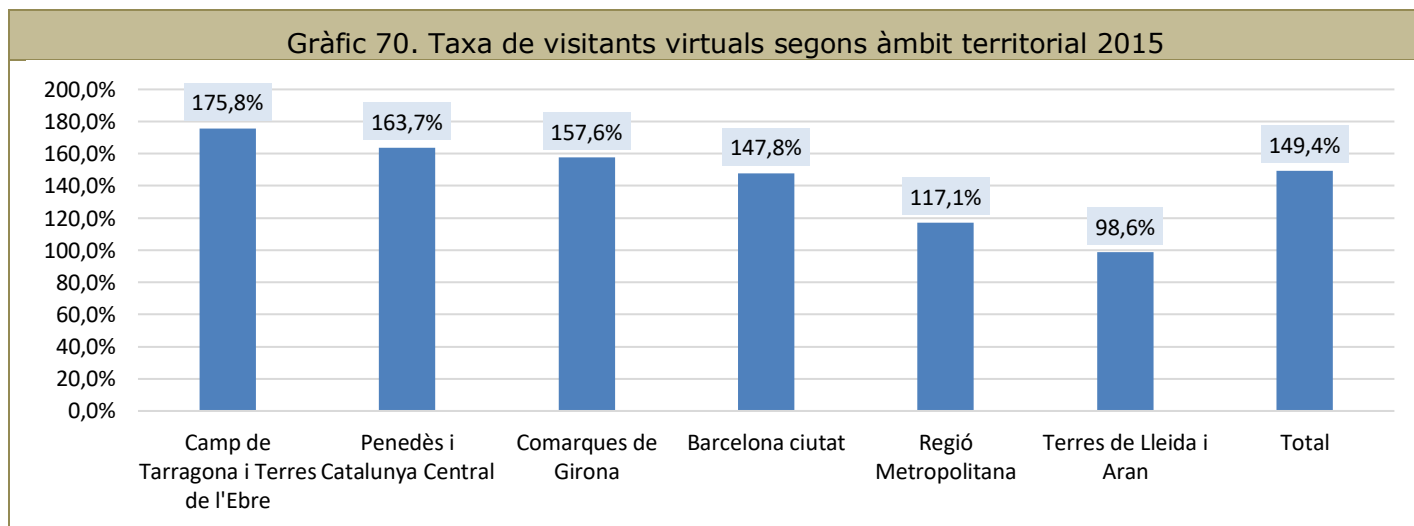

5.1.11. Taxa de visitants virtuals

Aquesta taxa mostra la quantitat de visitants a la web respecte dels visitants físics dels equipaments. Com més elevada és, més visitants web rep un equipament per cada visitant físic. El global de Catalunya (d'aquells museus que han presentat dades de la seva web) és del 149,4%.

Taula 66. Museus registrats Taxa de visitants virtuals segons àmbit territorial 2015		
	Museus	%
Barcelona ciutat	16	147,8%
Regió Metropolitana	13	117,1%
Comarques de Girona	15	157,6%
Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre	7	175,8%
Terres de Lleida i Aran	7	98,6%
Penedès i Catalunya Central	14	163,7%
Total	72	149,4%

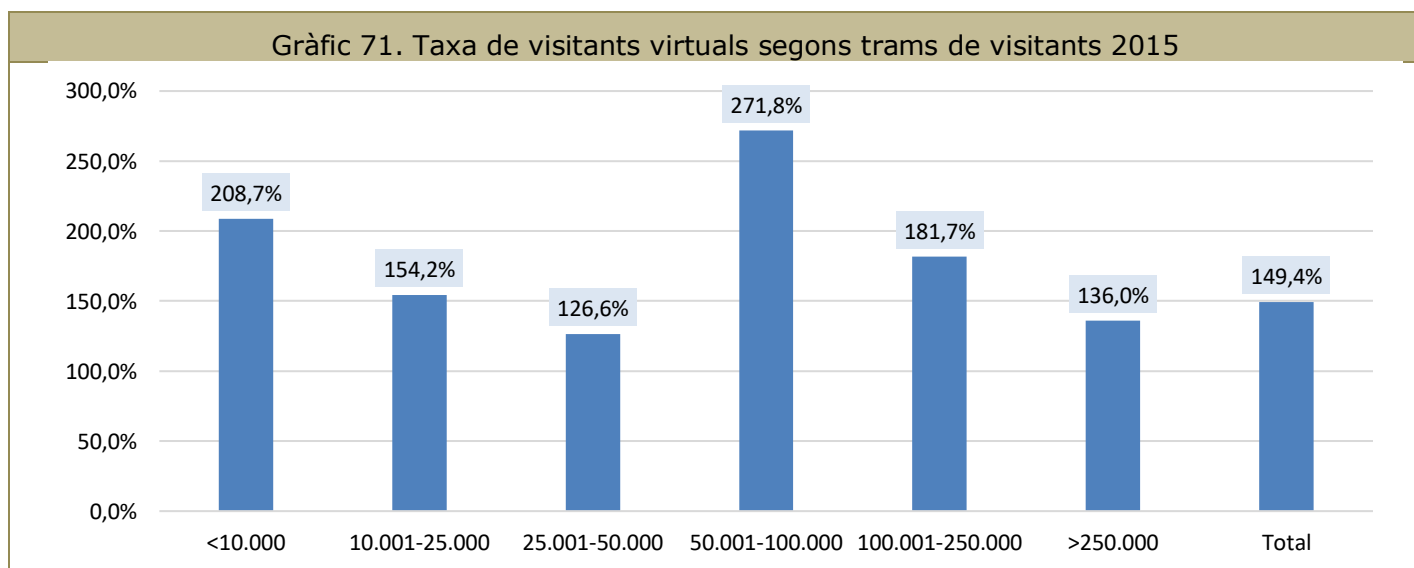

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 72 museus.

Destaquen els elevats percentatges dels museus que reben entre 50.001 i 100.000 visitants (271,8%) i els que en reben menys de 10.000 (208,7%). Cal tenir en compte que les dades d'alguns equipaments municipals fan referència a la pàgina web de l'ajuntament, fet que pot distorsionar les dades fortament, especialment entre els museus que reben menys volum de visitants anual pel fet que molts són de titularitat municipal.

Taula 67. Museus registrats Taxa de visitants virtuals segons trams de visitants 2015		
	Museus	%
<10.000	16	208,7%
10.001-25.000	24	154,2%
25.001-50.000	12	126,6%
50.001-100.000	6	271,8%
100.001-250.000	7	181,7%
>250.000	7	136,0%
Total	72	149,4%

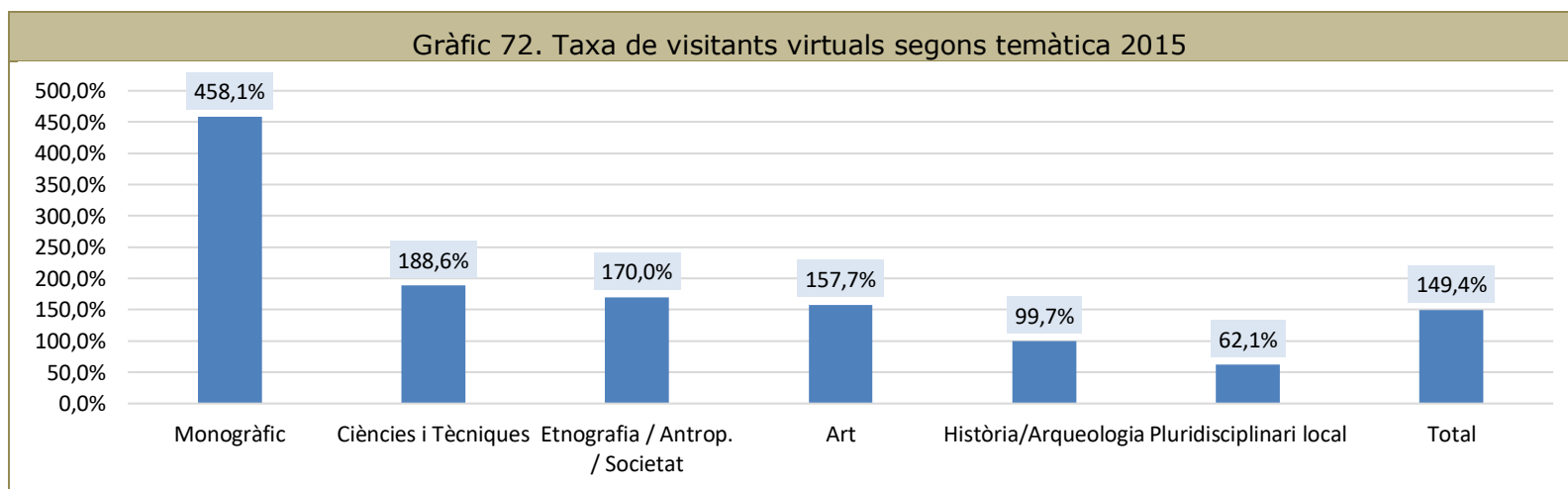

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 72 museus.

Destaca l'elevat percentatge dels museus monogràfics. Cal tenir en compte que les dades d'alguns equipaments municipals fan referència a la pàgina web de l'ajuntament, fet que pot distorsionar les dades fortament.

Taula 68. Museus registrats Taxa de visitants virtuals segons temàtica 2015		
	Museus	%
Art	16	157,7%
Ciències i Tècniques	10	188,6%
Etnografia/Antropologia/Societat	13	170,0%
Història/Arqueologia	7	99,7%
Monogràfic	4	458,1%
Pluridisciplinari local	22	62,1%
Total	72	149,4%

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 72 museus.

5.1.12. Ingressos per visitant

Com ja s'ha dit, els ingressos dels 104 museus registrats dels que es disposa de dades per a 2015 van ascendir a 137.748.467,69 € i el nombre de visitants totals als 118 museus que han conformat l'univers de l'estudi de públics de l'informe "Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015" va ser de 9.951.729.

Tanmateix, per posar en relació els visitants i els ingressos és imprescindible relacionar els mateixos museus per a cada variable. Així doncs, per calcular la mitjana d'ingressos per visitant s'han tingut en compte les dades dels museus que presenten dades tant d'ingressos com de visitants. Els 101 museus pels quals es disposa de dades presenten una ràtio de 14,97 € per visitant a Catalunya el 2015.

Taula 69. Museus registrats Ingressos per visitants 2015			
	Ingressos	Ingrés / Visitants	%
Ingressos propis	62.246.236,83 €	6,87 €	45,9%
Aportacions dels titulars i subvencions	64.478.720,82 €	7,12 €	47,6%
Patrocinis	2.486.987,78 €	0,27 €	1,8%
Altres ingressos	6.326.174,72 €	0,70 €	4,7%
Total	135.538.120,15 €	14,97 €	100,0%
9.054.387 visitants			

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya; Registre de Museus 2015. Base: 101 museus.

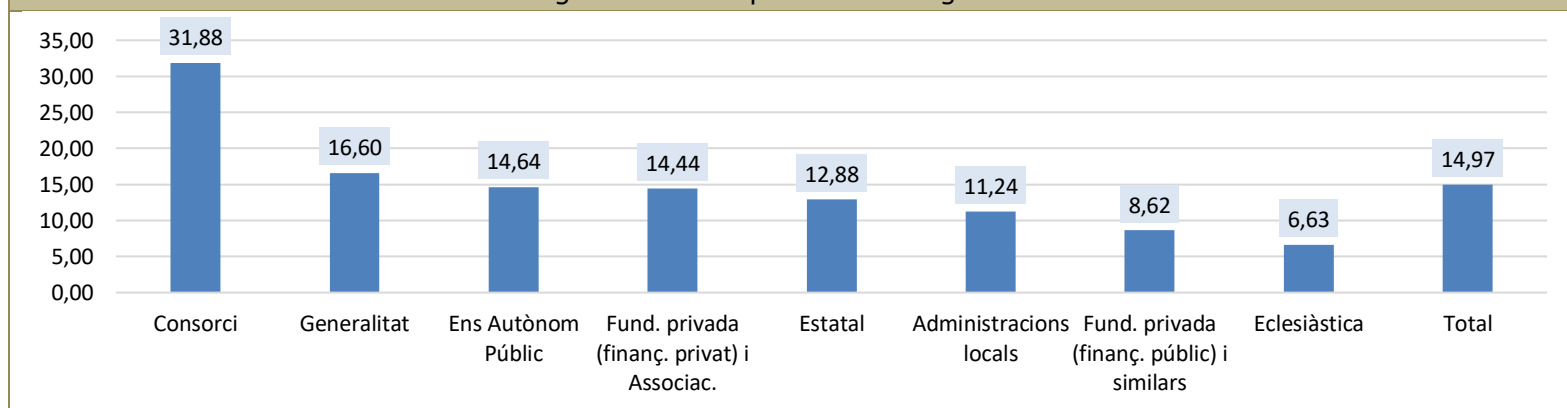
5.1.13. Ingressos per visitant segons titularitat dels museus

Els museus amb uns ingressos totals per visitant superiors són els consorcis, els de la Generalitat i els ens autònoms públics. Els que en presenten menys són els eclesiàstics i els de les fundacions privades amb finançament públic.

Taula 70. Museus registrats
Ingressos totals per visitant segons titularitat 2015

	N museus	% museus	Visitants totals	% dels visitants totals	Mitjana de visitants	Ingressos totals	% dels ingressos totals	Mitjana d'ingressos totals	Ingressos totals / visitant
Estatal	1	1,0%	32.950	,4%	32.950,0	424.510,49 €	,3%	424.510,49 €	12,88
Generalitat	2	2,0%	390.334	4,3%	195.167,0	6.478.158,88 €	4,8%	3.239.079,44 €	16,60
Administracions locals	50	49,5%	1.924.146	21,3%	38.482,9	21.629.830,75 €	16,0%	432.596,62 €	11,24
Ens Autònom Públic	18	17,8%	329.879	3,6%	18.326,6	4.828.680,96 €	3,6%	268.260,05 €	14,64
Consorci	11	10,9%	1.113.857	12,3%	101.259,7	35.509.510,46 €	26,2%	3.228.137,31 €	31,88
Fund. privada (finanç. públic) i similars	3	3,0%	1.007.608	11,1%	335.869,3	8.689.191,02 €	6,4%	2.896.397,01 €	8,62
Eclesiàstica	5	5,0%	444.123	4,9%	88.824,6	2.943.366,37 €	2,2%	588.673,27 €	6,63
Fund. privada (finanç. privat) i Associac.	11	10,9%	3.811.490	42,1%	346.499,1	55.034.871,22 €	40,6%	5.003.170,11 €	14,44
Total	101	100,0%	9.054.387	100,0%	89.647,4	135.538.120,15 €	100,0%	1.341.961,59 €	14,97

Gràfic 73. Ingressos totals per visitant segons titularitat 2015

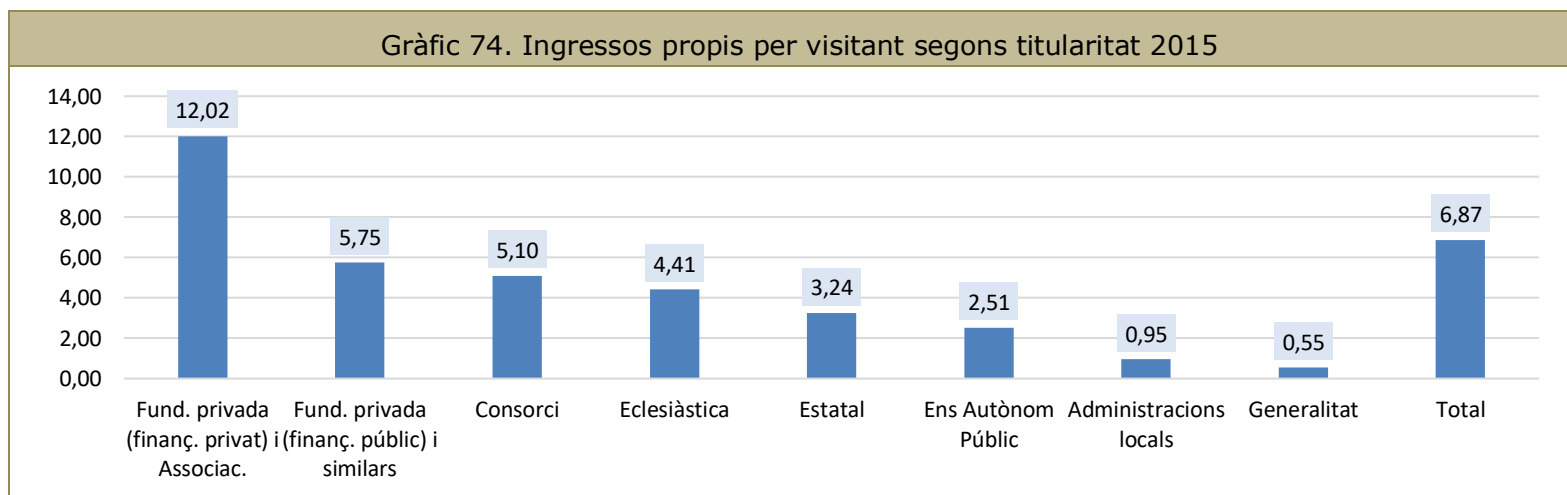

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2015. Base: 101 museus.

Els museus amb uns ingressos propis per visitant superiors són les fundacions privades amb finançament privat i associacions i les fundacions privades amb finançament públic. Els que en presenten menys són els de l'administració local i la Generalitat.

Taula 71. Museus registrats Ingressos propis per visitant segons titularitat 2015									
	N museus	% museus	Visitants totals	% dels visitants totals	Mitjana de visitants	Ingressos propis	% dels ingressos propis	Mitjana d'ingressos propis	Ingressos propis / visitant
Estatal	1	1,0%	32.950	,4%	32.950,0	106.721,83 €	,2%	106.721,83 €	3,24
Generalitat	2	2,0%	390.334	4,3%	195.167,0	213.311,26 €	,3%	106.655,63 €	0,55
Administracions locals	50	49,5%	1.924.146	21,3%	38.482,9	1.829.263,47 €	2,9%	36.585,27 €	0,95
Ens Autònom Públic	18	17,8%	329.879	3,6%	18.326,6	826.754,87 €	1,3%	45.930,83 €	2,51
Consorci	11	10,9%	1.113.857	12,3%	101.259,7	5.681.834,67 €	9,1%	516.530,42 €	5,10
Fund. privada (finanç. públic) i similars	3	3,0%	1.007.608	11,1%	335.869,3	5.797.072,30 €	9,3%	1.932.357,43 €	5,75
Eclesiàstica	5	5,0%	444.123	4,9%	88.824,6	1.959.916,49 €	3,1%	391.983,30 €	4,41
Fund. privada (finanç. privat) i Associac.	11	10,9%	3.811.490	42,1%	346.499,1	45.831.361,94 €	73,6%	4.166.487,45 €	12,02
Total	101	100,0%	9.054.387	100,0%	89.647,4	62.246.236,83 €	100,0%	616.299,37 €	6,87

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2015. Base: 101 museus.

Per posar en relació les aportacions dels titulars dels museus de titularitat pública o compartida i els visitants s'han seleccionat els 85 museus que presenten dades tant d'ingressos com de visitants i que són de titularitat pública o compartida.

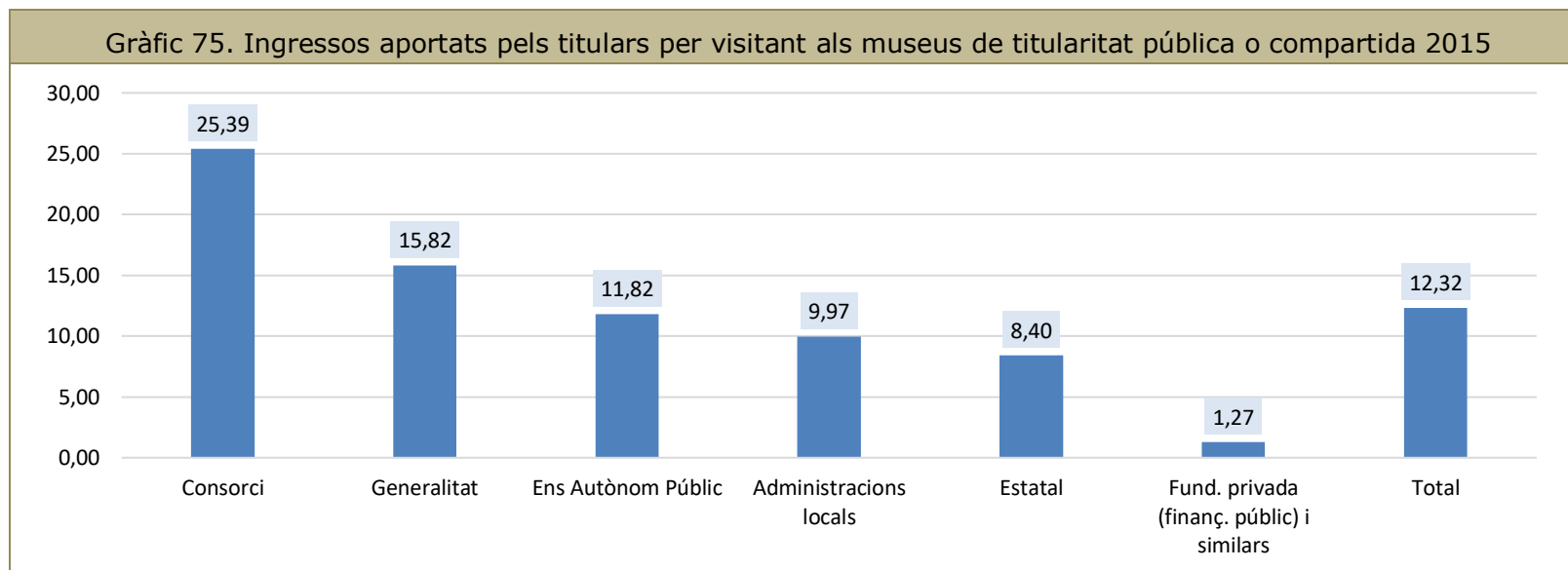
S'observa que els consorcis –tant públics com de titularitat compartida– són els que absorbeixen major finançament públic per visitant. És a dir, per a cada visitant d'un museu gestionat per un consorci les administracions titulars hi aporten 25,39 euros.

En altres categories de museus de gestió pública també s'observen aportacions públiques significatives. Els visitants dels museus gestionats per la Generalitat suposen unes aportacions de l'erari públic de 15,82 € per visitant.

Els museus depenents de fundacions privades i amb finançament públic reben aportacions dels titulars d'1,27 € per visitant.

Taula 72. Museus registrats							
Ingressos aportats pels titulars per visitant als museus de titularitat pública o compartida 2015							
	N museus	Visitants totals	Mitjana de visitants	Ingressos: Aportacions dels titulars	% dels ingressos: aportacions dels titulars	Mitjana d'ingressos: aportacions dels titulars	Aportacions dels titulars / visitant
Estatal	1	32.950	32.950,0	276.788,66 €	,5%	276.788,66 €	8,40
Generalitat	2	390.334	195.167,0	6.173.624,31 €	10,4%	3.086.812,16 €	15,82
Administracions locals	50	1.924.146	38.482,9	19.188.314,41 €	32,5%	383.766,29 €	9,97
Ens Autònom Públic	18	329.879	18.326,6	3.900.348,90 €	6,6%	216.686,05 €	11,82
ConSORCI	11	1.113.857	101.259,7	28.285.455,42 €	47,9%	2.571.405,04 €	25,39
Fund. privada (finanç. públic) i similars	3	1.007.608	335.869,3	1.281.895,55 €	2,2%	427.298,52 €	1,27
Total	85	4.798.774	56.456,2	59.106.427,25 €	100,0%	695.369,73 €	12,32

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2015. Base: 85 museus.

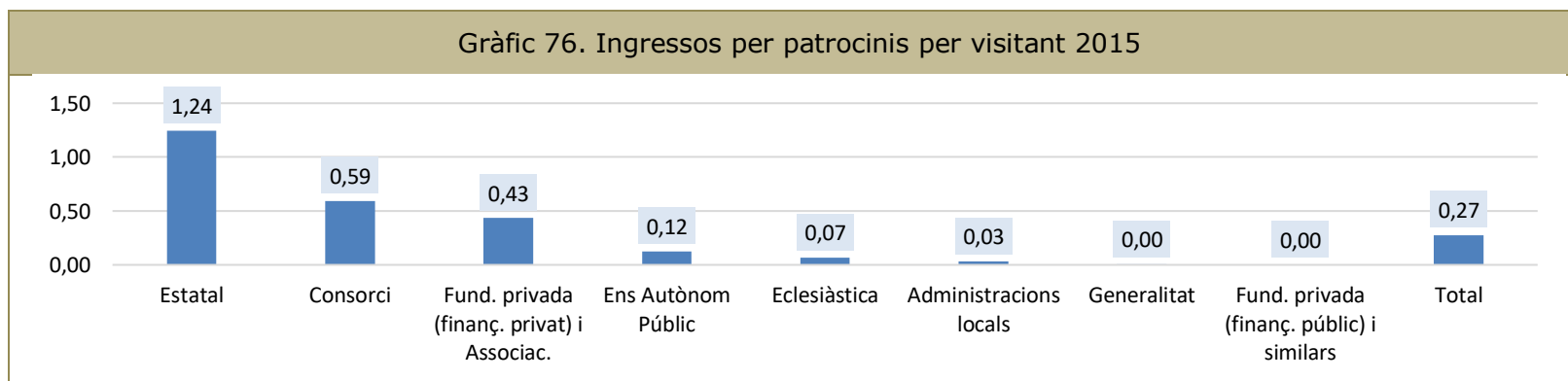
Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2015. Base: 85 museus.

La taula següent mostra els ingressos de patrocini per visitant que van aconseguir els museus de Catalunya segons la seva titularitat el 2015. En tots els casos el patrocini per visitant és molt reduït. Només els museus de titularitat estatal aconseguen un patrocini que superi 1 € per visitant.

Taula 73. Museus registrats Ingressos per patrocini per visitant 2015							
	N museus	Visitants totals	Mitjana de visitants	Ingressos per patrocini	% dels ingressos per patrocini	Mitjana d'ingressos per patrocini	Ingressos per patrocini / visitant
Estatl	1	32.950	32.950,0	41.000,00 €	1,6%	41.000,00 €	1,24
Generalitat	2	390.334	195.167,0	1.200,00 €	,0%	600,00 €	0,00
Administracions locals	50	1.924.146	38.482,9	58.315,00 €	2,3%	1.166,30 €	0,03
Ens Autònom Públic	18	329.879	18.326,6	40.400,00 €	1,6%	2.244,44 €	0,12
ConSORCI	11	1.113.857	101.259,7	661.429,50 €	26,6%	60.129,95 €	0,59
Fund. privada (finanç. públic) i similars	3	1.007.608	335.869,3	0,00 €	0,0%	0,00 €	0,00
Eclesiàstica	5	444.123	88.824,6	29.545,65 €	1,2%	5.909,13 €	0,07
Fund. privada (finanç. privat) i Associac.	11	3.811.490	346.499,1	1.655.097,63 €	66,6%	150.463,42 €	0,43
Total	101	9.054.387	89.647,4	2.486.987,78 €	100,0%	24.623,64 €	0,27

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2015. Base: 88 museus.

5.2. Les pràctiques de la població de Catalunya en relació als museus

La informació que s'utilitza en aquest apartat parteix de l'informe¹¹ "Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus", elaborat per l'Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.

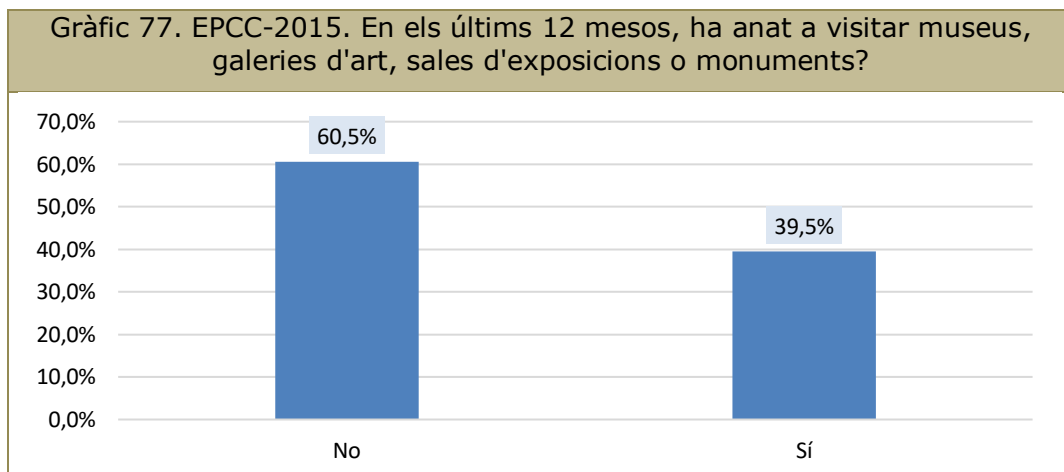
Aquest informe parteix de l'Enquesta de Participació Cultural Catalunya 2015 (EPCC-2015), elaborada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya¹². S'ha realitzat una explotació estadística a partir de la base de dades de l'EPCC-2015 per aprofundir en el coneixement de la població de Catalunya segons les seves pràctiques en relació al patrimoni cultural i la visita a museus i exposicions. Als següents apartats es presenten les principals conclusions.

5.2.1. Els hàbits en relació al patrimoni cultural i als museus

El principal objectiu de l'Enquesta de participació cultural 2015 és conèixer les pràctiques actives de la població catalana de 14 anys i més en relació amb els béns i serveis de caràcter cultural¹³. L'univers de l'enquesta és doncs de 6.222.000 persones. La mostra de l'enquesta és de 2.000 individus.

Visitants versus no visitants a exposicions i patrimoni

El 39,5% dels catalans de 14 anys i més declaren haver visitat exposicions, museus o monuments en els últims 12 mesos.

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Visites segons tipologia de l'oferta expositiva

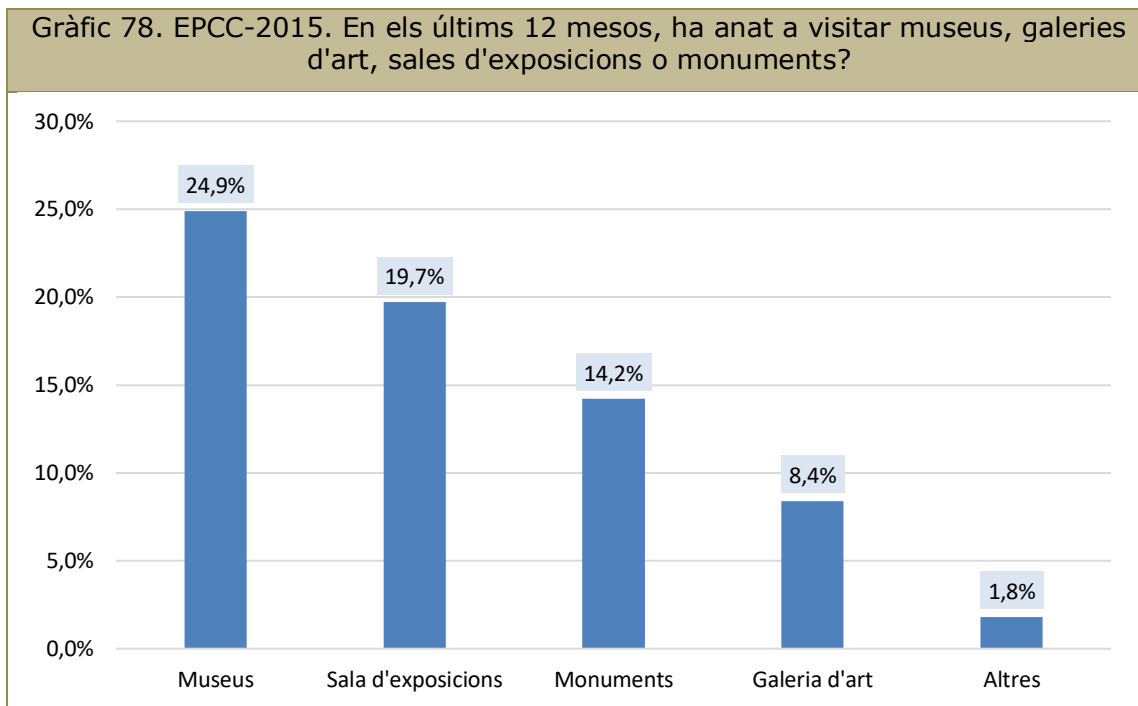
¹¹ <http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/enquesta-de-participacio-cultural-a-catalunya-2015-epcc2015-resultats-relatius-a-les-practiques-culturals-dels-catalans-museus.html>

¹² <http://dades culturals.gencat.cat/ca/metodologia/enquesta-de-participacio-cultural/>

¹³ http://dades culturals.gencat.cat/web/.content/dades_culturals/09_fulls_decultura/arxius/38_DeCultura-Participacio-2015.pdf

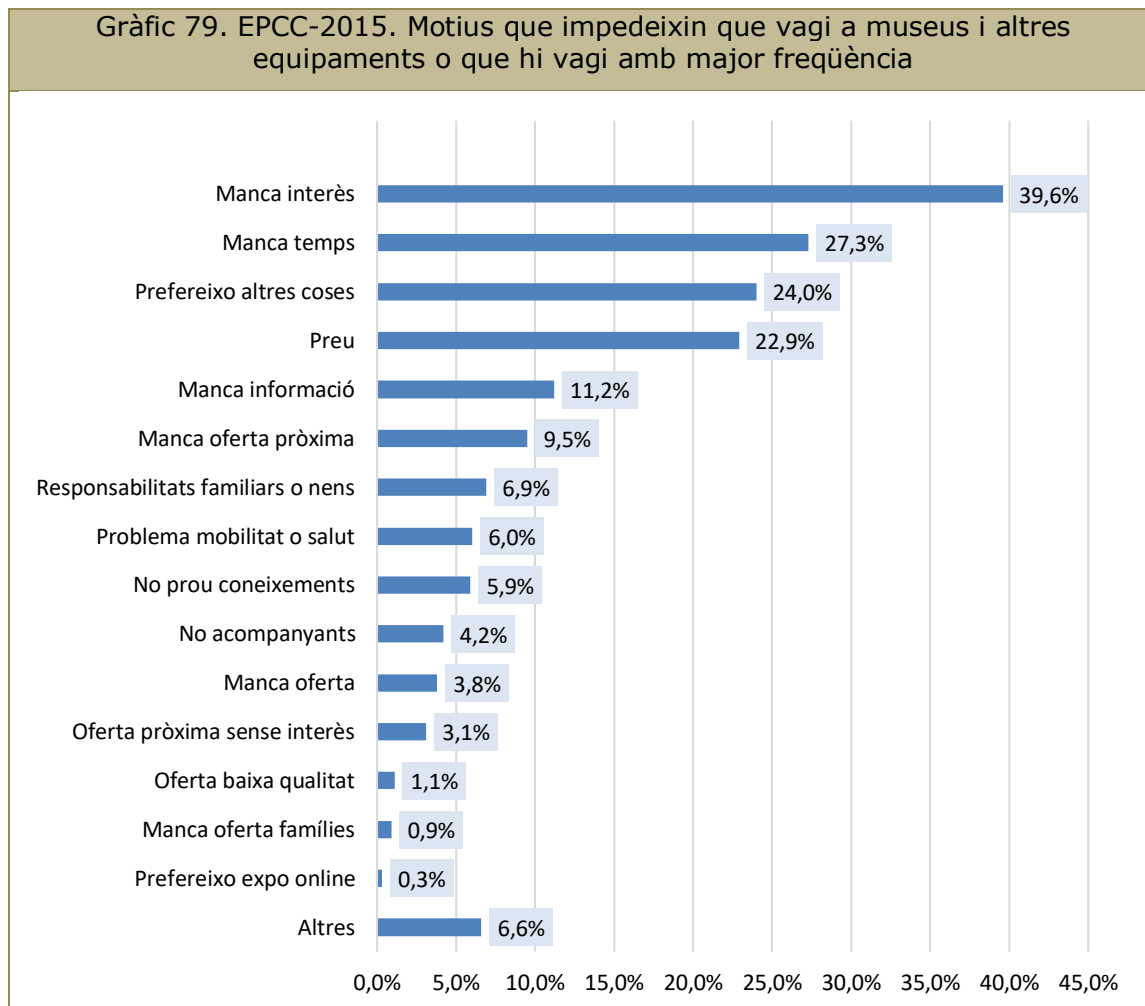
Si ens limitem a la visita a museus, s'observa que el 25% dels catalans declara haver visitat com a mínim un museu en l'últim any. Això suposa 1.540.807 persones.

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Barreres al consum

Tant els que visiten com els que no ho fan se'ls hi va demanar per les principals barreres que els impedeixen visitar (en el cas dels no visitants) o bé per què no van visitar amb major freqüència (en el cas dels que declaren haver visitat).

Multi resposta

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

La manca d'interès destaca com el principal motiu pel qual la majoria de catalans no visiten museus ni altres exposicions. En efecte, el 40% de la població de Catalunya declara no visitar museus i exposicions doncs el seu interès és nul.

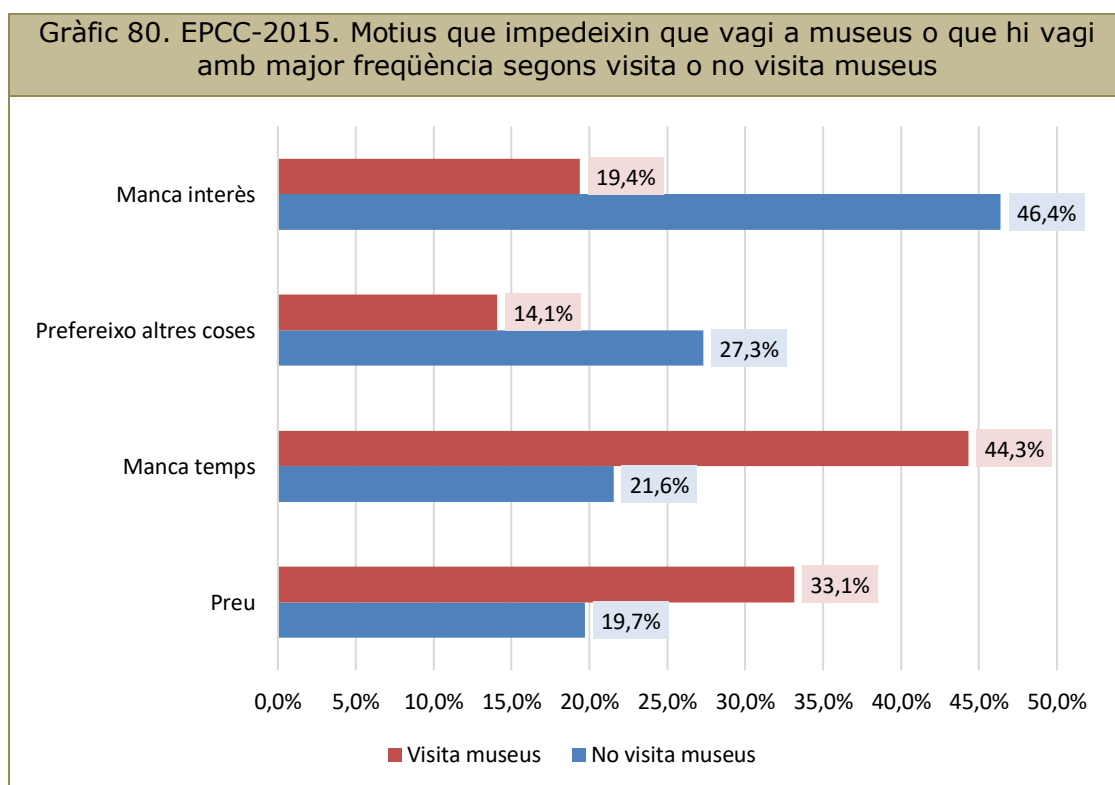
Un segon bloc de respostes el constitueixen la manca de temps (27%) i el preferir altres alternatives en les que dedicar el seu temps lliure (24%). Tots dos motius presenten una forta relació amb la manca d'interès, doncs si bé algunes persones tenen l'agenda molt ocupada –ja sigui per responsabilitats familiars, laborals o socials–, les persones solen acabar trobant algun moment de l'any per practicar una activitat per la qual tenen un interès manifest. D'altra banda, el fet de declarar preferir altres alternatives denota una clara manca d'interès per les visites a museus i exposicions.

Un lloc destacat l'ocupa el motiu econòmic, amb un 23% de persones que declaren que el preu suposa un fre per a la visita a museus o per una major freqüència en la visita d'aquells que ja practiquen. Aquest és un resultat relativament sorprenent doncs en l'enquesta de pràctiques culturals de la població espanyola realitzada pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esports¹⁴, el preu és un factor citat només pel 13% de la població de tot l'estat espanyol.

Amb percentatges entre el 10 i l'11% apareixen la manca d'informació i la no disponibilitat d'una oferta pròxima.

Les responsabilitats familiars o els nens són el motiu declarat pel 7% de la població. En aquest grup es deuen trobar aquells que no perceben els museus com a llocs on anar-hi amb els seus fills.

Al gràfic següent es presenta el creuament de la mateixa pregunta relativa a les barreres que limiten el consum segons la persona que respongui hagi visitat o no museus i altres exposicions durant el 2015.

Multi resposta

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

¹⁴ <http://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/dms/mecd/servicios-al-ciudadano-mecd/estadisticas/cultura/mc/ehc/2014-2015/Encuesta de Habitros y Practicas Culturales 2014-2015.pdf>

En totes les categories s'observen diferències entre els que visiten i els que no ho fan. Tanmateix el gràfic anterior només mostra els 4 motius per les quals les diferències entre els visitants i els no visitants superen el 10%.

Els que no visiten museus ni altres exposicions declaren força més sovint la manca d'interès i la preferència per altres coses (27 punts de diferència en el 1r cas i 13 punts en el 2n).

En canvi, els que visiten museus declaren amb major freqüència la manca de temps (32 punts de diferència) i el preu (13 punts de diferència).

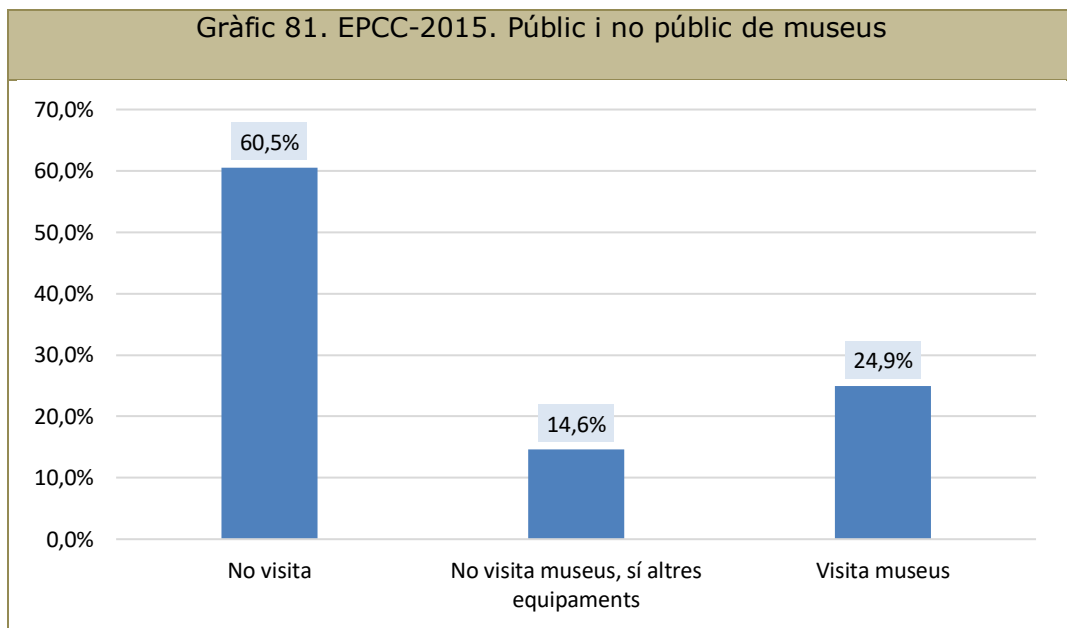
Aquests resultats tenen conseqüències si els museus desitgen establir estratègies d'ampliació de públics:

- a) En el cas que els museus es plantegin estratègies de fidelització uns horaris més adequats a les disponibilitats del seu mercat actual, així com estratègies de preus que fomentin la fidelització i no suposin una barrera a l'accés són dues eines que poden resultar eficaces.
- b) D'altra banda, en el cas que els museus es plantegin estratègies per desenvolupar noves audiències, els horaris més amplis i els preus més baixos tindran un efecte molt limitat. Els esforços per aconseguir noves audiències seran més costosos i requeriran de la inversió en els departaments educatius, així com canvis en la programació, l'acolliment i la comunicació per aconseguir que la visita al museu sigui percebuda com una activitat que té valor per a aquelles persones que actualment no li troben.

5.2.2. Públic i no públic

En aquest apartat s'analitzen les característiques dels visitants i dels no visitants segons el seu perfil sociodemogràfic i algun altre factor.

El públic que no visita museus s'ha desagregat en dues categories: aquells que no visiten museus ni cap altre tipus d'exposició i aquells altres que, tot i no visitar museus, declaren visitar sales d'exposicions, monuments o galeries d'art. Els resultats es presenten al següent gràfic.

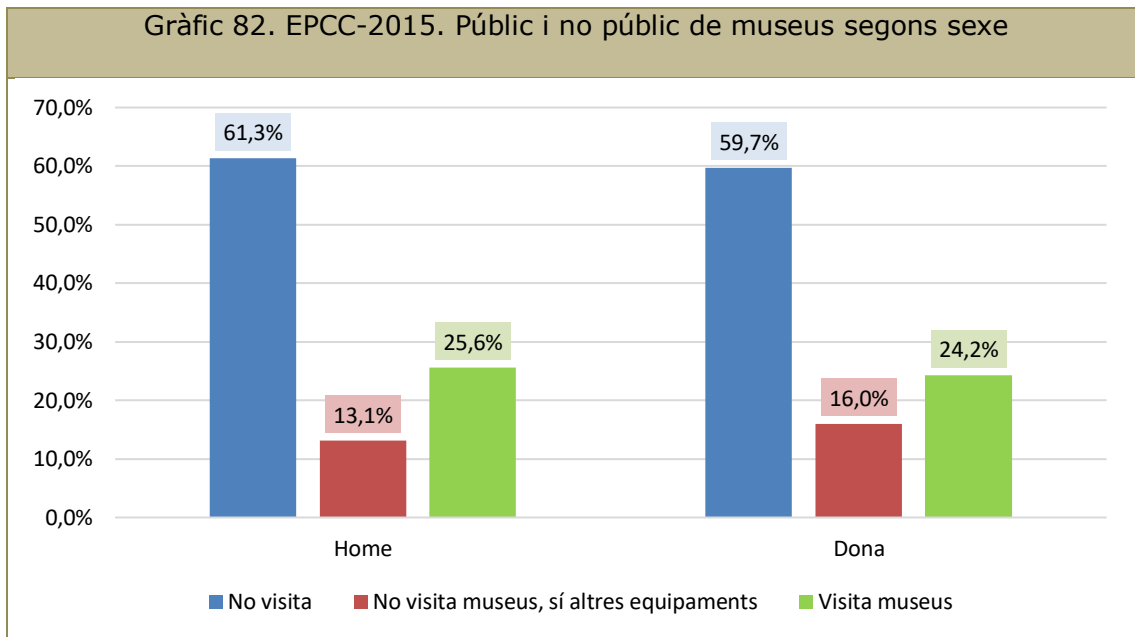

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Per tant, tal com s'ha vist anteriorment 6 de cada 10 catalans no visiten cap tipus d'oferta patrimonial, mentre que 1 de cada 4 declara haver visitat com a mínim un museu en l'últim any. A més, un 15% de la població no visita museus però ha visitat altres tipus d'espais expositius: sales d'exposicions, galeries d'art o monuments.

Tot seguit es descriuen aquests tres col·lectius segons les característiques sociodemogràfiques.

Públic i no públic segons sexe

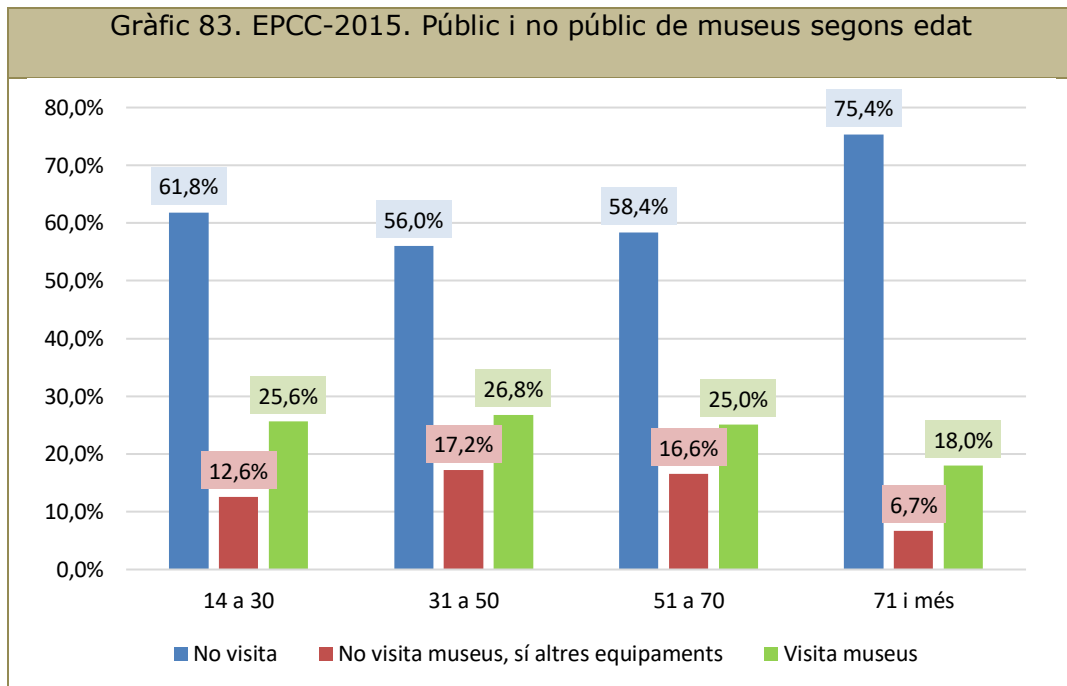
Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

La taxa de no visitants és gairebé 2 punts inferior entre les dones que entre els homes.

Tanmateix els homes declaren visitar museus en una proporció 1,4% superior que les dones. Les dones expressen que visiten altres equipaments en un 3% superior als homes.

Públic i no públic segons edat

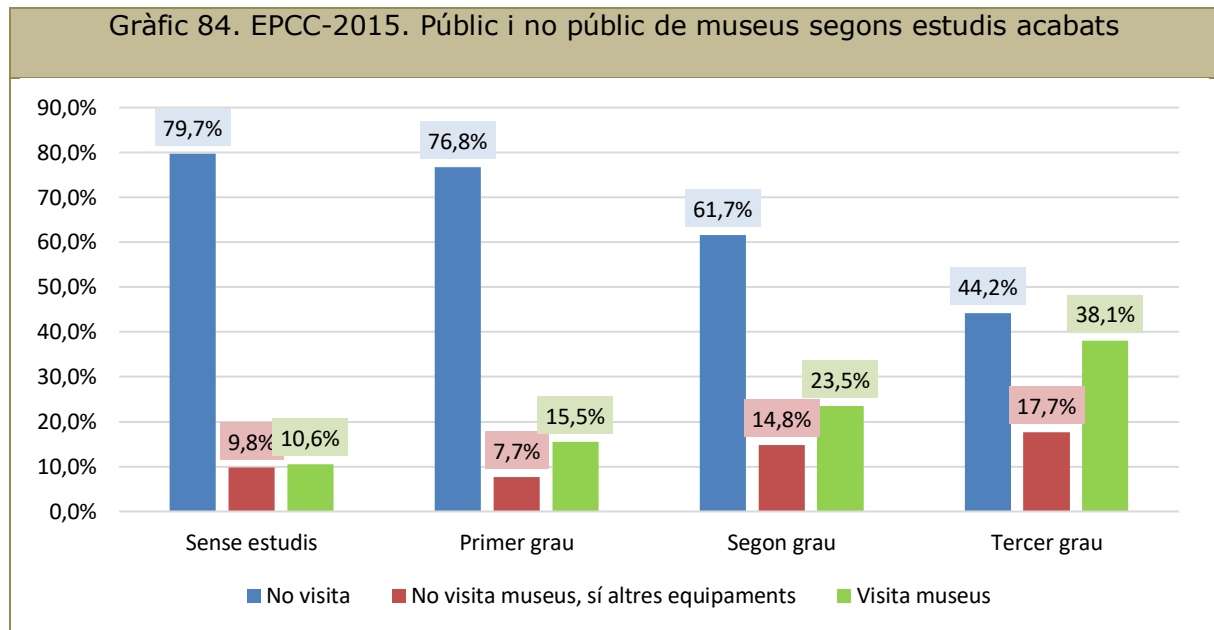

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Les franges d'edat que més visiten museus i altres equipaments expositius són les compreses entre els 31 i els 50 anys, amb taxes de participació del 44%. En aquest grup la taxa de persones que visiten museus augmenta fins el 27%. El segueixen les persones amb edats entre 51 i 70 anys amb una taxa de participació del 42% i un 25% que visiten museus. Els menors de 30 anys presenten taxes de pràctica en la visita a museus i altres espais del 38% i veuen força reduïda la seva visita a espais expositius que no són museus (monuments, sales d'exposicions, etc.) amb una taxa del 12,6%.

D'altra banda, a partir dels 71 anys augmenta el percentatge de catalans que declara no visitar ni museus ni altres exposicions, amb una taxa al voltant del 75% i una taxa de visitants a museus del 18%.

Públic i no públic segons estudis

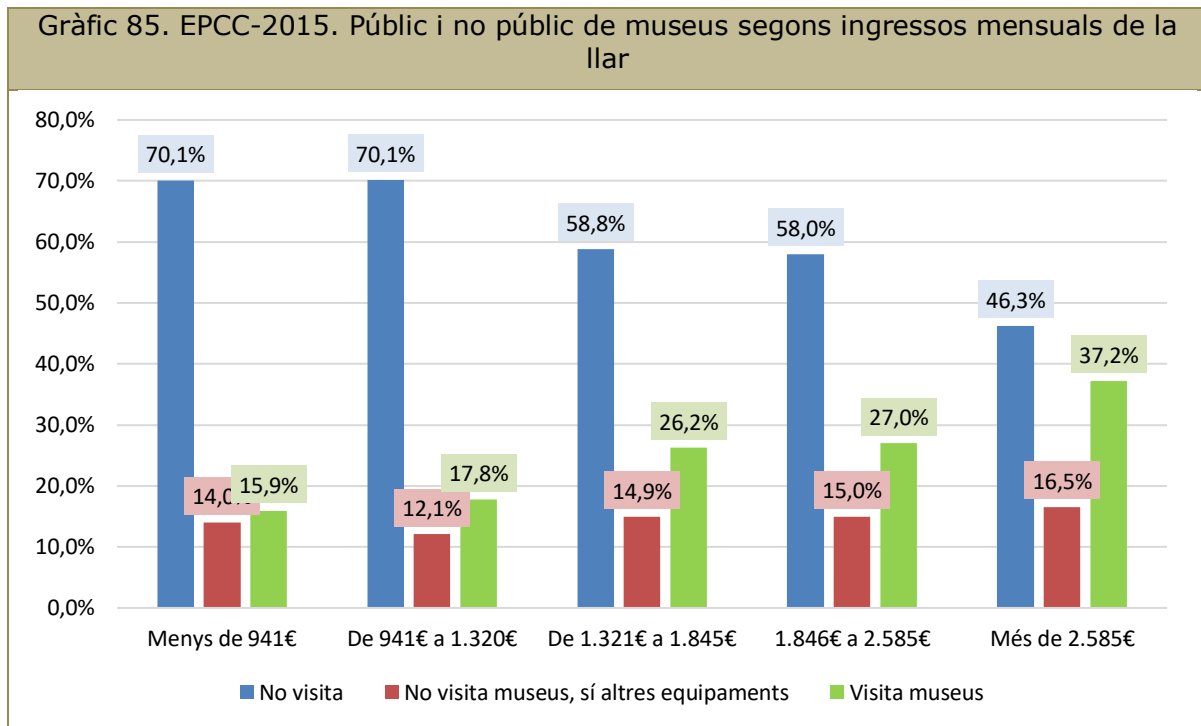

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

El nivell d'estudis és un dels factors més determinants en la propensió de les persones a visitar o no visitar museus i exposicions. En efecte, la taxa de participació presenta una tendència creixent a mesura que augmenta el nivell d'estudis acabats de la població de Catalunya. S'observa que entre els que no tenen estudis i els que només han assolit un primer grau la taxa de participació se situa entre el 20-23%. Aquesta taxa de participació augmenta fins al 38% entre aquells que han assolit el segon grau i per sobre del 55% entre els que tenen formació universitària.

Si observem específicament la taxa de població que declara visitar museus, aquesta augmenta progressivament a mesura que augmenta el nivell d'estudis acabats. Entre els que tenen estudis primaris la proporció de persones que declara visitar museus se situa en un 16%, amb estudis secundaris augmenta fins al 24% de la població i arriba al 38% entre els que disposen d'estudis universitaris.

Públic i no públic segons ingressos mensuals de la llar

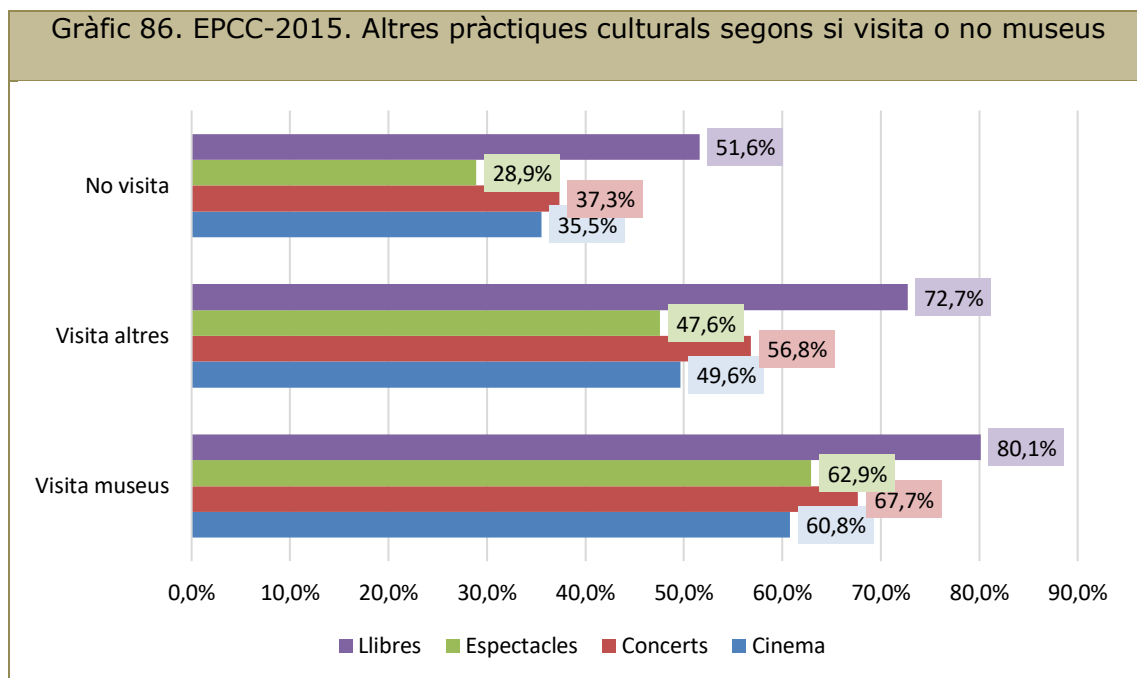
Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

La renda familiar disponible és un altre factor que diferencia fortament la població de Catalunya en relació a les pràctiques relacionades amb el patrimoni cultural. En aquelles llars amb ingressos inferiors als 1.320 € mensuals la taxa dels que visiten museus o exposicions no arriba al 30%, amb uns percentatges de no-públic del 70%.

Aquesta proporció es redueix al 58–59% per als membres de llars amb rendes que oscil·len entre els 1.321 € i els 2.585 € mensuals. A partir d'aquest nivell la proporció de no-públic es redueix fins al 46%, amb una taxa del 37% que declara visitar museus.

Públic i no públic segons altres pràctiques culturals

Un 44,0% dels catalans declara haver anat al cinema en els últims 3 mesos, un 47,9% que ha anat a algun concert en l'últim any, un 39,9% que ha anat a algun espectacle en l'últim any i un 61,8% declara que ha llegit algun llibre també en l'últim any. El gràfic següent mostra com difereixen aquests percentatges segons si han visitat o no museus o altres exposicions.

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Entre els que visiten museus la taxa de persones que ha anat al cinema els últims 3 mesos és del 61%, 11 punts més dels que visiten altres tipus d'equipaments expositius i més de 25 punts per sobre dels que no visiten cap equipament patrimonial (36%).

Entre els que visiten museus el 68% declaren haver anat a algun concert en els últims 12 mesos. Això suposa 11 punts per sobre dels que visiten altres tipus d'equipaments expositius (57%) i més de 30 punts per sobre dels que no visiten cap equipament patrimonial (37%).

Entre els que visiten museus la taxa de persones que ha anat a algun espectacle en 2015 va ser del 63%, 15 punts per sobre dels que visiten altres tipus d'equipaments expositius i 34 punts per sobre dels que no visiten cap equipament patrimonial (29%).

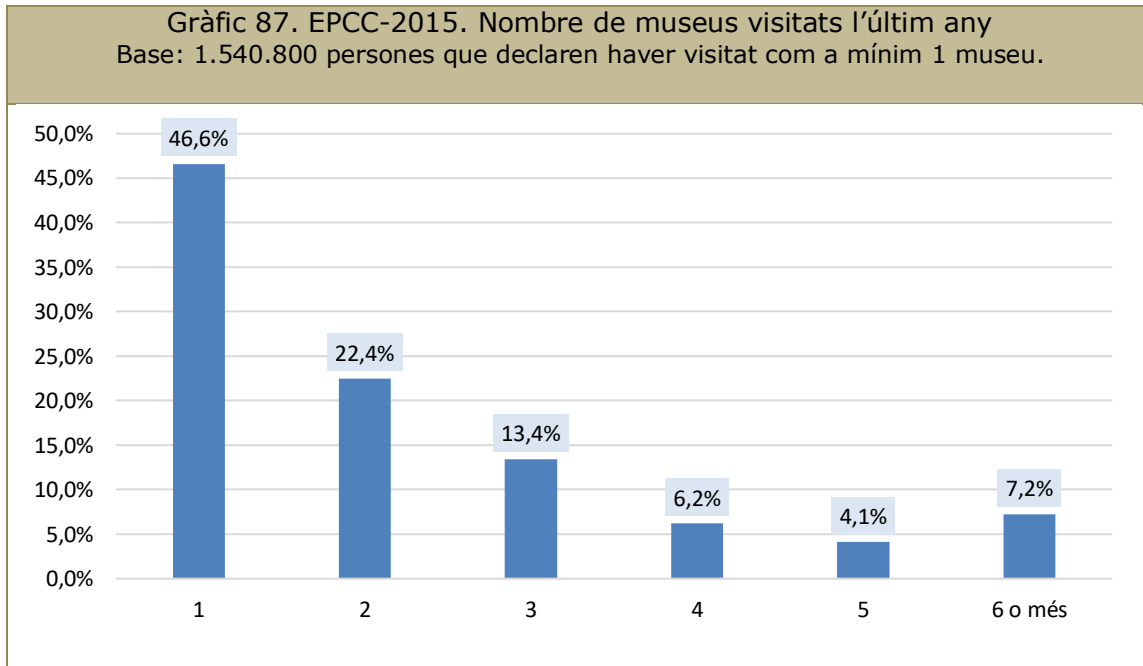
Finalment, el 81% dels que visiten museus declaren haver llegit algun llibre en l'últim any. Això significa 7 punts per sobre dels que visiten altres tipus d'equipaments expositius i gairebé 30 punts per sobre dels que no visiten cap equipament patrimonial (52%).

5.2.3. Els visitants de museus

En aquest capítol es presenten algunes qüestions relacionades amb les persones que visiten museus, preguntes que només es van plantejar als que declaraven haver visitat com a mínim un museu. Per tant, les dades que es presenten es refereixen a 1.540.800 persones que van visitar com a mínim 1 museu.

Nombre de museus visitants durant l'últim any

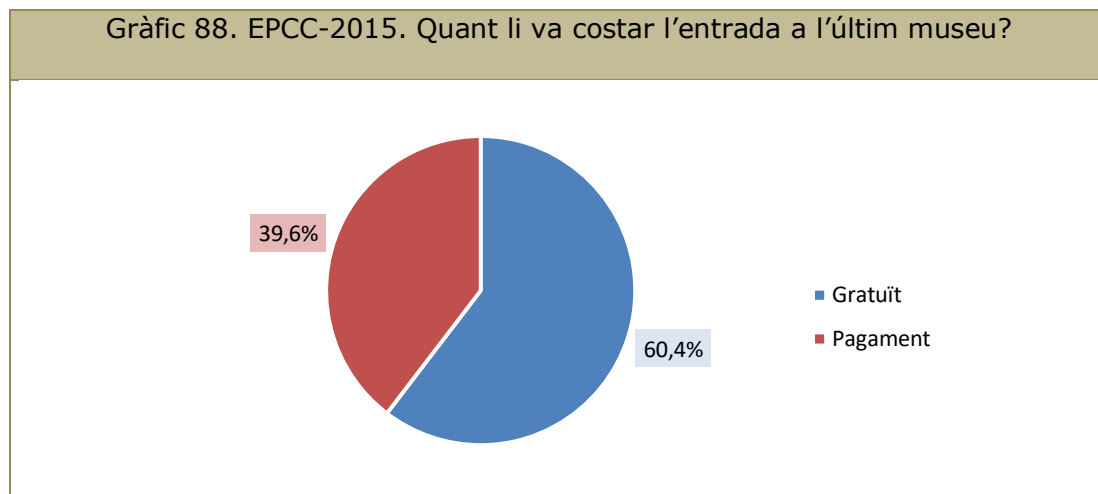

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Dels que visiten museus gairebé la meitat (47%) només ha visitat un museu, un 22% ha visitat 2 museus i el 31% declara haver visitat 3 museus o més.

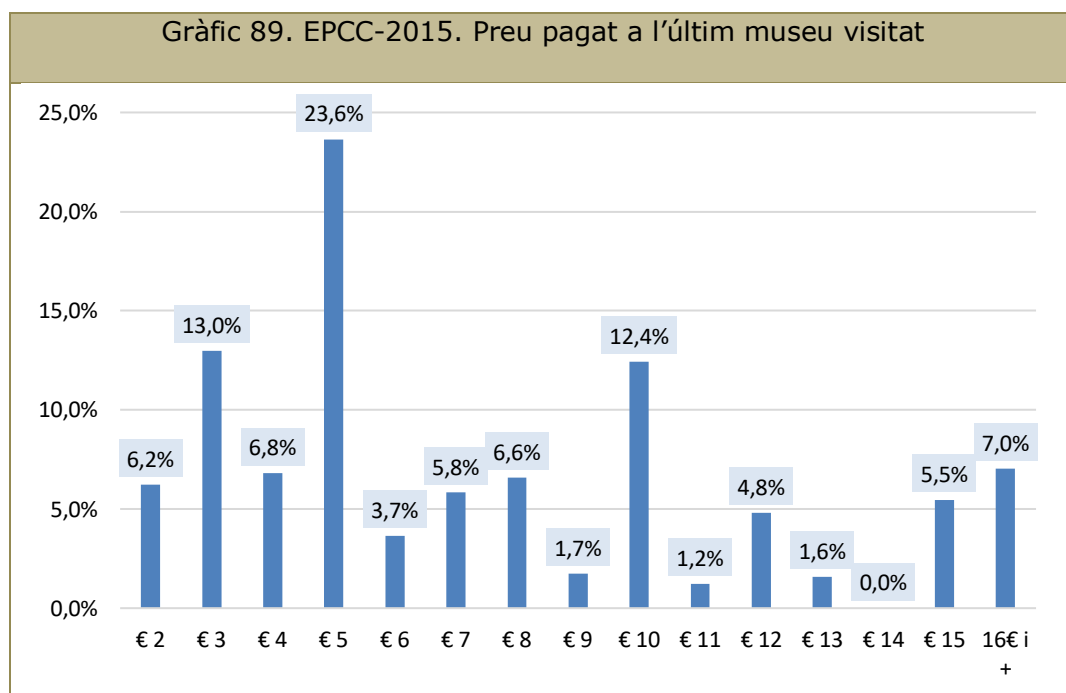
Pagament d'entrada versus gratuïtat

D'entre els que han visitat museus el 60,4% declara haver gaudit de gratuïtat (929.986 persones). El 39,6% restant declara haver pagat entrada (610.821 persones). Per tant, només el 9,8% de tota la població de Catalunya major de 14 anys ha pagat entrada per visitar un museu.

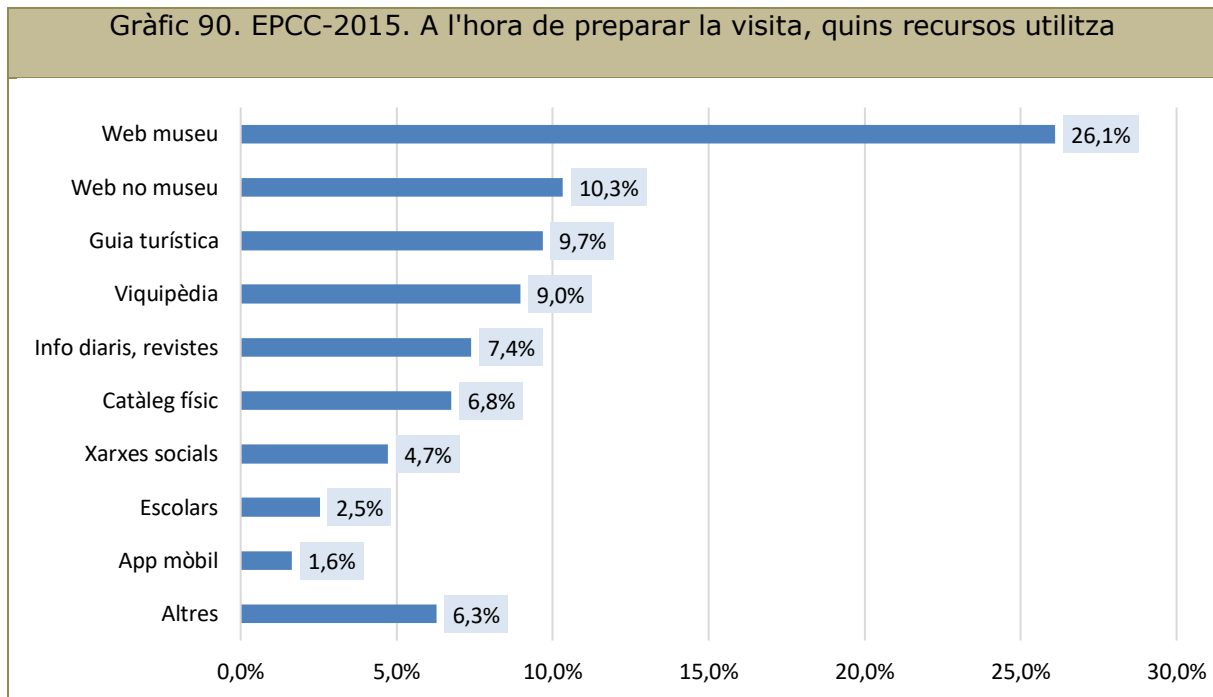
Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Al gràfic següent es presenta la distribució de preus d'entrada declarats per aquelles persones que sí van pagar una entrada.

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Canal de comunicació

Multi resposta

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2015.

Entre els que visiten museus internet és el principal mitjà de comunicació per informar-se: un 26% declara utilitzar la web del museu, un 10% utilitza altres webs, un 9% utilitza la viquipèdia i un 5% utilitza les xarxes socials.

5.3. La projecció internacional

La projecció internacional dels museus es valora en termes d'activitats d'abast internacional en les quals els museus catalans han participat. L'any 2015 les activitats d'abast internacional dels museus són les següents:

El Museu del Disseny ha treballat per posicionar-se internacionalment, com ho posa de manifest l'organització de la trobada anual MUSCON 2015 (*European Museum Network Conference*), conjuntament amb el Vitra Design Museum, fundador de la xarxa. Així mateix, el Museu ha estat convidat a formar part de la *Applied Arts and Design Museum Network*, també d'abast europeu, un fet amb el qual es reconeix la doble via patrimonial del Museu: arts i disseny.

La línia de patrimonis literaris del Museu d'Història de Barcelona ha continuat treballant per definir la relació del nou projecte museogràfic de Vil·la Joana amb la perspectiva de la literatura de Barcelona, Catalunya i el món, i ha participat activament a promoure la candidatura com a Ciutat de la Literatura, presentada a la Xarxa de Ciutats Creatives de la UNESCO. En aquest sentit va promoure el simposi internacional «Barcelona–París. Relacions intel·lectuals i capitals culturals (1890–1950)», celebrat a l'abril a Barcelona i a l'octubre a l'Institut d'Études Avancées de París, en col·laboració amb la Facultat de Filologia de la UB. També ha organitzat el VI Seminari de Literatura i Ciutat, dedicat a la temàtica «Ciutat en quarantena. La vida intel·lectual a la Barcelona del franquisme (1939–1975)».

El Museu Etnològic i Museu de les Cultures del Món és un dels onze membres integrants de la Xarxa de Museus d'Etnografia i Cultures del Món, SWICH, un projecte europeu de cooperació cultural transfronterera que va néixer a finals de 2014 i tindrà una durada màxima de fins a quatre anys. El Museu ha participat durant l'any en diverses trobades de treball amb la resta de museus participants en la xarxa, en les que es potencia el paper i la visibilitat dels museus d'etnografia i cultures del món com a centres de creació, de trobada cultural, d'innovació discursiva i de producció de coneixement basant-se en la col·laboració transnacional i internacional.

Cal destacar la participació de la Fundació Antoni Tàpies en el programa Europa Creativa de la Unió Europea, amb el projecte *Performing the Museum*, on també participen altres institucions culturals europees.

La Fundació Joan Miró ha començat l'any amb l'exposició «Joan Miró, Dones, ocells, estels», organitzada per al Sakip Sabanci Museum d'Istanbul. L'exposició «Joan Miró. La fuerza de la materia», amb 114 obres, algunes de les quals cedides per la família Miró, s'ha presentat a l'Instituto Tomie Ohtake, a São Paulo, i posteriorment, al Museu de Arte de Santa Catarina, a Florianópolis.

La principal exposició de l'any del Museu Picasso ha estat «Picasso/Dalí, Dalí/Picasso». Aquesta mostra, coorganitzada amb el Dalí Museum de Saint Petersburg (Florida) i amb la col·laboració de la Fundació Gala-Salvador Dalí de Figueres, ha estat la primera dedicada a aquestes dues figures fonamentals de l'art del segle XX, tant estretament vinculades a Barcelona i Catalunya.

En el marc de la Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i l'Aran s'ha dut a terme una acció d'assessorament en internacionalització mitjançant projectes europeus i un taller sobre voluntariat europeu.

5.4. Territori i patrimoni

5.4.1. L'actuació a la ciutat de Barcelona de l'Institut de Cultura de Barcelona

Amb la incorporació del nou govern municipal, el conjunt d'equipaments i serveis al voltant del patrimoni ha estat dividit en dues àrees diferents, una que depèn del Comissionat de Memòria i Història (inclou el Museu d'Història de la Ciutat, El Born Centre de Cultura i Memòria, el Monestir de Pedralbes, el Servei d'Arqueologia, l'Arxiu Històric de la Ciutat i el Castell de Montjuïc), i una altra àrea que engloba la resta de museus (Museu Etnològic, Museu de Cultures del Món, Museu Frederic Marès i Museu del Disseny), així com els serveis transversals de gestió i catalogació de col·leccions i programes públics.

Com a fets destacats de l'any 2015 en l'àmbit del patrimoni cal apuntar la inauguració del Museu de Cultures del Món, que ha obert les portes al carrer Montcada al mes de febrer, i la reobertura del Museu Etnològic, que ha reiniciat l'activitat a l'octubre després d'uns anys de tancament per la renovació de les seves instal·lacions. El 7 de febrer de 2015 el Museu de Cultures del Món ha obert les portes com a nou museu de la ciutat. Per aquest motiu, les principals activitats d'aquest any han estat les relatives a l'obertura pública del Museu i a la posada en marxa del seus programes públics. Durant el darrer terç de l'any, en el context generat pel nou govern municipal, s'ha iniciat un procés de treball per a la compatibilització del projecte del Museu de Cultures del Món en el si del Museu Etnològic de Barcelona, amb el que existeixen lligams disciplinaris, històrics i de col·lecció. Els principals àmbits d'actuació durant l'any 2015 han estat, d'una banda, la finalització del muntatge museogràfic (amb els 529 objectes exposats i els recursos museogràfics, tant gràfics com audiovisuals) i la producció d'una aplicació per a dispositius mòbils amb l'àudioguia que acompanya la visita al Museu. Per la seva banda el Museu Etnològic ha culminat el procés de remodelació de la seva seu de Montjuïc, presentant una museografia renovada, amb la voluntat d'oferir una visió actualitzada del discurs museològic a partir de l'antropologia aplicada. Amb aquesta reobertura s'ha iniciat el funcionament conjunt dels dos centres.

Al llarg de l'any 2015 s'han completat diferents projectes del Museu d'Història de Barcelona: la nova museïtzació de l'Aula episcopal, el baptisteri i la *domus* d'Avinyó 15; la renovació integral del MUHBA El Call; la restitució patrimonial i la museïtzació de l'espai del cim del Turó de la Rovira; l'execució de la primera fase d'obres a Fabra i Coats (coberta i accessibilitat a la Sala de calderes); l'obertura d'un nou espai a l'antiga fàbrica Oliva Artés (fase 1 de la rehabilitació i exposició experimental sobre la Barcelona contemporània), i l'inici de les obres de rehabilitació i museïtzació de Vil·la Joana que duraran fins a principis de 2016. El Museu avança, doncs, cap un model de "museu amb les sales esteses per la ciutat" com el que estan adoptant la majoria de grans museus de ciutat d'Europa, i que distribueix per tot el territori de la ciutat l'explicació d'un relat històric global. El Servei d'Arqueologia en l'àmbit del Pla Bàrcino ha renovat l'aula i el baptisteri de la Bàrcino cristiana, en el subsòl del MUHBA.

L'any 2015 ha estat l'any de celebració dels 25 anys de la Fundació Antoni Tàpies. Tot i que la Fundació va ser creada el 1984 per l'artista, no va ser fins al 1990 que el Museu va obrir les seves portes. L'exposició «Tàpies. Col·lecció d'artista» ha obert els actes de la commemoració, que també ha comptat amb dues jornades de portes obertes, els dies 13 i 14 de juny, amb visites guiades, activitats familiars i itineraris modernistes.

Una de les actuacions fonamentals del Museu Marítim durant 2015 ha estat l'execució del Projecte PORTA, una acció que, més enllà d'un canvi d'accés al museu, representa un replantejament absolut de la interpretació arquitectònica de l'edifici i el seu entorn alhora que ofereix una relectura del rol estratègic de les instal·lacions al llarg de la seva història i l'oportunitat d'una intervenció en l'entorn urbà que ha de posar en relleu la importància del monument i la seva interacció amb la ciutat. A nivell d'intervenció arquitectònica s'ha portat a terme la intervenció de la Nau 7, el tancament de l'altell de la Sala de Reserva 1 de les col·leccions del Museu, l'inici de l'execució de la rehabilitació de les naus de la Generalitat per ubicar-hi el nou accés del Museu per la façana marítima de les Drassanes, la creació a la Nau 2 d'una nova sala de consulta i d'un espai educatiu i la reforma dels espais de treball tècnic. Per últim, destacar que s'ha desenvolupat el projecte de museïtzació dedicat a les Drassanes Reials, el món de les galeries i el mausoleu romà. Tots tres elements, juntament amb la nova exposició semipermanent, representen, a data d'avui, els atractius que el Museu pot oferir al públic que visita l'equipament.

Cal destacar també que durant el 2015 ha funcionat plenament el sistema de venda d'entrades en línia del Museu Picasso, que permet al visitant escollir l'hora de la visita (tant per internet com a taquilla) i entrar directament mitjançant un codi QR. Aquesta millora ha facilitat l'accés i ha millorat la qualitat de la visita al Museu, que va ser pioner a la ciutat, a finals del 2014, en l'aplicació d'aquest sistema de venda en l'àmbit dels museus.

Pel que fa als projectes oberts en polítiques i programes culturals relacionades amb museus a la ciutat de Barcelona en el període 2011–2015, destaquen:

- Els nous espais cedits per l'Ajuntament al MACBA (la capella dels Àngels i el convent dels Àngels) faran possible un augment de l'espai de sales d'exposicions, la consolidació del centre d'estudis i documentació del mateix museu, i una nova ordenació de tots els espais al voltant de la plaça dels Àngels. Una aposta per al creixement del museu, vint anys després de la seva obertura, que encara s'ampliarà en una segona fase arran de la cessió de la capella del carrer de Montalegre, com a espai expositiu per a la col·lecció del museu.
- S'ha promogut un nou espai, MUHBA El Call, per a posar en valor les seves restes, promovent-ne el coneixement científic i rigorós.
- Es promourà, d'acord amb la Generalitat de Catalunya, la reobertura de la seu del Museu Martorell, com l'espai museístic de les col·leccions i els gabinets històrics de ciències, que inclouen el trasllat del Gabinet Salvador de l'Institut Botànic, recuperat totalment en aquest mandat per l'adquisició

de l'Ajuntament, i el vincle amb el Parc de la Ciutadella com el parc de més tradició científica a Barcelona. Així mateix, s'impulsarà la construcció del nou edifici de reserves del Museu, en l'àmbit del Fòrum, que acollirà també els diversos equips de recerca de què disposa el Museu.

- L'Ajuntament promourà l'ampliació dels espais expositius del Museu Picasso. A través d'aquesta ampliació es promourà també l'eix Montcada com un eix de referència museística a la ciutat.

El Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) segueix gestionant alguns espais de memòria museïtzats oberts al públic. El 4 d'abril de 2015 va reobrir, després de realitzar nous treballs de restauració i museïtzació, les bateries del Turó de la Rovira. D'altra banda, el Servei d'Arqueologia de la Ciutat està documentant i restaurant els grafitis dels calabossos del Castell de Montjuic.

5.4.2. Actuacions a la resta del territori català

El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC), que s'ubica a Terrassa (Vallés Occidental) compta, des de l'1 de desembre de 2015, amb un nou local de cafès, vins i platets situat a les instal·lacions del Museu, denominat "La Fàbrica 1909". La nova cafeteria està regentada pels mateixos concessionaris del restaurant La Terrassa del Museu. El nou local, que té entrada per la Rambla d'Egara i pel pati històric del Museu, té una capacitat per a 40 comensals a l'interior i per a 60 a la terrassa, que està instal·lada al pati del Museu. La decoració del nou espai ha respectat l'estructura de l'edifici de l'antic Vapor Aymerich, Amat i Jover, i l'interior presenta una decoració que dona continuïtat a l'estètica fabril de la resta del Museu.

El passat 1 d'agost de 2015 es va inaugurar el nou centre de recepció de visitants del Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries (L'Escala, Alt Empordà). Es tracta d'un edifici de nova planta començat a construir el 2010 que per diversos problemes amb els proveïdors de les obres i els subministraments va quedar pendent de finalització. El centre compta amb una àrea de recepció, sala tallers, botiga i serveis, i des del 2016, ofereix un gran audiovisual per contextualitzar la visita. Més endavant s'activarà la cafeteria. El mes d'abril de 2015 també es va inaugurar la nova sala d'exposicions temporals del Museu, gràcies també al conveni amb l'Obra Social La Caixa.

L'agost de 2015 va obrir al públic el Centre d'Interpretació del conjunt rupestre de la Roca dels Moros (El Cogul, Les Garrigues), sota l'impuls de la Generalitat (Agència Catalana del Patrimoni Cultural), de l'ajuntament i del consell comarcal. L'edifici, annex i connectat a la bauma on es poden visitar, amb guiatge, les pintures (més de 42 figures pintades i uns 260 elements gravats), va patir retards estructurals semblants als del centre de visitants d'Empúries, relatats més amunt. L'immoble, impulsat llavors per la Generalitat a través del Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC), es va construir en el període 2009-2011 (amb una inversió de 1'35 M€) però no va poder entrar en funcionament per manca de connexió elèctrica.

El 28 de març de 2015 es va inaugurar Can Marfà Gènere de Punt Museu de Mataró, la nova instal·lació del Museu de Mataró (Maresme) que acull la col·lecció de maquinària tèxtil de la Fundació Vilaseca. La nova antena del museu ocupa la nau petita de l'antiga fàbrica tèxtil Can Marfà. La seva rehabilitació, iniciada el 2010, va costar 4,2M€ i va comptar amb ajuts de l'Estat. El projecte arrenca d'un compromís del 1996 entre l'Ajuntament i la Fundació, concretat el desembre de 2013 amb la signatura d'un conveni, pel qual la Fundació feia donació dels fons a la ciutat (més de 3000 objectes), i l'ajuntament es comprometia a crear l'equipament. El nou espai museístic comença en una primera fase amb l'exposició permanent "Mataró, capital del gènere de punt", que exhibeix 230 peces, una petita mostra de la col·lecció, a la primera planta. La planta baixa s'ha habilitat amb espais d'acollida, polivalents i per a exposicions temporals. L'adequació de la nau per a museu ha costat 180.000€. En el futur es preveu una segona fase, pendent de finançament, per tal d'instal·lar a la segona planta més fons, tallers didàctics i el fons documental, i també per traslladar la resta del fons a un nou magatzem. D'altra banda, el Museu disposa d'un nou equipament, des de 2015, destinat als seus serveis d'arqueologia: el Centre de Patrimoni Arqueològic i Natural del Museu de Mataró, situat a Can Boet. La masia de can Boet correspon a l'antic equipament de Can Xalant, el centre de producció artística tancat per l'ajuntament el 2013.

El 29 de març de 2015 l'ajuntament d'El Masnou (Maresme) va reobrir al públic la Casa de Cultura, amb nous serveis, com un punt d'informació turístic a la planta baixa, una sala d'exposicions temporals i una exposició permanent amb les obres més destacades de la col·lecció municipal d'art, a la primera planta. La oferta es complementa amb una app amb un itinerari de 17 punts pel Masnou, amb el títol "El Masnou terra de mar", que va activar-se el 5 d'octubre de 2015. El projecte "El Masnou terra de mar, recuperació del patrimoni local" està impulsat per l'ajuntament i gestionat pel Museu del Masnou, i consisteix en la recuperació de tres espais emblemàtics: la Casa de Cultura, el parc del Llac i la Mina Museu d'Aigua. Ha costat 640.000€, procedents de fons europeus (el 50%) i de la Diputació (130.000€).

El 19 d'abril de 2015 va tenir lloc la reobertura parcial de la Casa Museu Angel Guimerà de El Vendrell (Baix Penedès), després de cinc anys de tancament i obres. S'han condicionat les plantes baixa i primera de cal Guimerà, però resten pendents d'habilitar les dues plantes superiors, previstes inicialment al projecte per ubicar el centre d'Estudis Documentació Guimerà. L'obra ha costat 1'8M€, a càrrec de l'ajuntament, el fons FEDER, la Diputació de Tarragona, l'Estat (Turisme) i la Generalitat. La nova museografia permetrà conèixer millor, i sense guia, la vida i l'obra del cèlebre dramaturg català del segle XIX a la casa on va passar la infantesa i la joventut. Mentrestant el Museu Arqueològic de El Vendrell, que formava part de Cal Guimerà, segueix tancat al públic des de 2010.

El Museu de les mines de Cercs (Berguedà) va invertir l'estiu de 2015 200.000€ (amb un ajut FEDER 2007-2013) per millorar la seva eficiència energètica, amb intervencions a l'àrea de recepció, a l'espai del Hogar del Minero i a la façana de l'edifici de la mineria del segle XXI, on s'ha instal·lat un jardí vertical amb quasi 6000 plantes.

El Museu de Ciències Naturals La Tela de Granollers (Vallés Oriental) ha enriquit la seva oferta al públic amb l'obertura, el juny de 2015, de dues noves aules museïtzades, una de paleontologia i l'altra de malacologia, amb els noms, respectivament, dels col·leccionistes. Joan Maria Viader i Frederic Travé. L'Aula de paleontologia ha estat possible gràcies a la donació de més de 5000 peces, principalment de botànica i de fauna invertebrada, feta el 2010 per la filla del col·leccionista.

El 15 de març de 2015 l'Ajuntament va inaugurar l'anomenat Museu Romà de Premià, que aixopluga el jaciment romà de Can Ferrerons, que s'ha obert al públic sense museïtzar, i que depèn del Museu de l'Estampació de Premià de Mar. Es tracta d'un edifici octogonal tardorromà únic i singular, de 550 m², que es coneix pràcticament sencer, i que va ser preservat gràcies a la construcció d'un espai soterrat a principis dels anys 2000. El jaciment estava pendent de restaurar i interpretar per fer-lo visitable, però la inversió realitzada el 2014 (165.000€, procedents de subvencions de la Generalitat -Pla de Barris- i de la Diputació) es va limitar a restaurar el bé i a remodelar l'edifici que el conté per possibilitar l'accés del públic. La museïtzació del conjunt queda pendent per fer més endavant.

El 22 de febrer de 2015 l'ajuntament va inaugurar la nova Casa de la Festa a la Sala del Vapor del Museu de la Pell d'Igualada. La Casa de la Festa es trasllada, així, de l'antic escorxador, on estava, a un nou espai habilitat i museïtzat per tal d'interpretar i posar en valor la Festa Major d'Igualada.

El Museu Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramenet ha instal·lat, el juny de 2015, una nova senyalització al Poblat ibèric Puig Castellar. Els nous plafons, que completen els ja existents amb anterioritat, informen al visitant sobre diferents aspectes de la cultura ibèrica i sobre el poblat colomenc en particular.

La xarxa territorial del espais del Memorial Democràtic segueix en stand by. El Memorial Democràtic és la institució de la Generalitat creada per llei el 2007, i que al 2010 va impulsar una xarxa amb una vuitantena de centres o espais museïtzats sobre la II República, la guerra civil i la lluita antifranquista. La crisi que pateix el MD des de 2011, però, ha continuat. La seu central del MD, ubicat a la Via Laietana de Barcelona, va tancar el febrer de 2011. Després de diverses propostes de lloc, es va optar per instal·lar la nova seu del MD al carrer Peu de la Creu, 2, de Barcelona, a tocar el MACBA, on hi havia anteriorment Edicions 62. La Generalitat ha llogat l'immoble, que ha hagut de ser sotmès a una austera rehabilitació interior al seu càrrec. El 25 d'abril de 2015 va obrir al públic amb una jornada de portes obertes, en que es podien visitar tres petites exposicions temporals. La seu inclou, a més de les oficines del MD, espais per a reunions i exposicions i el Centre de Documentació. Pel que fa a la Xarxa d'espais, segueix sense reunir-se, i el MD no la lidera. Els centres de la xarxa no reben suport del MD. Molts centres d'interpretació locals han passat a ser simples extensions de museus. Malgrat la paràlisi del MD, la xarxa ha incorporat nous centres impulsats per la seva administració titular (la local).

- El novembre de 2014 es van incorporar a la Xarxa d'Espais de Memòria del Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya els espais de memòria

dels ajuntaments d'Alcoletge (Segrià) i Castellnou de Bages (Bages). El Centre d'Interpretació de la Guerra Civil "Ermengol Piró" d'Alcoletge dedicat principalment al Front del Segre es va inaugurar el 14 de març de 2013. El Museu del Maquis de Castellnou de Bages va néixer a rel de l'exhumació, el 1999, del maquis Caracremada assassinat el 1963 i enterrat anònimament al cementiri local.

- El 2015 va obrir portes a Agullana (Alt Empordà) un Centre d'Interpretació sobre l'exili cultural català, vinculat al Museu de l'Exili de La Jonquera (MUME). L'any anterior l'ajuntament d'Agullana i el MUME havien signat un conveni de col·laboració. La inversió pujà a 108.000 € (la rehabilitació de l'edifici, 63.000, i la museografia, 55.000). La exposició permanent ocupa un espai de 70m² en un local ubicat a la plaça major del poble.
- A finals de desembre de 2014 es renovà l'Espai Macià de Les Borges Blanques (les Garrigues), un centre inaugurat el 2011 dedicat al primer president de la Generalitat republicana.
- El 18 de gener de 2015 es va inaugurar el Centre d'Interpretació de la Última Defensa de Barcelona (CIUDB), a el Pago, Subirats (Alt Penedès), impulsat per l'ajuntament. Es tracta d'un equipament museogràfic, instal·lat a les antigues escoles del barri de El Pago, que contextualitza els fets ocorreguts el 22 i 23 de gener de 1939 en aquest lloc, a la carretera, quan les tropes republicanes van intentar barrar el pas a les tropes franquistes que s'acostaven a Barcelona. Posteriorment molts dels soldats lleials, perseguits pels rebels, van ser morts a la Serra de Riès, entre Subirats i Olesa de Bonesvalls. La recerca efectuada el 2014 i 2015 va permetre recuperar uns pocs individus enterrats en fosses, de la quarantena que es creu que hi van perdre la vida. A centre s'hi pot veure un audiovisual i material bèl·lic recuperat per una entitat local, el centre d'Estudis de Subirats (CESUB).
- A l'abril de 2015 l'ajuntament va reobrir al públic el refugi antiaeri de la Guerra Civil, de Tortosa (Baix Ebre), ubicat a la zona de l'Eixample, just al darrere de l'antic cinema Fèmina. Aquest refugi consta d'un passadís principal i diverses galeries que recorren, al llarg de 120 metres, el subsòl del barri del Garrofer. El refugi -el més gran de la ciutat, i que podia encabir fins a 400 persones- ha estat museïtzat amb un mural explicatiu a l'exterior, i a l'interior, amb un muntatge de llum i so de fort impacte emocional.

El 2015 el Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA) ha presentat l'informe de *l'Estat de la cultura i de les arts 2015. Repensant les polítiques culturals. Reptes i reflexions*. El principal objectiu de l'informe ha estat el d'abordar aspectes singulars que, determinats per les transformacions que viu avui dia la societat, incideixen de ple en les dinàmiques i la salut cultural del país. Es destaquen conclusions a l'entorn dels temes tractats que conviden a la reflexió i a l'acció immediata: la definició d'un model d'accés i participació en la cultura, noves modalitats d'economia, l'impuls a la internacionalització a través de canals presencials i virtuals, la coordinació institucional i sectorial des de la responsabilitat, la col·laboració, el lideratge compartit i l'eficàcia en pro de

resultats productius, i el disseny de polítiques educatives que, des de la base, integrin decididament l'expressió cultural i artística.

5.5. La projecció social del museu al propi municipi i al territori

Aquest capítol presenta les actuacions més rellevants dels museus catalans el 2015 en termes d'impacte social al propi municipi o al seu territori més immediat.

Els convenis signats pel Museu del Disseny amb bona part de les universitats i escoles d'art i disseny de Catalunya faran possible dur a terme diversos projectes amb els futurs professionals d'aquests àmbits. Al voltant d'aquesta missió educadora que assumeix el Museu, cal esmentar també el creixement del Centre de Documentació, i especialment del seu arxiu històric. I a nivell local, el Museu ha iniciat la col·laboració amb entitats i institucions, tant amb les ubicades en la seva seu –la Biblioteca El Clot-Josep Benet, el BCD i el FAD–, com les del districte –el Teatre Nacional de Catalunya, el Museu de la Música o la Fundació Vila Casas–.

El Museu Frederic Marès ha consolidat durant el 2015 el projecte de visites especialitzades Estimul'art, Història, Art i Alzheimer.

El Museu d'Història de Barcelona ha dut a terme el seminari «Museus i Alzheimer: memòria i emocions», en el marc del projecte Estimul'Art.

El 24 de novembre es van presentar a la Biblioteca Jacques Dupin de la Fundació Joan Miró els treballs de final de curs del Postgrau d'Estudis Mironians. Amb aquestes presentacions la Fundació inicia una nova via per ampliar les funcions de l'espai de la Biblioteca.

Pel que fa a la dimensió social del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, els programes d'inclusió i de proximitat han seguit creixent i creant una xarxa cada cop més densa d'activitats, relacions i complicitats. Cal destacar el projecte "Connectem amb..." desenvolupat per 435 alumnes d'escoles properes i la Nit al Museu amb nombroses activitats a càrrec dels grups de joves artistes i d'entitats i associacions dels barris del Besòs i la Verneda amb 3.000 visitants. Una part important de l'activitat del Museu és la seva dimensió formativa, a través de la col·laboració en màsters, pràcticums, tesis doctorals, beques o intercanvis universitaris. A més, s'han atès 1.943 usuaris a les biblioteques i 15.842 a la Mediateca del Museu Blau.

La celebració del "Big Draw-La Festa del Dibuix" d'enguany ha coincidit amb la data del naixement de Picasso, el 25 d'octubre. La sisena edició d'aquesta celebració ciutadana del dibuix liderada pel Museu Picasso i que compta amb la col·laboració d'entitats culturals de Ciutat Vella ha aplegat 13.000 persones. Grans i petits han pogut gaudir del dibuix com a eina creativa en els 22 tallers gratuïts creats específicament per professionals de disciplines diverses.

6. Els museus nacionals i de gestió directa

Aquest capítol presenta les accions més destacades dels museus nacionals i de gestió directa: Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (MNACTEC), Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC), Museu d'Història de Catalunya (MHC), Museu d'Art de Girona (Md'A), Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) i Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT).

Tanmateix, en diversos apartats no es disposa de dades de MNACTEC, Md'A, MACBA ni MNAT.

L'any 2015 aquests museus han rebut un total 1.423.923 visitants que han realitzat 2.763.356 usos. Han acollit 1.960.099 persones al voltant del patrimoni i han tingut un total d'1.740.938 sessions a les pàgines web.

	Visitants	Persones al voltant del patrimoni	Usos	Visitants virtuals
Museu Nacional d'Art de Catalunya	501.562	721.106	848.878	617.773
Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	105.616	109.338	318.491	114.870
Museu d'Arqueologia de Catalunya	243.456	335.499	431.408	223.304
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	325.746	325.746	713.648	334.605
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona	79.952	79.952	160.662	122.876
Museu d'Art de Girona	17.295	96.142	43.500	
Museu d'Història de Catalunya	150.296	292.316	246.769	327.510
Total	1.423.923	1.960.099	2.763.356	1.740.938

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya

6.1. Els recursos humans dels museus nacionals

L'any 2015 els 3 museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya dels que es disposen dades tenen una plantilla de 204 treballadors, un 51,0% dels quals forma part del personal del MNAC.

	Nombre de treballadors	%
Museu d'Arqueologia de Catalunya	74	36,3%
Museu d'Història de Catalunya	26	12,7%
Museu Nacional d'Art de Catalunya	104	51,0%
Total	204	100,0%

Font: Registre de Museus 2015

6.2. Els recursos econòmics dels museus nacionals

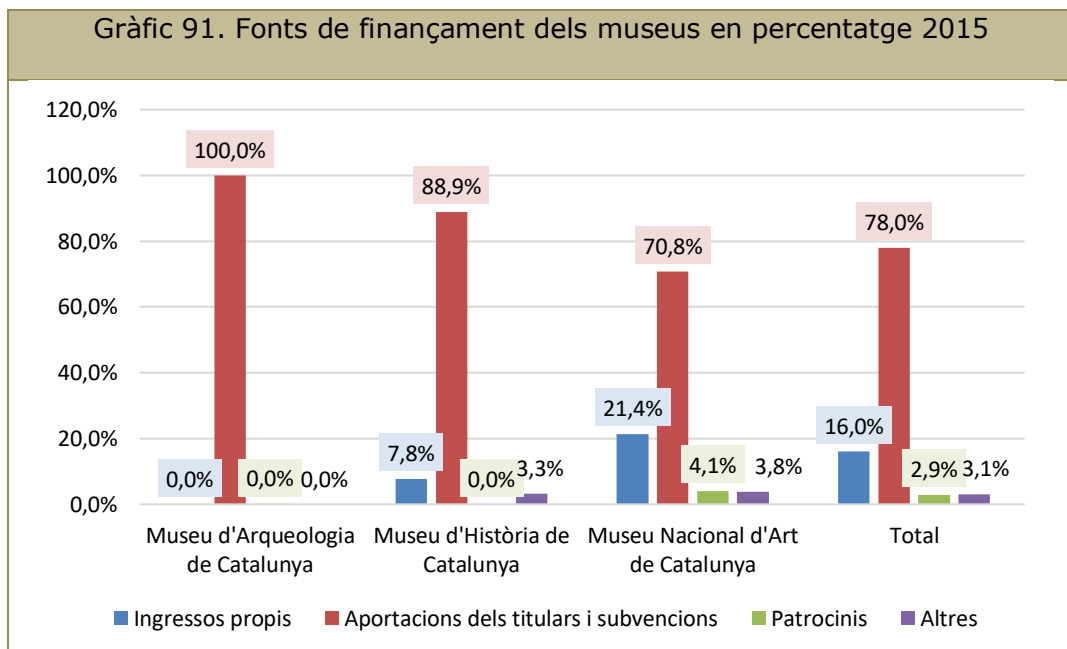
Respecte les fonts de finançament dels museus nacionals i de gestió directa dels que es disposa de dades, s'observa que el 78,0% dels seus ingressos provenen de les aportacions dels titulars i subvencions, el 16,0% d'ingressos propis (vendes, lloguers, etc.) i el 2,9% de patrocinis.

Taula 76. Museus nacionals i de gestió directa Fonts de finançament dels museus 2015					
	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
MAC	0,00 €	3.734.145,40 €	1.200,00 €	0,00 €	3.735.345,40 €
MHC	213.311,26 €	2.439.478,91 €	0,00 €	90.023,31 €	2.742.813,48 €
MNAC	3.296.389,00 €	10.890.992,00 €	624.455,00 €	579.293,00 €	15.391.129,00 €
Total	3.509.700,26 €	17.064.616,31 €	625.655,00 €	669.316,31 €	21.869.287,88 €

Font: Registre de Museus 2015.

Taula 77 Museus nacionals i de gestió directa Fonts de finançament dels museus en percentatge 2015					
	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
MAC	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
MHC	7,8%	88,9%	0,0%	3,3%	100,0%
MNAC	21,4%	70,8%	4,1%	3,8%	100,0%
Total	16,0%	78,0%	2,9%	3,1%	100,0%

Font: Registre de Museus 2015.

Font: Registre de Museus 2015.

6.3. Els projectes dels museus nacionals

6.3.1. El Museu Nacional d'Art de Catalunya

Les exposicions que s'han presentat al Museu Nacional el 2015 han aprofundit la recuperació i reivindicació d'artistes catalans, línia iniciada el 2012. Gabriel Casas, Xavier Gosé i, sobretot, les quasi 200 obres presents a *Del segon origen. Arts a Catalunya, 1950-1977* han suposat un pas endavant en la tasca de revisar i recuperar la rica creació artística del país.

S'ha impulsat la difusió, preservació i estudi del patrimoni, per via de la col·laboració a través del préstec d'obres, quasi 130 aquest any, a institucions nacionals i internacionals. Destaquem el préstec a la gran exposició de Velázquez de París. Quant a la conservació, destaca la intervenció en l'obra d'Aleix Clapés, que ha retornat al Palau Güell després d'un llarg procés de restauració.

S'ha comptat amb el galerista Artur Ramon, que ha publicat el seu itinerari personal i incisiu de la col·lecció del museu i, també, amb les 26 mirades creatives i crítiques dels alumnes del Postgrau d'Il·lustració Creativa de l'escola EINA en forma d'exposició i de publicació.

Les activitats, seguint la línia de coprogramar amb el teixit cultural i social, s'han dut a terme en col·laboració amb diferents entitats culturals. S'han presentat múltiples disciplines per a una diversitat de públics, tot reforçant l'ús social de la institució. Cal destacar la presència del teatre a l'espectacle *ClanDestines per Destí*, microrepresentacions simultànies a les sales del museu amb la dona com a temàtica principal.

En l'àmbit digital, s'han posat en marxa dues aplicacions per a mòbils: CloudGuide i Unique Visitors, amb les quals l'usuari pot crear i compartir les seves pròpies rutes.

Pel que fa a la projecció internacional del museu, aquest any el museu hem estat convidats a dues plataformes de prestigi: el *Global Museum Leaders Colloquium*, amb assistència de directors de museus de tot el món, organitzat pel Metropolitan Museum of Art de Nova York, i el Groupe Bizot, grup internacional d'organitzadors de grans exposicions, al qual el museu s'ha reincorporat aquest 2015. Ambdues accions han servit per debatre i intercanviar experiències i projectes amb els museus més importants del món i posicionen el museu a escala internacional.

6.3.2. El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

El 2015 s'han inaugurat set exposicions temporals, amb una importància especial de la mostra "Una autopista darrere l'endoll", produïda per Red Eléctrica de España, i altres mostres relacionades amb la incidència tecnològica i social de la industrialització al nostre país.

Ha estat també un any de nous projectes, amb la voluntat de donar més visibilitat al Museu, obrir-lo a la ciutat de Terrassa, esdevenir un veritable referent nacional, incentivar la seva proposta museològica descentralitzada per tot el territori, difondre el patrimoni de la societat industrial del país i interactuar amb altres formes i models culturals. En aquest sentit destaca la posada en marxa dels projectes següents: el portal web Mapa del Patrimoni industrial de Catalunya; l'obertura del local de cafès, vins i platets La Fàbrica 1909; el projecte de visibilització i dignificació de l'entorn "Murs del mNACTEC", i les activitats relacionades amb altres disciplines culturals com la música, el cinema o la dansa.

El mNACTEC ha prioritzat també la seva tasca de conservació i restauració dels més de 20.000 objectes que formen part de les seves col·leccions. Dins de la seva política de col·lecció nacional de ciència i tecnologia, s'han adquirit 65 objectes, se n'han restaurat una setantena i s'han digitalitzat dos fons fotogràfics que són accessibles a través del web del Museu.

L'acció educativa i formativa és des de la seva creació una de les principals apostes del Museu. El 2015 s'han rebut més de 47.500 visitants escolars de 600 centres educatius i s'han organitzat cursos de formació del professorat en temes de ciència i tecnologia.

Com a referent nacional en l'àmbit de la cultura científica, tècnica i industrial, el mNACTEC ha potenciat la tasca de recerca i divulgació en tots els seus aspectes: publicacions, actes acadèmics i divulgatius, assessoraments a altres institucions, etc.

6.3.3. El Museu d'Art Contemporani de Barcelona

El 2015, el MACBA va fer 20 anys, i l'efemèride es va commemorar amb una jornada festiva el mateix dia en que es complien les dues dècades de l'obertura, el dissabte 28 de novembre.

El MACBA va organitzar i produir un total de deu noves exposicions durant l'any 2015, una presentació de la Col·lecció i tres projectes en col·laboració amb diverses entitats culturals de la ciutat. El programa va continuar aprofundint en algunes de les línies d'investigació que ja s'havien apuntat l'any anterior –històries heterodoxes, descolonitzar el museu, màquina d'escriure, cossos polítics, arquitectura com a pràctica cultural i tecnologies de la consciència–, que es van entrecreuar en els diferents projectes expositius.

Els programes culturals del MACBA durant l'any 2015 van incloure: les activitats associades als projectes expositius, els cursos, les conferències i els seminaris, el programa "MACBA es viu", el programa "MACBA en família", el programa de visites comentades, les activitats especials i les col·laboracions especials.

El MACBA va prosseguir la seva tasca de realització integral dels processos editorials durant l'any 2015: des de la conceptualització de les publicacions, la coordinació, l'edició, fins a la producció i la distribució. Durant aquest any,

l'activitat editorial es va centrar en sis de les exposicions temporals del museu, que es van traduir en les publicacions següents:

- *El sexo que habla. Osvaldo Lamborghini*
- *Sergi Aguilar. Revers Anvers*
- *Sous nos yeux*
- *La danza fenicia de la arena / Phoenician Sand Dance. Sigalit Landau*
- *Miserachs Barcelona* (en format portfoli i format biblioteca)

El 2014 es va tancar amb 5.809 obres. Al llarg del 2015 se'n van incorporar 28 i se'n van donar de baixa 385,1 fruit de regularitzacions, retorns de dipòsits temporals i rectificacions de catalogació. De les 28 obres incorporades, 7 van ser donacions i 21, dipòsits. Dels 21 dipòsits, 4 són obres dipositades directament al Consorci MACBA. Les 17 restants van ser dipositades per la Fundació MACBA que, al seu torn, les va incorporar per mitjà de compres (12 obres), donacions (3) i dipòsits a la Fundació (2). A 31 de desembre de 2015 el nombre d'obres de la Col·lecció MACBA era de 5.452. De les 5.452 obres que formen part de la Col·lecció MACBA, 4.636 tenen ja donat número de registre de la Col·lecció. Les 816 obres restants formen part d'altres dipòsits i donacions (Philippe Méaille, Família Claramunt) que es troben en procés de catalogació.

7. L'actuació de les administracions públiques

7.1. L'actuació del Govern

7.1.1. L'actuació per projectes del Govern

Algunes accions dutes a terme durant el 2015 pel Servei de Museus del Departament de Cultural de la Generalitat de Catalunya:

- Projecte Visitmuseum. Diversificació idiomes de la visita als museus de Catalunya i aplicació per a dispositius mòbils.
- Xarxes territorials i temàtiques: suport a la posada en funcionament i consolidació de les activitats de les xarxes territorials dels museus de Girona i Lleida i a les xarxes temàtiques dels museus d'art i d'etnologia.
- Impuls a la creació i desplegament de la Col·lecció Nacional d'Art.
- Implementació del programa Athenea (directori de museus i col·leccions i bases de dades associades) Recollida, revisió i integració al Programa del qüestionari de museus 2014 i del de museus i col·leccions 2015.
- Programa d'adquisició de béns culturals mobles.

7.1.2. L'actuació econòmica del Govern

El pressupost executat de la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni (DGABMP) de 2015 va ser de 59.600.015,88 €, un 25,7% del total del pressupost del Departament de Cultura.

Taula 78. Generalitat de Catalunya. DG d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni i Departament de Cultura. Pressupost executat 2015				
Capítol pressupostari	DGABMP	%	Departament de Cultura	%
Capítol I. Personal	-	-	28.452.370,90 €	12,2%
Capítol II. Despeses corrents	2.690.565,71 €	4,5%	18.758.726,87 €	8,1%
Capítol IV. Subvencions per a activitats	36.459.332,32 €	61,2%	147.694.309,58 €	63,6%
Capítol VI. Inversions	2.455.346,55 €	4,1%	3.425.832,76 €	1,5%
Capítol VII. Subvencions per a inversions	17.994.771,30 €	30,2%	22.278.880,92 €	9,6%
Capítol VIII. Varicació d'actius financers	-	-	11.744.154,45 €	5,1%
Total	59.600.015,88 €	100,0%	232.354.275,48 €	100,0%

Font: Memòria del Departament de Cultura 2015.

A continuació es desglossen les dades corresponents als capítols IV i VII, és a dir, les transferències de la DGABMP, corresponents a museus:

Taula 79. Generalitat de Catalunya. DG d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni Transferències de capítol IV i VII a museus 2015				
Capítol pressupostari	Capítol IV	Capítol VII	Total	%
Agència Catalana del Patrimoni Cultural	14.874.693,80 €	1.642.907,01 €	16.517.600,81 €	58,7%
Museu Nacional d'Art de Catalunya	5.317.478,92 €	1.919.776,78 €	7.237.255,70 €	25,7%
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	2.807.935,00 €	161.606,88 €	2.969.541,88 €	10,6%
Fundació Antoni Tàpies	382.072,55 €	413.529,86 €	795.602,41 €	2,8%
Fundació Joan Miró	427.005,83 €	200.000,00 €	627.005,83 €	2,2%
Total	23.809.186,10 €	4.337.820,53 €	28.147.006,63 €	100,0%
% respecte del total	84,6%	15,4%	100,0%	

Font: Memòria del Departament de Cultura 2015.

A continuació es presenten les transferències, subvencions per activitats, inversions i subvencions per a inversions executades pel Departament de Cultura en museus el 2015, tot i que algunes s'han fet a través de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC), de manera que no es poden comptabilitzar dins del pressupost de la Direcció General:

Taula 80. Generalitat de Catalunya. DG d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni Transferències, subvencions per activitats, inversions i subvencions per a inversions en museus (no inclou museus nacionals) 2015	
Beneficiari i concepte	Total
I. Transferències i subvencions per a activitats	1.573.615,03 €
Consorci del Museu de Lleida, Diocesà i Comarcal - Per al funcionament i activitats del museu i el Servei d'Atenció als Museus de Lleida	371.000,00 €
Bisbat de Vic - Per al funcionament i activitats del Museu Episcopal de Vic	367.488,13 €
Diputació de Girona - Suport a la Xarxa Territorial de Museus de la demarcació de Girona	189.000,00 €
Consells comarcals - Transferències per al funcionament i activitats dels museus comarcals	156.600,00 €
Bisbat de Solsona - Funcionament i activitats del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona	85.964,80 €
Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs - Funcionament i activitats de la Xarxa Territorial de Museus Locals de les Terres de Lleida i Aran	75.000,00 €
Convocatòria de subvencions per a l'inventari i documentació dels béns culturals que integren els museus catalans	40.000,00 €
Fundació Apel·les Fenosa - Funcionament i activitats del Museu Apel·les Fenosa del Vendrell	35.120,00 €
Fundació Pau Casals - Funcionament i activitats del Museu Pau Casals del Vendrell	36.000,00 €
Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi - Despeses de funcionament i activitat	30.000,00 €
Vinseum, Museu de les Cultures del Vi de Catalunya - Magatzem i centre de catalogació	23.973,09 €
Ajuntament de Castellar de n'Hug - Gestió del Museu del Ciment Asland	18.000,00 €
Associació de Museòlegs de Catalunya - Edició de la revista Mnemósine i de la col·lecció Manual de Museologia	15.200,00 €
Ajuntament d'Igualada - Funcionament del Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia	14.000,00 €
Ajuntament de Manlleu - Funcionament i activitats del Museu del Ter	12.000,00 €
Ajuntament de Manresa - Visita pluridisciplinària organitzada pel Museu Comarcal de Manresa sobre la figura d'Ignasi de Loiola, amb motiu del 5è centenari de l'estada a la ciutat	12.000,00 €
Ecomuseu-Farineria de Castelló d'Empúries - Despeses de manteniment i millores	12.000,00 €
Museu de les Mines de Cercs - Despeses de funcionament i activitats	12.000,00 €
Patronat Museu - Molí Paperer de Capellades - Despeses de funcionament	12.000,00 €

Museu Municipal de Palafrugell – Despeses de funcionament del Museu del Suro	12.000,00 €
Fundació Jacint Verdaguer – Exposició "Dos creadors. Verdaguer Perejaume"	11.941,06 €
Consorci Ecomuseu de les Valls d'Àneu – Activitats expositives per a museus i equipaments patrimonials de la província	6.000,00 €
Patronat Municipal Museu del Càntir d'Argentona – Exposició temàtica "Càntirs d'arreu del món"	8.800,00 €
Terracota Museu de Ceràmica – Exposició permanent de la col·lecció de ceràmica popular de la Generalitat de Catalunya	8.527,95 €
Fundació Museu del Joguet de Catalunya – Funcionament i activitats del museu	5.000,00 €
Institut de Cultura de la ciutat d'Olot – Jornades de Museus i gamificació, storytelling i narrativa transmèdia	4.000,00 €
II. Inversions i subvencions per a inversions	187.360,30 €
Adquisició d'obres d'art	87.360,30 €
Ajuntament d'Arbúcies – Conveni pluriennal per a l'execució del projecte de remodelació museogràfica del Museu Etnològic del Montseny, la Gabella	100.000,00 €
Total	1.760.975,33 €

Font: Memòria del Departament de Cultura 2015.

La següent taula mostra la despesa en cultura del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya pel període 2011-2015. La despesa total entre 2011 i 2015 baixa un 21,7%, disminuint en tots els programes excepte en el de museus, essent l'únic que augmenta (1,4%).

Taula 81. Generalitat de Catalunya							
Despesa en cultura del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya 2011-2015							
En milers d'euros							
	2011	2012	2013	2014	2015	% 2015	Variació % 2011-2015
Direcció i serveis generals	40.829,7	39.192,3	33.982,2	31.105,0	34.854,4	13,7%	-14,6%
Arqueologia i patrimoni	12.125,8	10.605,3	8.869,4	8.720,5	9.019,2	3,5%	-25,6%
Biblioteques	26.771,9	26.056,8	22.024,0	21.296,6	22.258,3	8,7	-16,9%
Arxius	10.956,8	9.509,7	8.443,8	8.755,9	10.057,2	3,9%	-8,2%
Museus	39.122,5	34.562,9	32.914,8	37.410,3	39.669,7	15,5%	1,4%
Arts visuals	17.812,7	12.419,5	9.182,7	8.200,2	7.822,2	3,1%	-56,1%
Cinema i vídeo	25.941,6	25.432,6	18.046,9	17.837,0	24.684,9	9,7%	-4,8%
Lletres	12.365,1	5.393,4	6.989,9	7.349,1	6.630,6	2,6%	-46,4%
Música	40.249,0	28.601,9	23.111,9	33.186,3	27.557,5	10,8%	-31,5%
Teatre i dansa	46.229,1	40.889,4	33.594,4	29.382,0	28.139,4	11,0%	-39,1%
Cultura popular	8.550,6	8.235,4	6.565,2	6.222,6	6.714,5	2,6%	-21,5%
Normalització lingüística	45.026,4	42.418,8	38.008,9	35.971,5	37.768,2	14,8%	-16,1%
Total	325.981,2	283.318,0	241.734,1	245.437,1	255.176,1	100,0%	-21,7%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2017*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Juny 2017

La següent taula mostra el nombre i el tipus d'actuacions en restauració de béns mobles realitzades en museus pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Se'n van realitzar 131 en museus d'un total de 560, és a dir, un 23,4% del total de les actuacions en restauració de béns mobles es van realitzar als museus.

Taula 82. Generalitat de Catalunya									
Actuacions en restauració de béns mobles realitzades en museus pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya 2015									
	Asses- sorament	Conser- vació preventiva	Projecte	Restauració i conservació	Servei tecnico- científic	Visita	Total museus	Total del Departament de Cultura	% actuacions en museus respecte del total
2015	21	5	3	53	25	24	131	560	23,4%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2017*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Juny 2017

7.1.3. Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya

Estudi sobre casos internacionals de gestió de les dades de freqüentació de museus

Per encàrrec de l'Obra Social "la Caixa", aquest projecte sorgeix davant la necessitat d'identificar i analitzar casos internacionals de bones pràctiques sobre la gestió de les dades de freqüentació de museus i centres patrimonials. Els sistemes de museus analitzats han estat: PATRIMOSTAT, Ministeri de Cultura i Comunicació, França; Departament de Cultura del Regne Unit; l'Observatori de la Cultura i les Comunicacions de l'Institut d'Estadística de Québec, Canadà; la Recerca ISTAT sobre la freqüentació dels museus italians, Ministeri de Cultura, Itàlia, Associació dels Museus Suïssos, Suïssa. L'objectiu inicial va ser identificar casos de sistemes de museus que hagin aconseguit definir metodologies per solucionar el problema de l'heterogeneïtat de les dades de freqüentació de les institucions museístiques i patrimonials, característica que dificulta la seva comparabilitat.

Nou model de recompte de la freqüentació dels museus i equipaments patrimonials a Catalunya

El nou model s'ha dissenyat amb l'objectiu que harmonitzi el recompte dels visitants dels equipaments patrimonials, permeti la comparació i serveixi com a eina de planificació i gestió. El model ha estat consensuat pels diferents agents del sector amb la finalitat d'homogeneïtzar i normalitzar les dades de visitants i dotar-les de major fortalesa i credibilitat. El model proposat parteix d'un disseny homogeni per al recompte dels visitants dels museus i centres patrimonials. El model ha de respondre a uns objectius definits i específics, concretant prèviament què es vol avaluar. Conèixer aquests objectius permet que les variables siguin precises i homogènies i, per tant, proporcionin informacions agregables i comparables.

Establiment d'un **glossari de conceptes per a la recollida de dades sobre públics** que serveixi per a tots els equipaments patrimonials de Catalunya.

7.2. L'actuació de les administracions locals

La següent taula mostra la despesa en museus per capítols de les diputacions provincials de Catalunya pel període 2011-2015. Entre 2011 i 2015 la despesa total ha disminuït un 25,8%, essent els capítols "inversions reals" i "transferències de capital" els més afectats, amb baixades del 95,2% i del 70,0% respectivament.

Taula 83. Diputacions provincials de Catalunya						
Despesa en museus per capítols de les diputacions provincials de Catalunya 2011-2015						
En milers d'euros						
Any	Personal	Béns i serveis	Transferències corrents	Inversions reals	Transferències de capital	Total
2011	1.713,8	1.371,5	7.673,1	2.621,5	4.861,7	18.241,7
2012	2.203,4	1.713,1	8.340,7	116,8	3.993,8	16.367,8
2013	1.826,4	1.862,4	8.226,4	57,0	751,6	12.723,8
2014	1.763,6	2.183,4	7.781,4	310,5	554,7	12.593,7
2015	1.873,7	1.908,1	8.168,3	125,1	1.458,5	13.533,7
Variació % 2011-2015	9,3%	39,1%	6,5%	-95,2%	-70,0%	-25,8%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2017*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Juny 2017

La següent taula mostra la despesa en museus per capítols dels consells comarcals de Catalunya pel període 2011-2015. Entre 2011 i 2015 la despesa total ha disminuït un 30,8%. Tanmateix, els capítols "béns i serveis" i "transferències corrents" s'han vist augmentats.

Taula 84. Consells Comarcals de Catalunya						
Despesa en museus per capítols dels consells comarcals de Catalunya 2011-2015						
En milers d'euros						
Any	Personal	Béns i serveis	Transferències corrents	Inversions reals	Transferències de capital	Total
2011	183,4	121,9	125,0	581,2	-	1.011,4
2012	171,3	137,9	79,6	241,4	-	630,2
2013	138,3	116,9	156,4	390,3	-	801,9
2014	98,4	169,4	234,3	13,7	-	515,8
2015	165,2	358,4	146,4	29,5	-	699,5
Variació % 2011-2015	-9,9%	194,0%	17,1%	-94,9%	-	-30,8%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2017*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Juny 2017

La següent taula mostra la despesa en museus segons dimensió del municipi dels ajuntaments de Catalunya pel període 2011-2015. Entre 2011 i 2015 la despesa total ha disminuït un 25,4%. Els municipis de 20.000 a 50.000 habitants són els que més han disminuït la despesa (38,6%), seguits pels de més de 100.000

habitants (27,3%). Els de 50.000 a 100.000 habitants són les únics que han augmentat la despesa en museus (5,8%).

Taula 85. Ajuntaments de Catalunya Despesa en museus segons dimensió del municipi dels ajuntaments de Catalunya 2011-2015 En milers d'euros					
Any	>100.000 hab.	50.000- 100.000 hab.	20.000- 50.000 hab.	<20.000 hab.	Total
2011	65.100,8	8.869,6	11.737,8	19.057,8	104.766,0
2012	47.841,6	5.284,9	8.419,4	10.234,1	71.780,1
2013	47.427,5	4.379,4	7.542,7	8.754,0	68.103,6
2014	49.092,5	5.477,9	6.714,7	7.948,3	69.233,4
2015	47.302,3	9.387,4	7.211,2	14.239,8	78.140,7
Variació % 2011-2015	-27,3%	5,8%	-38,6%	-25,3%	-25,4%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2017*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Juny 2017

7.3. L'actuació del Govern de l'Estat espanyol

Entre 2011 i 2015 el pressupost destinat a cultura a Catalunya s'ha reduït un 76,3%, i els programes que incorporen subvencions a museus també han patit reduccions similars: el programa *Museus* s'ha reduït un 68,0%, el programa de *conservació i restauració de béns culturals* s'ha reduït un 92,5% i el programa de *promoció i cooperació cultural* va desaparèixer a partir de 2013.

Comparant l'any 2015 respecte el 2014, el programa *Museus* s'ha reduït un 7,7% i el programa *Conservació i restauració de béns culturals* s'ha reduït en un 31,4%.

Taula 86. Estat espanyol
Subvencions i inversions nominatives en cultura a Catalunya segons programes 2011-2015
En milers d'euros

Programa	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	Variació % 2015-11
Música i dansa	15.122,26 €	24,2%	11.627,20 €	31,4%	7.424,10 €	41,0%	7.424,15 €	47,1%	8.299,15 €	56,2%	-45,1%
Museus	9.663,00 €	15,5%	5.359,70 €	14,5%	3.183,60 €	17,6%	3.352,38 €	21,3%	3.094,37 €	20,9%	-68,0%
Ordenació i foment de l'edificació	4.606,62 €	7,4%	3.114,10 €	8,4%	1.833,20 €	10,1%	645,36 €	4,1%	1.053,56 €	7,1%	-77,1%
Teatre	3.431,10 €	5,5%	1.821,00 €	4,9%	892,50 €	4,9%	892,50 €	5,7%	892,50 €	6,0%	-74,0%
Conservació i rest. béns culturals	8.743,00 €	14,0%	3.395,70 €	9,2%	2.311,00 €	12,8%	961,00 €	6,1%	659,00 €	4,5%	-92,5%
Arxius	210,00 €	0,3%	50,00 €	0,1%	-	-	19,00 €	0,1%	480,00 €	3,2%	128,6%
Investigació científica	976,48 €	1,6%	682,60 €	1,8%	341,30 €	1,9%	273,07 €	1,7%	273,07 €	1,8%	-72,0%
Biblioteques	5.770,00 €	9,2%	7.266,10 €	19,7%	2.100,00 €	11,6%	2.200,00 €	14,0%	25,00 €	0,2%	-99,6%
Promoció i cooperació cultural	13.200,00 €	21,2%	3.600,00 €	9,7%	-	-	-	-	-	-	-100,0%
Protecció del patrimoni històric	548,00 €	0,9%	30,00 €	0,1%	-	-	-	-	-	-	-100,0%
Promoció del llibre i publ. culturals	140,00 €	0,2%	30,00 €	0,1%	-	-	-	-	-	-	-100,0%
Total	62.410,46 €	100,0%	36.976,70 €	100,0%	18.085,80 €	100,0%	15.767,46 €	100,0%	14.776,65 €	100,0%	-76,3%

Font: De Cultura. Subvencions i inversions nominatives en cultura als pressupostos generals de l'estat 2011-2015. Gabinet Tècnic. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Gener 2015

8. Mecenatge als museus

L'Informe *Estat de la qüestió, propostes i recomanacions per al foment del mecenatge i el patrocini a Catalunya, sobre el foment del mecenatge i el patrocini empresarial a Catalunya* del Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA), prioritza el diagnòstic de situació que han aportat de primera mà els principals agents implicats. Així mateix, recull propostes de millora, ja que la seva visió és imprescindible per a estimular la quantitat i la qualitat d'aquestes pràctiques. A més de donar a conèixer l'estat de la pràctica del mecenatge segons el testimoni dels seus impulsors, el treball també avalua les característiques de l'activitat filantròpica procedent del teixit institucional no lucratiu. D'altra banda, s'apropa al fenomen del microfinançament (més conegut pel seu terme anglès, *crowdfunding*), per intentar copsar les potencialitats, necessitats i febleses del model participatiu de finançament dels ciutadans particulars a través d'Internet. L'objectiu final consisteix a proposar un conjunt coherent d'estratègies de política governamental i, al mateix temps, aportar consell als mateixos sectors culturals i a les entitats donants de recursos de mecenatge i patrocini. Es tracta d'establir les bases per a reorientar la transformació de les polítiques culturals, econòmiques i fiscals vigents fins ara, tenint en compte la realitat catalana en aquest àmbit.

Amb la finalitat de concretar les propostes recollides en l'informe esmentat, el CoNCA ha editat l'any 2015 el *Decàleg per al foment del mecenatge i el patrocini cultural*, un document que sintetitza l'informe precedent. El document proposa de forma esquemàtica una sèrie d'estratègies de política governamental, alhora que informa els agents culturals i entitats donants sobre recursos de mecenatge i patrocini.

9. Annex

Museu	Titularitat
MUSEU DE GRANOLLERS	Administracions locals
MUSEU DE LES TERRES DE L'EBRE	ConSORCI
MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY. LA GABELLA	Ens Autònom Públic
VINSEUM. MUSEU DE LES CULTURES DEL VI DE CATALUNYA	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
MUSEU D'ART MODERN DE TARRAGONA	Administracions locals
MUSEU DE GAVÀ	Administracions locals
CAN QUINTANA. MUSEU DE LA MEDITERRÀNIA	Administracions locals
FUNDACIÓ JOAN MIRÓ	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
MUSEU D'ART DE GIRONA	Ens Autònom Públic
MUSEU DE L'ESTAMPACIÓ DE PREMIÀ DE MAR	Administracions locals
MUSEU ARQUEOLÒGIC COMARCAL DE BANYOLES	Administracions locals
MUSEU PICASSO	Fundació privada (finançament públic) i similars
MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA	ConSORCI
MUSEU DE LA PELL D'IGUALADA I COMARCAL DE L'ANOIA	Ens Autònom Públic
MUSEU COMARCAL DE LA CONCA DE BARBERÀ	ConSORCI
MUSEU DE LA GARROTXA	Administracions locals
MUSEU DE REUS SALVADOR VILASECA	Ens Autònom Públic
MUSEU DIOCESÀ I COMARCAL DE SOLSONA	Eclesiàstica
MUSEU DE LA MÚSICA	ConSORCI
MUSEU FREDERIC MARÈS	Administracions locals
MUSEU DEL CÀNTIR D'ARGENTONA	Ens Autònom Públic
MUSEU DE TERRASSA	Administracions locals
MUSEU DE VALLS	Ens Autònom Públic
MUSEU D'HISTÒRIA DE SABADELL	Ens Autònom Públic
MUSEU D'ART DE SABADELL	Ens Autònom Públic
MUSEU ARXIU MUNICIPAL DE CALELLA JOSEP M. CODINA I BAGUÉ	Administracions locals
MUSEU MOLÍ PAPERER DE CAPELLADES	Ens Autònom Públic
MUSEU DE L'EMPORDÀ	ConSORCI
TEATRE-MUSEU DALÍ	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
MUSEU COMARCAL DE MANRESA	Administracions locals
MUSEU DE MATARÓ	Administracions locals
MUSEU DEL SURO DE PALAFRUGELL	Ens Autònom Públic
MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE BARCELONA	Administracions locals
MUSEU MUNICIPAL JOSEP ARAGAY	Administracions locals
MUSEU DIOCESÀ D'URGELL	s.i.
MUSEU DEL CAU FERRAT	ConSORCI
MUSEU DIOCESÀ DE TARRAGONA	Eclesiàstica
CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I MUSEU TÈXTIL DE TERRASSA	Administracions locals
MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA	ConSORCI
MUSEU GEOLÒGIC DEL SEMINARI DE BARCELONA	Eclesiàstica
MUSEU MONESTIR DE PEDRALBES	Administracions locals
MUSEU DERA VAL D'ARAN	Administracions locals
MUSEU D'HISTÒRIA DE GIRONA	Administracions locals
MUSEU D'ART JAUME MORERA	Administracions locals
MUSEU MUNICIPAL DE LLÍVIA	Administracions locals
MUSEU DARDER. ESPAI D'INTERPRETACIÓ DE L'ESTANY	Ens Autònom Públic
MUSEU DEL JOGUET DE CATALUNYA	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT	Administracions locals
MUSEU EPISCOPAL DE VIC	Eclesiàstica
MUSEU ROMÀNTIC CAN PAPIOL	Ens Autònom Públic
MUSEU DE LA CIÈNCIA I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA	Generalitat
MUSEU D'ARENYS DE MAR	Administracions locals
MUSEU TORRE BALLDOVINA	Administracions locals
MUSEU DE MONTSERRAT	Eclesiàstica
MUSEU COMARCAL DE BERGA	Administracions locals

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA	ConSORCI
MUSEU-ARXIU TOMÀS BALVEY	Administracions locals
MUSEU COMARCAL DE CERVERA	Administracions locals
MUSEU DE LA VIDA RURAL	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
TRESOR DE LA CATEDRAL DE GIRONA	Eclesiàstica
MUSEU DE L'HOSPITALET	Administracions locals
MUSEU ETNOGRÀFIC DE RIPOLL. ANTIC MUSEU FOLKLÒRIC PARROQUIAL	Administracions locals
MUSEU DEL FUTBOL CLUB BARCELONA	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
MUSEU COMARCAL DE L'URGELL	Ens Autònom Públic
BIBLIOTECA-MUSEU VÍCTOR BALAGUER	Ens Autònom Públic
THERMALIA. MUSEU DE CALDES DE MONTBUI	Administracions locals
MUSEU D'ALCOVER	Ens Autònom Públic
MUSEU DEL MAR DE LLORET DE MAR	Administracions locals
MUSEU MUNICIPAL DE NÀUTICA DEL MASNOU	Administracions locals
MUSEU DE L'INSTITUT BOTÀNIC DE BARCELONA	Fundació privada (finançament públic) i similars
MUSEU DE L'INSTITUT CATALÀ DE PALEONTOLOGIA MIQUEL CRUSAFONT	Fundació privada (finançament públic) i similars
MUSEU MARICEL	ConSORCI
MUSEU ROMÀNTIC CAN LLOPIS	ConSORCI
MUSEU D'HISTÒRIA DE CAMBRILS	Ens Autònom Públic
MUSEU DE BADALONA	Administracions locals
MUSEU DE LA NOGUERA	Administracions locals
MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA	Generalitat
MUSEU ETNOLÒGIC DE BARCELONA	Administracions locals
MUSEU DEL FERROCARRIL DE CATALUNYA. VILANOVA I LA GELTRÚ	Estatal
FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA	Eclesiàstica
TERRACOTTA MUSEU DE TERRISSA I CERÀMICA INDUSTRIAL DE LA BISBAL	Administracions locals
MUSEU DE LES MINES DE CERCS	Ens Autònom Públic
ECOMUSEU DE LES VALLS D'ÀNEU	ConSORCI
MUSEU DE LA CONCA DELLÀ	Administracions locals
MUSEU MUNICIPAL DE TOSSA DE MAR	Administracions locals
L'ENRAJOLADA, CASA MUSEU SANTACANA	Administracions locals
MUSEU MUNICIPAL VICENÇ ROS	Administracions locals
EL CAU DE LA COSTA BRAVA-MUSEU DE LA PESCA	Administracions locals
MUSEU DEL DISSENY DE BARCELONA	Administracions locals
MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA	ConSORCI
MUSEU MUNICIPAL DE LA PAGESIA	Administracions locals
MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA	Generalitat
MUSEU DEU	Ens Autònom Públic
MUSEU MUNICIPAL DE MONTMELÓ	Administracions locals
MUSEU DE LLEIDA: DIOCESÀ I COMARCAL	ConSORCI
MUSEU MUNICIPAL JOAN ABELLÓ	Administracions locals
MUSEU DEL CINEMA. COL·LECCIÓ TOMÀS MALLOL	Administracions locals
MUSEU DE PREMIÀ DE DALT	Administracions locals
MUSEU DE CERÀMICA POPULAR	Administracions locals
VIL·LA CASALS-MUSEU PAU CASALS	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
MUSEU DE L'ART DE LA PELL	Generalitat
ECOMUSEU-FARINERA DE CASTELLÓ D'EMPÚRIES	Administracions locals
MUSEU DEL TER	Administracions locals
CASA MUSEU VERDAGUER	Fundació privada (finançament públic) i similars
FUNDACIÓ PALAU. CENTRE D'ART	Fundació privada (finançament privat) i Associacions
MUSEU DE L'ANXOVA I DE LA SAL	Administracions locals
MUSEU DELS SANTS D'OLOT	Fundació privada (finançament privat) i Associacions

MUSEU I POBLAT IBÈRIC DE CA N'OLIVER. MUSEU D'HISTÒRIA DE CERDANYOLA	Administracions locals
MUSEU D'ART DE CERDANYOLA. CAN DOMÈNECH	Administracions locals
MUSEU D'HISTÒRIA DELS JUEUS	Ens Autònom Públic
MUSEU D'HISTÒRIA DE LA IMMIGRACIÓ DE CATALUNYA	Administracions locals
MUSEU DE TORTOSA. HISTÒRIC I ARQUEOLÒGIC DE LES TERRES DE L'EBRE	Administracions locals
FUNDACIÓ APEL·LES FENOSA	Fundació privada (finançament privat) i Associacions

10. Fonts consultades

La major part de les dades provenen de la consulta directa a les bases de dades del Registre de Museus del Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, proporcionades pels museus registrats a través del Qüestionari de Museus 2015.

Per a la resta de dades, s'ha consultat les següents fonts:

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts Memòria, novembre 2016. *Memòria 2015*. Disponible a:

<http://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/memories/OW-Memoria-CoNCA-2016.pdf>

Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, juny 2017. *Estadístiques Culturals de Catalunya 2017*. ISSN: 2013-3863. Disponible a:

http://dadesculturals.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/arxius_gt/ECC-2017.pdf

Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, abril 2016. *Memòria del Departament de Cultura 2015. Síntesi 1. Dades d'activitat*. ISSN: 2462- 3725. Disponible a:

http://cultura.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/arxius_gt/memoria2015_DadesActivitat.pdf

Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, setembre 2016. *Memòria del Departament de Cultura 2015. Síntesi 2. Dades pressupostàries*. ISSN:2013-4738. Disponible a:

http://cultura.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/arxius_gt/memoria2015_DadesPressupostaries.pdf

Institut de Cultura de Barcelona. Ajuntament de Barcelona, juny de 2015. *Polítiques i programes culturals a Barcelona 2011-2015*. Disponible a:

<http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2015/03/culturadossier.pdf>

Institut de Cultura de Barcelona. Ajuntament de Barcelona, octubre 2016. *Memòria 2015*. Disponible a:

http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/sites/default/files/memoriaicub_2015.pdf

Menéndez i Pablo, Xavier. Intervencions museogràfiques a Catalunya 2015-2016-2017 (document en premsa).

Mosteiro, Sergi; López, Isabel. Gabinet Tècnic. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, desembre 2015. *De Cultura n°38 Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015*. ISSN: 2385-3255. Disponible a:

http://dadesculturals.gencat.cat/web/.content/dades_culturals/09_fulls_decultura/arxius/38_DeCultura-Participacio-2015.pdf

Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya, desembre 2016. *Enquesta de participació cultural a Catalunya 2015. Museus*. Disponible a: <http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/enquesta-de-participacio-cultural-a-catalunya-2015-epcc2015-resultats-relatiu-a-les-practiques-culturals-dels-catalans-museus.html>

Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya, febrer 2017. *Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015*. Disponible a: <http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/recompte-dels-visitants-dels-equipaments-patrimonials-de-catalunya-2015.html>

Verdú, Manel. Gabinet Tècnic. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, gener 2015. *De Cultura. Subvencions i inversions nominatives en cultura als pressupostos generals de l'estat 2011-2015*. ISSN: 2385-3255. Disponible a: http://dadesculturals.gencat.cat/web/.content/dades_culturals/09_fulls_decultura/arxius/12_DeCultura_Subvencions_inversions_nom_cultura_PGE_2011_2015.pdf

Altres memòries i documents:

Memòria de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya 2015.

Memòria de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya 2015.

Memòria de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya 2015.

Memòria de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona 2015.

Memòria del Museu d'Art Contemporani de Barcelona 2015.

Memòria del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya 2015.

Memòria del Museu Nacional d'Art de Catalunya 2015.

Pla d'Activitat Anual de la Xarxa de Museus de les Comarques de Girona 2015.

Pla d'Activitat Anual de la Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i l'Aran 2015.

Projectes cooperatius dels Museus del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre 2015.

Resum de les activitats fetes pel SAM de les Terres de l'Ebre i pel Museu de les Terres de l'Ebre 2015 i 2016.

11. Crèdits

Aquest informe ha estat elaborat per l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya.

Autors:

- ✓ Antoni Laporte Roselló
- ✓ Joaquina Bobes González
- ✓ Xavier Ulled Bertran

L'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya és un projecte de l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC)

Amb el suport de:

